

Załącznik
do uchwały nr
Rady Miejskiej Złotoryi
z dnia r.

projekt

Złotoryja 2035

– strategia rozwoju miasta

Złotoryja, czerwiec 2026 r.

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Wnioski z diagnozy prospektywnej Miasta.....	5
1.1. Diagnoza prospektywna Miasta – metodyka, kryteria i wymiary oceny.....	5
1.2. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Miasta.....	8
1.3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej Miasta.....	15
1.4. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej Miasta.....	20
1.5. Kluczowe czynniki sukcesu Miasta.....	23
2. Wizja i misja rozwoju Miasta.....	30
3. Scenariusze rozwoju Miasta.....	32
4. Cele strategiczne, kierunki działań, oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym.....	40
4.1. Istota i zakres celów strategicznych.....	40
4.2. Cele operacyjne i zadania strategiczne.....	41
4.3. Planowane działania strategiczne – oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia.....	43
5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta.....	57
5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych.....	62
5.2. System powiązań przyrodniczych.....	65
5.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych.....	65
5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.....	70
6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście.....	72
6.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu. 72	
Zasady ogólne.....	72
Zasady gospodarowania wodami.....	76
Zasady przeciwdziałania wystąpieniu powodzi i zapobiegania jej skutkom.....	81
Zasady przeciwdziałania skutkom suszy.....	84
6.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	85
6.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.....	86
6.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego.....	96
6.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego.....	96
6.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej.....	99
6.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.....	106
6.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.....	108
6.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	108
6.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	110

7. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań.....	111
8. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Miasta, wraz z zakresem planowanych działań.....	117
9. Spójność z regionalnymi, krajowymi i unijnymi dokumentami strategicznymi.....	117
10. System realizacji strategii.....	120
Zespół Strategii Rozwoju Miasta.....	120
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	122
11. Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania.....	126
12. Monitoring i ewaluacja wdrażania strategii.....	129
Wykaz ważniejszych źródeł.....	131
Załącznik.....	134

Wstęp

Współczesne uwarunkowania europejskie, krajowe i regionalne wyznaczają planowaniu strategicznemu w lokalnym wymiarze terytorialnym szczególne ukierunkowanie. Stąd też w formułowanych strategiach, czy programach rozwoju, w coraz większym stopniu uwzględniane są indywidualne cechy poszczególnych jednostek terytorialnych, rozumiane jako ich endogeniczne potencjały rozwojowe. Niektóre z nich wymagają wzmocnienia, inne zaś pobudzenia i uaktywnienia. Nie ma jednak wątpliwości, że przesłankami prowadzenia polityki rozwoju lokalnego są z jednej strony odczuwane przez terytorialne społeczności problemy o różnym charakterze i natężeniu, a z drugiej – konieczność podejmowania efektywnych działań poprzez wykorzystanie dostępnych narzędzi i instrumentów mających wymiar nie tylko finansowy, lecz ukierunkowanych na trwałe rozwiązanie tych problemów.

Proces zarządzania współczesnym miastem musi mieć aktywny charakter i być jednoznacznie nastawiony na kreowanie jego przyszłości, czyli winien być oparty na podejściu strategicznym. Stąd też samorządowe władze miasta Złotoryja (dalej: Miasta) zdecydowały o aktualizacji strategii rozwoju Miasta z perspektywą do 2035 roku. Zmieniły się bowiem - w wielu zakresach istotnie – uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne dalszego rozwoju Miasta.

Strategia rozwoju miasta rozumiana jest jako kompleksowa koncepcja efektywnego i spójnego działania polegająca na:

- formułowaniu wizji przyszłości miasta oraz zbioru perspektywicznych jego celów rozwojowych,
- określaniu zasobów ludzkich, rzeczowych, finansowych i naturalnych, niezbędnych do realizacji przyjętych celów,
- określaniu sposobów postępowania pozwalających na osiągnięcie celów rozwojowych oraz optymalne wykorzystanie i rozmieszczenie przestrzenne zasobów, dla zapewnienia wszystkim sferom miasta, a zwłaszcza lokalnej społeczności możliwie najwyższego poziomu warunków egzystencji i rozwoju.

Przyszłościowy sukces Miasta zależy więc w istotnym stopniu od sprawnego, skutecznego i efektywnego sterowania zasobami oraz procesami lokalnymi w celu osiągnięcia, w istniejących warunkach, optymalnych rezultatów. Należy przy tym wskazać, że konieczne

staje się uwzględnienie nie tylko uwarunkowań wewnętrznych (wartości endogenicznego potencjału rozwojowego Miasta), ale również uwarunkowań zewnętrznych (europejskich, krajowych i regionalnych). Nieodzowne było zatem uwzględnienie w procesie konstruowania strategii rozwoju Miasta uwarunkowań wynikających z dokumentów strategicznych i programowych Unii Europejskiej (dotyczących okresu programowania 2021-2027 oraz projektowanych na lata 2028-2034), kraju (w tym *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*, *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*, *Krajowej Polityki Miejskiej*, krajowych programów operacyjnych), regionu dolnośląskiego (m.in. *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do roku 2030* i stosownego projektu Strategii 2030+) oraz Miasta (m.in. *Planu ogólnego Gminy Miejskiej Złotoryja* przyjętego 23.04.2026 r. *Uchwałą nr 0007.XXIII.169.2026 Rady Miejskiej Złotoryi*). Te uwarunkowania wymagają bowiem m.in. odpowiedniego postrzegania dostępnych instrumentów (w tym finansowych), a także celów, kategorii i zakresów możliwych terytorialnych interwencji.

Sformułowanie strategii rozwoju Miasta wymagało zastosowania odpowiedniej procedury uwzględniającej konieczność szerokiej partycypacji przedstawicieli wszystkich środowisk gospodarczych, społecznych, zawodowych itd., zwanych Liderami Miasta. Strategia w znacznej swej części kształtowana była zatem na dwóch spotkaniach roboczych (warsztatach strategicznych), będących płaszczyzną wymiany poglądów, ujawniania konfliktów interesów, a nadto wyrażenia opinii o stanie Miasta, jego atutach i problemach, jego szansach i zagrożeniach oraz ustalenia wspólnej dla wszystkich grup mieszkańców Miasta wiązki zadań strategicznych, określenia hierarchii ich ważności i kolejności realizacji.

Ponadto w pracach nad projekcyjną częścią *Strategii* uwzględniono nie tylko zintegrowane oczekiwania Liderów Miasta, ale również metodę scenariuszową. Wynikiem praktycznej implementacji tejże metody jest wskazanie kilku możliwych ścieżek przyszłościowego rozwoju Złotoryi.

Prowadzenie kompleksowej procedury aktualizacji „Strategii rozwoju miasta Złotoryja na lata 2021-2030” z perspektywą do 2035 roku powierzone zostało dr. Markowi Obrębalskiemu – doświadczonemu samorządowcowi, regionaliście i naukowcowi związanemu przez wiele lat z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu oraz dr. inż. Jerzemu Ładyszowi - urbaniście i ekonomiście.

1. Wnioski z diagnozy prospektywnej Miasta

1.1. Diagnoza prospektywna Miasta – metodyka, kryteria i wymiary oceny

Diagnoza prospektywna Złotoryi pozwala na całościową ocenę stanu istniejącego oraz na wskazanie głównych trendów i kluczowych problemów rozwoju. Diagnoza jest więc próbą odczytania przyszłości zakodowanej w dotychczasowym przebiegu procesów rozwojowych Miasta oraz w stanie istniejącym. Diagnoza prospektywna Złotoryi ma charakter ujęcia:

- ❖ **problemowego** - pozwalającego na ukazanie specyfiki Miasta i wskazanie problemów jego dotychczasowego rozwoju,
- ❖ **selektywnego** - umożliwiającego ukazanie najistotniejszych spraw dla miejskiej społeczności,
- ❖ **jakościowego** - dokonywanego w kategoriach odbioru społecznego (zwłaszcza przez Liderów Miasta),
- ❖ **dynamicznego** - ujawniającego zakres i natężenie zachodzących zmian,
- ❖ **całościowego** - gwarantującego uwzględnienie wszystkich segmentów szeroko rozumianego kapitału terytorialnego Miasta obejmujących łącznie odpowiednie dziedzinowe wymiary (społeczny, gospodarczy, przestrzenny i klimatyczno-środowiskowy).

Istotnym czynnikiem wpływającym na kształt diagnozy jest przestrzenny układ odniesienia. Rozumie się przez to z jednej strony podział Miasta na wyodrębnione jednostki strukturalne, a z drugiej – otoczenie (sąsiednie gminy, powiat złotoryjski, województwo dolnośląskie i kraj), do których odniesiona jest zarówno ocena stanu istniejącego, jak i ocena możliwości rozwoju.

W pracach diagnostycznych dotyczących Miasta wykorzystano trzy grupy kryteriów oceny, a mianowicie: porównawcze, funkcjonalne i społeczne. Celem stosowania kryteriów porównawczych (ujęć relatywnych do innych jednostek terytorialnych w skali lokalnej, powiatu, regionu czy kraju) jest określenie poziomu rozwoju Miasta oraz jego atrakcyjności i konkurencyjności. Kryteria funkcjonalne zaś uwzględniają sprawność funkcjonowania

systemów zasilania i obsługi Miasta, a kryteria społeczne - stopień zaspokojenia potrzeb ludności, jej oczekiwań i aspiracji. Ogólne natomiast kryterium oceny Miasta wyrażano poprzez określenie regresu lub postępu w danej dziedzinie w badanym okresie (głównie lata 2010-2025).

W procesie diagnozowania stanu i tendencji rozwojowych Miasta uwzględniono zintegrowane oczekiwania Liderów Miasta reprezentujących różne środowiska lokalnej społeczności, analizę strategiczną (SWOT) oraz metodę analizy kluczowych czynników sukcesu Miasta jako jedną z metod analizy potencjału strategicznego.

Analiza strategiczna uwzględniła ocenę uwarunkowań zewnętrznych wynikających z relacji z bliższym i dalszym otoczeniem pozwalającą między innymi na identyfikację problemów wspólnych i stykowych oraz ocenę uwarunkowań wewnętrznych, zwracając szczególną uwagę na braki i niedostatki w zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, problemy funkcjonowania lokalnej infrastruktury społecznej i technicznej oraz na poszukiwanie rezerw dla dalszego rozwoju Miasta.

Szczególnie istotna dla określenia kierunków i celów przyszłego rozwoju Złotoryi jest identyfikacja zarówno atutów i słabości Miasta, jak i jego rozwojowych szans i zagrożeń wyznaczających pole możliwych przemian i przeobrażeń. Zestaw zagrożeń ma w szczególności charakter ostrzegawczy wskazując na negatywne konsekwencje obecnych tendencji rozwojowych i sygnalizując niebezpieczeństwa wynikające z niepożądanego rozwoju sytuacji w przyszłości. Zbiór szans natomiast identyfikuje tkwiące w mieście możliwości ukształtowania nowych i odpowiedniego wykorzystania istniejących atutów, rozwiązania występujących problemów, a także ograniczenia bądź eliminacji zagrożeń oczekiwanego społecznie funkcjonowania i rozwoju Miasta.

Ponadto w pracach nad strategią miasta wykorzystano metodę analizy kluczowych czynników sukcesu Miasta jako jedną z metod analizy potencjału strategicznego. To szczególnie istotne zwłaszcza w kontekście właściwego zidentyfikowania możliwości, a następnie podjęcia działań ukierunkowanych na wzmocnienie pozycji konkurencyjnej Miasta oraz kształtowanie jego rynkowego wizerunku.

O szeroko rozumianym sukcesie Miasta decyduje - w różnym jednak stopniu - wiele czynników. Są nimi te elementy (uwarunkowania) wewnętrzne i zewnętrzne, dzięki którym miasto osiągnie sukces w rynkowej rywalizacji. Przy identyfikacji kluczowych czynników sukcesu miasta posłużono się ustaleniami analizy SWOT. Wynikiem analizy kluczowych czynników sukcesu jest zidentyfikowanie tych dziedzin i zasobów, na których winna skupiać się uwaga zarówno samorządowych władz Miasta jak i wszystkich grup jego użytkowników, zwłaszcza lokalnej społeczności. To z jednej strony dziedziny wymagające podjęcia interwencji w celu eliminacji problemów czy barier rozwoju lokalnego, a z drugiej – dziedziny i zasoby, od których zależy sukces Miasta.

Wnioski z diagnozy prospektywnej przeprowadzonej na potrzeby aktualizacji *Strategii rozwoju Złotoryi do 2035 roku* ujęto w czterech wymiarach (sytuacja społeczna, gospodarcza, przestrzenna i klimatyczno-środowiskowa) z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W wymiarach tych zawierają się wszystkie elementy kapitału terytorialnego Miasta, który współtworzą:

- walory położenia, potencjał przestrzeni i środowiska naturalnego,
- potencjał dziedzictwa kulturowego,
- potencjał demograficzny,
- potencjał gospodarczy (w tym zróżnicowana baza ekonomiczna, przedsiębiorczość, rynek pracy, instytucje otoczenia biznesu),
- potencjał infrastruktury osadniczej (w tym dostępność lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej, stan zasobów mieszkaniowych),
- dostępność i jakość usług publicznych (w tym edukacyjnych, kulturalnych, zdrowotnych, rekreacyjnych),
- potencjał kapitału ludzkiego i społecznego (w tym aktywność obywatelska),
- potencjał finansowy (w tym kapitał inwestycyjny),
- potencjał instytucjonalny (w tym sprawność administracji samorządowej, współpraca instytucjonalna).

Innymi słowy, elementy kapitału terytorialnego uszczegóławiają wskazane wymiary diagnozy sytuacji Miasta. Stąd też wnioski z diagnozy prospektywnej przedstawione są w ujęciu poszczególnych wymiarów oceny sytuacji Miasta doprecyzowanych oceną w ramach każdego z elementów kapitału terytorialnego.

1.2. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Miasta

Z punktu widzenia kreowania przyszłości Miasta niezwykle istotna jest także identyfikacja i analiza problemów (słabości) funkcjonowania i rozwoju Złotoryi, a zatem zjawisk i procesów, które stanowią aktualnie postrzegane bariery bądź hamulce rozwoju miasta, a ponadto wewnętrznych jak i zewnętrznych zagrożeń przyszłościowego funkcjonowania i rozwoju miasta Złotoryja. Istotne jest również ustalenie zbioru silnych stron i szans miasta Złotoryja w aspekcie potencjalnego ich wykorzystania w przyszłym jego rozwoju. Przy określaniu zbioru zarówno problemów i zagrożeń Miasta, jak i jego atutów i rozwojowych szans uwzględniono ustalenia Liderów Miasta dokonane podczas strategicznych warsztatów, a także wyniki przeprowadzonej diagnozy sytuacji przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej.

Tabela 1.1. Analiza strategiczna sytuacji przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej

SFERA PRZESTRZENNA I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	
POŁOŻENIE, PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO NATURALNE	
ATUTY	SZANSE
- lokalizacja miasta, - korzystne położenie geograficzne Miasta, m.in. blisko autostrady A4 i drogi ekspresowej S3, na linii kolejowej nr 284, - wysoka ranga Miasta w strukturze funkcjonalno-przestrzennej województwa, jako ośrodka ponadlokalnego, siedziby powiatu, siedziby licznych instytucji ponadlokalnych i lokalnych, - bogata różnorodność mineralogiczna terenu,	- stworzenie atrakcyjnych przestrzeni miejskich (parki, place, deptaki, trasy rowerowe, zieleń itp.) jako odpowiedź na główną przyczynę wyjazdów młodzieży do większych i atrakcyjniejszych miast, - zwiększanie powierzchni lasów, - rozwój energetyki opartej na OZE, jak panele słoneczne na dachach, elektrownia wodna, geotermia (nie elektrowni wiatrowych i wielkoobszarowych elektrowni słonecznych),

- wysoki potencjał przyrodniczy, tj. gleby najwyższych i wysokich klas bonitacyjnych, rzeka Kaczawa, - wysoka atrakcyjność turystyczna Miasta; - wysoka atrakcyjność Miasta jako miejsca zamieszkania, - względnie czyste środowisko przyrodnicze (w porównaniu z innymi miastami), - walory krajobrazowe, - tereny Natura 2000 – otoczenie, - Kraina Wygasłych Wulkanów, - poblize Parku Krajobrazowego „Chełmy”, - tereny rekreacyjne w mieście i na obrzeżach, - zróżnicowany przestrzennie i funkcjonalnie układ terenów leśnych i zieleni miejskiej, - atrakcyjne warunki dla uprawiania turystyki pieszej i rowerowej, - lokalnie podwyższone stężenie radonu, - zmniejszanie się stężeń pyłów w powietrzu atmosferycznym oraz zanieczyszczenia wód powierzchniowych, - likwidacja tzw. „dzikich” wysypisk odpadów, - objęcie 99,9% obszaru Miasta planami miejscowymi, co umożliwia optymalne wykorzystanie potencjału rozwojowego; - występowanie licznych lokalnych form architektonicznych, - obszar miasta w małym stopniu zagrożony wodami powodziowymi, - konkurencyjne ceny nieruchomości, sprzyjające rozwojowi nowego osadnictwa,	- wykorzystanie obszarów wysokiego potencjału radonowego pod obiekty usług leczniczych, sanatoryjnych, sportu i rekreacji, hotelarskie (nie pod zabudowę mieszkaniową), - rozpoznanie i eksploatacja złoża polimetalicznego z miedzią, srebrem i ołowiem w rejonie “Nowy Kościół”, - wykorzystanie strategicznych zasobów gleb klas I-III pod funkcje zabezpieczające ich wartość ekonomiczną (rolnictwo; tereny zielone; sport i rekreacja), - zagospodarowanie turystyczne obiektów pokopalnianych odwołujących się do tradycji górnictwa, - dalsza poprawa jakości powietrza, szczególnie w sezonie grzewczym, w efekcie szeregu działań na rzecz ograniczenia emisji szkodliwych substancji do atmosfery - co zwiększy atrakcyjność Miasta jako miejsca zamieszkania, - sukcesywna budowa systemu błękitno-zielonej infrastruktury, w tym ogrodów deszczowych, - wykorzystanie potencjału parku miejskiego Góra Mieszczańska; - profesjonalizacja systemu udostępniania społeczeństwu informacji o jakości powietrza w Mieście, - wzrost ekologicznej świadomości mieszkańców, - systematyczna proekologiczna edukacja lokalnej społeczności, - zazielenienie publicznych przestrzeni miejskich i zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych w zurbanizowanych częściach miasta, - rozwój gospodarki obiegu zamkniętego,
--	--

	- wzrost znaczenia turystyki krajobrazowej i aktywnej rekreacji w strukturze potrzeb społeczeństwa, - konsekwentnie realizowana lokalna polityka antysmogowa, - rozwój regionalnej sieci połączeń komunikacyjnych (drogowych i kolejowych), - rozwój budownictwa mieszkaniowego w oparciu o intensyfikację wykorzystania przestrzeni, zwiększenie intensywności zabudowy, wspieranie budownictwa wielorodzinnego, budynków wysokich, wyburzenia pustostanów z ponowną zabudową działek, adaptacyjną renowację,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA
- niekorzystne ukształtowanie terenu, - niedostateczna retencja wód, - wymagające interwencji cieków wodnych, - wysoki poziom zanieczyszczeń komunikacyjnych (zanieczyszczenie liniowe powietrza oraz zwiększony hałas w pobliżu dróg wojewódzkich), - zła jakość powietrza w sezonie grzewczym, przekroczenia norm stężeń pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu i ozonu (zanieczyszczenie powietrza pochodzące z niskiej emisji), - okresowe przekroczenia norm jakości powietrza (zapylenie) w niektórych rejonach miasta, - często niski poziom wody w Kaczawie, co ogranicza spływy kajakowe i pontonowe, - niezadowalający stan wód powierzchniowych, - wysokie stężenie radonu w części zachodniej i południowej Miasta powinno być brane pod uwagę w rozwoju funkcji mieszkaniowej,	- niekorzystne skutki postępujących zmian klimatu, jak: wzrost temperatury, upały, gwałtowne, nagłe zjawiska pogodowe, obniżanie się poziomu wód gruntowych, obniżanie poziomu wody w ciekach wodnych, w tym w rzece Kaczawa, przesuszanie siedlisk, silne zagrożenie suszą atmosferyczną, - nasilenie zjawiska miejskiej wyspy ciepła, - dalsze zmniejszanie powierzchni użytków rolnych na skutek postępującej zabudowy, - degradacja gleb klas I-III na skutek postępującej zabudowy i rozbudowy infrastruktury technicznej, - utrzymujące się zagrożenie powodzią, brak efektywnie działających spółek wodnych, - dalszy wzrost natężenia ruchu samochodowego, - zagrożenie skutkami długotrwałej ekspozycji na podwyższony poziom

	radonu w zachodniej i południowej części Miasta, - obniżanie walorów krajobrazowych terenów osadniczych poprzez lokowanie na terenach otwartych oraz wprowadzanie powtarzalnych form architektonicznych, zuniformalizowanych osiedli jednorodzinnych, - ograniczenia inwestowania wynikające z obszarowych form ochrony przyrody i krajobrazu oraz możliwego ustanowienia planu ochrony GZWP, - ograniczone wsparcie finansowe dla wymiany źródeł ciepła,
POTENCJAŁ DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	
ATUTY	SZANSE
- wartość historyczna i tradycja, - obiekty i tereny dziedzictwa kulturowego, - bogata historia z zabytkowymi pozostałościami, m.in. Kopalnia Złota Aurelia, podziemia miasta i wiele innych, - stowarzyszenia i organizacje kultywujące tradycje historyczne,	- odpowiednie wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego, - aktywne wykorzystywanie regionalnych i krajowych środków na odnowę zabytków, - marketingowe podejście do historii i dziedzictwa kulturowego miasta, - wykorzystanie podziemi złotoryjskich, - podjęcie działań do wpisania „Wigilii w Rynku” na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego UNESCO,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA
- wymagające renowacji obiekty zabytkowe w mieście, - niewystarczające środki na prace renowacyjne,	- niewystarczające wsparcie finansowe dla systematycznych remontów i prac restauratorskich obiektów i terenów dziedzictwa kulturowego,
POTENCJAŁ MIEJSKIEJ ZABUDOWY I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	
ATUTY	SZANSE
- wysoka jakość wody w wodociągu miejskim,	- reaktywacja połączeń kolejowych pasażerskich, przywrócenie Miastu roli

- rozwinięta sieć wodociągowa i kanalizacyjna, - nowoczesna oczyszczalnia ścieków, - korzystne warunki zasilania w energię elektryczną, - rozbudowana infrastruktura elektroenergetyczna i ciepłownicza, - wzrastająca powszechność korzystania z gazu sieciowego, także dla celów grzewczych, - duża część populacji korzystającej z ciepła systemowego (WPEC), - rozwinięty system segregacji i odbioru odpadów, - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, - postępująca segregacja odpadów komunalnych „u źródła”, - rozwinięty system utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego, - powszechny dostęp do Internetu szerokopasmowego, - poprawa stanu lokalnej infrastruktury drogowej, - rozbudowana sieć dróg rowerowych,	ważnego wielokierunkowego węzła kolejowego, - współpraca z PKP na rzecz ujęcia zabytkowego dworca w programie „Dworce Przyjazne Pasażerom” w celu zabezpieczenia finansowania dla remontu obiektu i włączenia go do obszaru zintegrowanego węzła przesiadkowego, - budowa południowo-wschodniej obwodnicy, przejęcie tranzytu, szczególnie pojazdów ciężkich, poprawa klimatu akustycznego i jakości powietrza, uwolnienie terenów inwestycyjnych, - optymalizacja miejskiej infrastruktury drogowej, - Dolnośląska Cyklostrada, - popularyzacja i rozwój transportu zbiorowego, e-mobilności, zeroemisyjnego, rowerowego, w tym rowerów elektrycznych jako alternatywy samochodom, - poprawa jakości sieci infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, - stworzenie miejskiego zintegrowanego układu ciepłowniczego w oparciu o źródło ciepła o większej mocy, - systematyczne zastępowanie ogrzewania konwencjonalnego (węglowego) ogrzewaniem „czystym”, - budowa schronów i ukryć, obiektów podwójnego przeznaczenia - z wykorzystaniem środków zewnętrznych,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA
- w opinii mieszkańców: • niska dostępność terenów zieleni miejskiej; • niska dostępność infrastruktury czasu wolnego;	- potencjalna podatność infrastruktury krytycznej na działania terrorystyczne, - zanik śródmieścia (zwiększenie liczby pustostanów, zmniejszenie liczby mieszkańców itd.),

• niska jakość przestrzeni publicznych; • zły stan wnętrz podwórzowych w starej zabudowie wielorodzinnej (m.in. przy ulicach: Zagrodzieńskiej, Broniewskiego, Hożej, Jesiennej, Reymonta, Różanej, Zaulek), problemy z czystością i estetyką przestrzeni miejskich, • liczne budynki wymagające remontu, • niska dostępność parkingów, • braki oświetlenia ulicznego, - niska dostępność nowych terenów pod zabudowę, - wykluczenie transportowe; brak przewozów pasażerskich po zamknięciu ruchu na liniach kolejowych przebiegających przez Miasto, - zdegradowana infrastruktura kolejowa, w tym zabytkowy dworzec kolejowy, - lokalizacja zakładów produkcyjnych na glebach klas chronionych, - niewystarczająca liczba stacji ładowania samochodów elektrycznych, - zły stan techniczny części budynków, dróg, chodników, oznakowania; - część szlaków turystycznych istnieje w planach, brak ich realizacji w terenie, brak odpowiedniej infrastruktury, jak pasy dla rowerów, drogi rowerowe, oznakowanie, - fragmentacja przestrzeni, - niewystarczająca liczba miejsc parkingowych, - ograniczona integracja miejskich ścieżek rowerowych z ich regionalną siecią (w tym z Dolnośląską Cyklostradą), - nieodpowiedni stan sieci kanalizacji sanitarnej w niektórych rejonach Miasta, - sieć kanalizacji deszczowej o niewystarczającej przepustowości,	- projekt budowy oczyszczalni ścieków przez gminę wiejską Złotoryja,
---	---

- zdekapitalizowana część zasobów mieszkaniowych, - niska jakość substancji mieszkaniowej i problemy społeczne na obszarze dolnego Starego Miasta oraz na terenach popegeerowskich, - zdecentralizowany system gospodarki ciepłej na terenie Miasta, - duży udział kotłów na paliwo stałe, - brak infrastruktury ochrony ludności i obrony cywilnej w Mieście; brak schronów i ukryć, - niska świadomość ekologiczna (m.in. w zakresie odpadów komunalnych), - brak kanalizacji deszczowej oraz systemów odwodnienia terenu w części Starego Miasta oraz rozwijających się nowych obszarów zainwestowania mieszkaniowego, - brak wystarczających środków finansowych z przeznaczeniem na kompleksową modernizację i budowę dróg w rozwijających się częściach miasta w zakresie zabudowy jedno i wielorodzinnej.	
--	--

Źródło: opr. na podstawie zebranych materiałów, spotkań z interesariuszami procesu aktualizacji Strategii; *Diagnoza problemów i potencjałów Złotoryi*, Urząd Miejski w Złotoryi, 2024

W ocenie elementów kapitału terytorialnego Miasta współtworzących jego sferę przestrzenną i klimatyczno-środowiskową ujawnia się co najmniej kilka kwestii stanowiących wyzwania przyszłościowego rozwoju Złotoryi. To przede wszystkim:

- ❖ relatywnie niska jakość przestrzeni publicznych,
- ❖ wysoki stopień degradacji zabudowy mieszkaniowej,
- ❖ racjonalne wykorzystanie zasobów środowiskowych i dziedzictwa kulturowego,
- ❖ podwyższony poziom emisji zanieczyszczeń środowiska naturalnego,
- ❖ komunikacyjne wykluczenie Miasta,
- ❖ niespełniająca społecznych oczekiwań infrastruktura drogowa,

- ❖ poczucie zagrożenia bezpieczeństwa wobec braku infrastruktury ochrony ludności i obrony cywilnej.

Kwestie te wyznaczać winny kierunki i zakres działań strategicznych zapewne nie tylko do 2035 roku. Nie ulega jednak wątpliwości, że w długofalowym procesie rozwoju Miasta niezbędne jest wykorzystanie wszystkich atutów i rozwojowych szans oraz zdecydowane ograniczenie (wręcz eliminacja) negatywnego oddziaływania słabych stron i zagrożeń, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych.

1.3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej Miasta

Podobnie jak w przypadku diagnozy sytuacji przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, identyfikacji zbioru zarówno problemów i zagrożeń Miasta, jak i jego atutów i rozwojowych szans dokonano z jednej strony w oparciu o ustalenia Liderów Miasta podczas strategicznych warsztatów, a z drugiej – w oparciu o wyniki wielodzielinowej, dynamicznej diagnozy prospektywnej.

Tabela 1.2. Analiza strategiczna sytuacji społecznej Miasta

SFERA SPOŁECZNA	
POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	
ATUTY	SZANSE
- znaczna (choć malejąca) liczba mieszkańców (miasto średniej wielkości), - możliwość migracji ludności z gmin sąsiednich o charakterze wiejskim do ośrodka miejskiego,	- zwiększenie liczby mieszkańców w efekcie dodatniego salda migracji, repatriacji; - rozwój budownictwa mieszkaniowego, - ukierunkowanie lokalnego rynku pracy na nowoczesne i innowacyjne podmioty gospodarcze, - budowa marki „Złotego Miasta”,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA
- wyludnianie się miasta, - starzenie się lokalnej społeczności, - wzrost umieralności mieszkańców, - wzrastające ujemne saldo przyrostu naturalnego,	- prognozowany (do 2060 roku) istotny spadek liczby mieszkańców Miasta, - postępująca starość demograficzna,

- ujemne saldo ruchu wędrownego ludności, - narastające migracje młodzieży, zwłaszcza dobrze wykształconej,	- tendencja spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (dzieci i młodzieży), - narastające migracje młodzieży, - malejąca dzietność,
POTENCJAŁ MIESZKALNICTWA I LOKALNEJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ	
ATUTY	SZANSE
- poprawa warunków mieszkaniowych ludności; - wysoki poziom wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne, - rozwinięta sieć placówek opieki żłobkowej i wychowania przedszkolnego, - oferta szkolnictwa ponadpodstawowego (w tym zawodowego), - funkcjonowanie placówek szkolnictwa specjalnego (dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami), - sieć placówek kultury, - bogata infrastruktura i oferta klubów sportowych, - zróżnicowana rodzajowo infrastruktura sportowo-rekreacyjna, - ogólnodostępny ośrodek rekreacyjny nad Zalewem Złotoryjskim, - placówki ochrony zdrowia (szpitale, przychodnie), - rozwinięta sieć placówek aptecznych, - funkcjonowanie placówek opieki społecznej w zakresie wsparcia dziennego,	- rewitalizacja miasta (społeczna, przestrzenna, gospodarcza), - rozwój budownictwa mieszkaniowego, - wzrost zakresu i skali remontów i modernizacji zasobów mieszkaniowych, - rozszerzenie zakresu specjalistycznych poradni opieki zdrowotnej,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA
- deficyt mieszkań, - zdekapitalizowana część zasobów mieszkaniowych, - niska jakość substancji mieszkaniowej i problemy społeczne na obszarze dolnego Starego Miasta oraz na terenach popegeerowskich,	- postępująca depopulacja Miasta i wyraźne zmniejszenie skali popytu na mieszkania i usługi społeczne, - sytuacja geopolityczna i zagrożenie zewnętrznymi konfliktami zbrojnymi, - relokacja ludności na wypadek konfliktu zbrojnego,

- brak basenu kąpielowego (otwartego i krytego), - brak infrastruktury ochrony ludności i obrony cywilnej w mieście, - niewystarczająca świadomość mieszkańców w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej,	
DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH	
ATUTY	SZANSE
- rosnąca dostępność usług żłobkowych i przedszkolnych, - wzrastająca jakość kształcenia w szkołach podstawowych, - wielodziedzinowa aktywność Złotoryjskiego Ośrodka Kultury, - funkcjonowanie Uniwersytet Trzeciego Wieku (dla seniorów), - relatywnie wysoka dostępność księgozbiorów dla ludności miasta, - wyraźny wzrost zainteresowania kinowymi projekcjami filmowymi – dwie sale projekcyjne, - realizacja programów profilaktyki zdrowotnej, - funkcjonowanie Klubu Senior+, - miejskie programy skierowane do osób w wieku senioralnym, - darmowa komunikacja miejska, - rozwinięty system utrzymania porządku i bezpieczeństwa publicznego, - zmniejszanie się zagrożenia przestępczością, - rozbudowany system monitoringu miejskiego,	- moda na aktywny i zdrowy tryb życia, - rewitalizacja linii kolejowych relacji: Legnica – Złotoryja -Lwówek Śląski oraz Legnica – Złotoryja - Marciszów, - utworzenie muzeum regionalnego, - rozwój usług dla młodzieży, - rozwój usług dla seniorów, - wzrost poziomu finansowania usług medycznych przez NFZ,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA
- wykluczenie komunikacyjne (PKP, PKS), - niewystarczająca wobec zgłaszanych potrzeb liczba połączeń komunikacyjnych miasta z otoczeniem, - brak odpowiednich kadr medycznych,	- zmniejszająca się liczba uczniów w mieście przy wzrastających kosztach utrzymania szkół,

- niska dostępność personelu lekarskiego, dentystów i pomocniczego personelu medycznego, - potrzeby pomocy społecznej o pokoleniowym charakterze, - koncentracja osób wykluczonych społecznie (mieszkania socjalne w rejonie ulicy Łąkowej), - brak placówek całodobowej pomocy społecznej, - wysokie ceny wody, ścieków i odpadów, - regres aktywności czytelniczej wśród młodzieży, - długi okres oczekiwania na mieszkanie komunalne, - zwiększone obciążenie Miasta z tytułu korzystania z infrastruktury i usług miejskich przez mieszkańców gmin ościennych w związku z pełnionymi przez miasto funkcjami administracyjnymi, społecznymi i gospodarczymi, - lokalnie niska jakość Internetu,	
KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY	
ATUTY	SZANSE
- aktywność lokalnej społeczności (w tym seniorów), - wielodziedzinowe funkcjonowanie organizacji pozarządowych (sektora obywatelskiego), - program współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, - budżet obywatelski, - „ambasadorzy” Złotoryi w Polsce i zagranicą, - dobrze wykształcona młodzież,	- wykorzystanie (umiejętne) potencjału młodzieży w kulturze, - polityka rozwoju umiejętności mieszkańców, - wzrost znaczenia uczenia się przez całe życie, - spójne połączenie gospodarki, edukacji i jakości życia, - wzrost świadomości społecznej i obywatelskiej, - postępująca społeczna partycypacja mieszkańców miasta w proces realizacji różnorodnych zadań publicznych, - wzrost znaczenia partycypacyjnego zarządzania miastem,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA

- niski poziom utożsamiania się mieszkańców z Miastem, - niski poziom integracji miejskiej społeczności, - niska świadomość ekologiczna (m.in. w zakresie odpadów komunalnych),	- występowanie zjawisk patologicznych, - napięcia społeczne,
POTENCJAŁ INSTYTUCJONALNY	
ATUTY	SZANSE
- Złotoryja miastem powiatowym, - funkcjonowanie instytucji o ponadlokalnym (powiatowym) zasięgu obsługi, - siedziba Komendy Powiatowej Policji, Powiatowej Straży Pożarnej i Straży Miejskiej, - przynależność do Euroregionu „Nysa”, - przynależność do Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej, - przynależność do Stowarzyszenia Rzeczpospolita Samorządna, - przynależność do porozumienia Sudety 2035, - przynależność do Światowego Geoparku UNESCO Kraina Wygasłych Wulkanów, - współpraca z miastami partnerskimi, - świadomość strategicznego zarządzania rozwojem miasta, - partnerska współpraca samorządowych władz miasta z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi i instytucjami (organizacjami) społecznymi.	- krajowy układ polityczny promujący mniejsze miasta, - wzrost pozycji powiatu w systemie samorządu terytorialnego, - intensyfikacja promocji Złotoryi nie tylko w skali regionu dolnośląskiego,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA
- niewystarczająca koordynacja działań promocyjnych.	- sytuacja geopolityczna i zagrożenie zewnętrznymi konfliktami zbrojnymi, - relokacja ludności na wypadek konfliktu zbrojnego, - centralizacja państwa, - reforma administracyjna kraju.

Źródło: opr. na podstawie zebranych materiałów, spotkań z interesariuszami procesu aktualizacji Strategii; *Diagnoza problemów i potencjałów Złotoryi*, Urząd Miejski w Złotoryi, 2024.

Ocena sytuacji społecznej Miasta przedstawiona w układzie współtworzących ją elementów kapitału terytorialnego Miasta pozwala wskazać na istotne wyzwania przyszłościowego rozwoju Złotoryi. To przede wszystkim:

- ❖ przeciwdziałanie depopulacji i starzeniu się miejskiej społeczności oraz społecznym i gospodarczym konsekwencjom tych demograficznych procesów,
- ❖ zapewnienie atrakcyjnych warunków życia, zamieszkiwania, nauki, rekreacji, ochrony zdrowia i opieki społecznej,
- ❖ spójny i atrakcyjny system preferencji magnetycznie oddziałujący na otoczenie,
- ❖ efektywne marketingowe postrzeganie Miasta.

Należy przy tym zaznaczyć, że w perspektywie 2035 roku o kierunkach i zakresie działań strategicznych w wymiarze społecznym współdecydować będzie również bardzo zróżnicowany (m.in. pod względem zdolności do wywoływania impulsów rozwojowych) zbiór atutów i szans rozwojowych oraz niemniej liczby zbiór zidentyfikowanych problemów i zagrożeń.

1.4. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej Miasta

Z punktu widzenia przyszłościowego rozwoju Miasta szczególnie istotna jest również sfera gospodarcza. W tym wymiarze prospektywnej diagnozy zidentyfikowano wiele problemów (słabości) oraz zagrożeń, lecz z drugiej strony dostrzeżono wiele silnych stron oraz szans miasta Złotoryja w aspekcie potencjalnego ich wykorzystania w przyszłym jego rozwoju. Przy wskazaniu zbioru zarówno problemów i zagrożeń Miasta, jak i jego atutów i rozwojowych szans uwzględniono ustalenia Liderów Miasta dokonane podczas strategicznych warsztatów, a także wyniki przeprowadzonej diagnozy sytuacji gospodarczej.

Tabela 1.3. Analiza strategiczna sytuacji gospodarczej Miasta

SFERA GOSPODARCZA

POTENCJAŁ GOSPODARCZY	
ATUTY	SZANSE
- wysoka aktywność ekonomiczna lokalnej społeczności, - kształtowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, - wieloletnie tradycje przemysłowe, - koncentracja podmiotów gospodarczych na terenie podstrefy Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, - strefa ekonomiczna – wolne tereny, - rozwinięta sfera usług, - zróżnicowana sieć punktów i terenów handlowych, - zróżnicowana branżowo działalność budowlana, - baza noclegowa turystyczna i biznesowa, - zmniejszanie się liczby bezrobotnych, - zwiększanie się liczby miejsc pracy, - położenie na historycznym trakcie handlowym,	- sprzyjająca koniunktura gospodarcza, - zróżnicowana baza ekonomiczna miasta (różnorodność dziedzin gospodarczych), - sukcesja funkcjonalna gospodarki miasta, - rozwój sektora kreatywnego, - wzrost poziomu innowacyjności lokalnej gospodarki, - rozwój turystyki, - rozszerzenie oferty turystycznej miasta, - powstanie nowych ośrodków przemysłowych w pobliżu Złotoryi, - strategiczna interwencja ukierunkowana na miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, - dostosowanie oferty kierunków i specjalności kształcenia zawodowego do potrzeb rynkowych, - rozwój współpracy między szkolnictwem zawodowym a lokalnymi przedsiębiorstwami, - rozwój kształcenia ustawicznego, - dalsza popularyzacja pracy zdalnej,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA
- Złotoryja miastem obniżającego się potencjału społeczno-gospodarczego, - niewielkie i trudne do zagospodarowania tereny inwestycyjne, - upadek drobnego biznesu lokalnego (sfera handlu i rzemiosła), - „zanikanie” handlu w śródmieściu, - skromna baza noclegowa turystyki w mieście, - wysoki poziom bezrobocia w mieście – niedostosowanie podaży do popytu na lokalnym rynku pracy, - wysoki udział długotrwale pozostających bez pracy i posiadających niskie kwalifikacje zawodowe,	- oferta dużych miast, - konkurencja istniejących ośrodków przemysłowych, - przesuwanie ośrodków wydobywania rud miedzi na północ regionu, - nierównomierny rozwój regionu dolnośląskiego, - pogłębienie się migracji zarobkowej (zwłaszcza wśród młodzieży), - niedobory zasobów siły roboczej, - niewykorzystanie możliwości rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej miasta,

- relatywnie duży udział bezrobotnych pozostających bez prawa do zasiłku, - niewystarczająca oferta pracy dla młodzieży, - brak pracy dla osób z wyższym wykształceniem,	
POTENCJAŁ FINANSOWY	
ATUTY	SZANSE
- uzupełnianie dochodów budżetu miasta o źródła zewnętrzne (m.in. z krajowych i regionalnego programów operacyjnych), - rozwinięty system samorządowych preferencji fiskalnych, - wzrastające dochody z tytułu podatku od nieruchomości oraz odpisu PIT i CIT.	- umiejętność pozyskiwania i wykorzystania środków krajowych i unijnych, - fundusze unijne, - rosnąca zamożność społeczeństwa, - partnerstwo publiczno-prywatne,
PROBLEMY	ZAGROŻENIA
- zadłużenie Miasta, - niedostateczny kapitał inwestycyjny,	- spadek dochodów budżetu miasta, - wzrost zadłużenia Miasta, - zła sytuacja finansowa powiatu złotoryjskiego, - zagrożenia i obawy związane z nowym okresem unijnego programowania, - ograniczone możliwości finansowania zadań JST,

Źródło: opr. na podstawie zebranych materiałów, spotkań z interesariuszami procesu aktualizacji Strategii; *Diagnoza problemów i potencjałów Złotoryi*, Urząd Miejski w Złotoryi, 2024

Ocena sytuacji gospodarczej Złotoryi ujęta w układzie współtworzących ją elementów kapitału terytorialnego (m.in. potencjału gospodarczego, rynku pracy i potencjału finansowego) skłania do zaliczenia do grupy istotnych wyzwań przyszłościowego rozwoju Miasta w szczególności:

- ❖ Złotoryja subregionalnym biegunem wzrostu - rozwój polifunkcyjnej bazy ekonomicznej Miasta wykorzystującej jego endogeniczne potencjały,
- ❖ stabilizacja lokalnego rynku pracy,
- ❖ zapewnienie odpowiedniego kapitału inwestycyjnego,
- ❖ efektywny system wspierania lokalnej przedsiębiorczości,
- ❖ wzrost konkurencyjnej pozycji Miasta.

Wskazane wyzwania w sferze gospodarczej Miasta wyznaczać będą kierunki i zakres strategicznego rozwoju Złotoryi do 2035 roku. Uwzględnienia wymagają ponadto motoryczne siły tkwiące w zidentyfikowanych - w poszczególnych elementach kapitału terytorialnego wymiaru gospodarczego - atutach i szansach rozwojowych. Współdecydować będą one bowiem o przyszłościowym sukcesie Miasta oraz jego gospodarczej atrakcyjności i konkurencyjności.

1.5. Kluczowe czynniki sukcesu Miasta

Miasto Złotoryja, jego funkcjonowanie i rozwój to bardzo złożony i skomplikowany system społeczny, gospodarczy i przestrzenny. Z wyniku kompleksowej analizy strategicznej wskazano na wiele atutów miasta, a także na szanse jego rozwoju. Lista tych identyfikatorów Miasta jest bardzo szeroka i zróżnicowana.

Niemniej jednak należy zwrócić również uwagę na wieloaspektowe relacje Złotoryi z bliższym i dalszym otoczeniem oraz na związane z tym siły odśrodkowe i dośrodkowe. Zarówno w teorii jak i w praktyce efekty wzajemnego oddziaływania miasta a jego otoczenia można podzielić na dwie grupy:

- ❖ efekty rozprzestrzeniania się impulsów rozwoju gospodarczego i społecznego, wywołane korzystnym oddziaływaniem Miasta na otoczenie (np. powiat), metropolii na mniejsze ośrodki miejskie itp.;
- ❖ efekty wymywania bądź wypłukiwania, które powodują coraz silniejszą polaryzację i wzmacnianie miast (zwłaszcza dużych) kosztem otoczenia.

Oba rodzaje wskazanych efektów występują równocześnie, lecz nie prowadzi to do ich neutralizacji. W większości przypadków m.in. Złotoryi ma jednak miejsce przewagę efektów wymywania nad efektami rozprzestrzeniania się rozwoju.

Metropolia wrocławska, a także choć w mniejszym zakresie regionalne ośrodki jak Jelenia Góra, Legnica czy inne większe miasta Legnicko-Głogowskiego Obszaru Miedziowego „wymywają” najbardziej wartościowe elementy społeczno-gospodarczej struktury ze swego otoczenia. Efekty wypłukiwania dotyczą zasobów najistotniejszych dla rozwoju we współczesnej gospodarce opartej na wiedzy. Silne ośrodki miejskie w regionie dolnośląskim przyciągają bowiem najczęściej młodzież, osoby najlepiej wykształcone, kreatywne, ludzi

kultury i nauki, decydentów gospodarczych i politycznych, „wytwórców innowacji”, branże nowoczesne, wytwarzające miejsca pracy wysokiej jakości.

Procesy „wymywania” dominując nad procesami dyfuzji impulsów rozwojowych w przypadku Złotoryi mogą przyczyniać się do trwałej recesji lokalnej przestrzeni ekonomicznej i społecznej. Stąd szczególnie istotne jest przeciwdziałanie temu niekorzystnemu procesowi i skierowanie Złotoryi na ścieżkę oczekiwanego rozwoju gospodarczego i społecznego. Nieodzowne jest zatem podjęcie kompleksowych działań ukierunkowanych na wzmocnienie i unowocześnienie tej przestrzeni, wzrost jej atrakcyjności i konkurencyjnej pozycji w regionie dolnośląskim.

W kontekście formułowania strategii rozwoju Złotoryi do roku 2035 niezwykle ważne jest wskazanie czynników, które mogą stanowić o przewagach konkurencyjnych miasta. Stosując metodę analizy i oceny eksperckiej z udziałem przedstawicieli samorządowej administracji dokonano swoistego wartościowania atutów i szans rozwoju miasta. Analiza pozwoliła na zidentyfikowanie kluczowych czynników sukcesu dla Złotoryi. Uznano przy tym, że potencjał strategiczny miasta koncentruje się na tych zasobach, które przyczyniają się do wieloaspektowego rozwoju oraz wzrostu atrakcyjności i konkurencyjności miasta.

Do kluczowych czynników sukcesu miasta zaliczono:

- ❖ dywersyfikacja i „unowocześnienie” struktury gospodarczej (wysoka i zróżnicowana dziedzinowa aktywność gospodarcza),
- ❖ innowacyjność firm i mieszkańców,
- ❖ kapitał ludzki o wysokich umiejętnościach i zaangażowany kapitał społeczny (w tym umiejętność partnerskiej współpracy, dialogu społecznego oraz kształtowania społeczeństwa obywatelskiego),
- ❖ atrakcyjne położenie i dostępność komunikacyjna,
- ❖ odpowiednio rozwinięta infrastruktura miejska (techniczna i społeczna),
- ❖ wysoka jakość życia lokalnej społeczności (atrakcyjne miejsca do życia, nauki, pracy i rozwoju),
- ❖ ukształtowany wizerunek miasta oparty na konkurencyjnych zasobach i walorach,
- ❖ strategiczne myślenie lokalnych władz i społeczności (odpowiednie postrzeganie istoty i konieczności wdrażania strategii rozwoju).

Charakterystykę kluczowych czynników sukcesu dla rozwoju Złotoryi przedstawiono w tabeli 1.4.

Tabela 1.4. Kluczowe czynniki sukcesu miasta Złotoryja

KLUCZOWY CZYNNIK SUKCESU	POTENCJAŁ CZYNNIKA SUKCESU	ZAKRES ODDZIAŁYWANIA NA ROZWÓJ MIASTA
[1] Wysoka i zróżnicowana dziedzinowo nowoczesna aktywność gospodarcza	Złotoryja jest miastem tracącym potencjał gospodarczy. Konieczne jest uzupełnienie bazy ekonomicznej miasta o nowoczesne dziedziny gospodarki o wysokich walorach technologicznych. Zróżnicowanie zaś gospodarczych podstaw rozwoju miasta wiąże się z zapewnieniem wyższego poziomu stabilizacji gospodarczej. W zmienionym układzie gospodarczym miasta ważna będzie jego funkcjonalna specjalizacja oraz wykorzystanie unikalnych endogenicznych zasobów.	• aktywność inwestycyjna w nowoczesnych dziedzinach gospodarki lokalnej, • rozwinięta sfera nowoczesnych, specjalistycznych usług, • rozwój atrakcyjnych miejsc pracy, • aktywne gospodarcze wykorzystanie cennych i atrakcyjnych turystycznie walorów naturalnych lub kulturowych,
[2] Wysoka innowacyjność firm i organizacji oraz mieszkańców	Proinnowacyjne podmioty gospodarcze i organizacje poprzez kreowanie i praktyczne wykorzystywanie nowych produktów, procesów czy struktur emanują impulsy rozwojowe na bliższe i	• proinnowacyjne postawy i zachowania mieszkańców – umiejętność absorpcji innowacyjnych impulsów,

	dalsze otoczenie. Procesy dyfuzji innowacji obejmują także lokalną społeczność kształtującą pod ich wpływem innowacyjne postawy i zachowania. W wymiarze lokalnym istotna jest integracja innowacyjnej wiedzy, innowacyjnego biznesu oraz innowacyjnego kapitału ludzkiego oraz kształtowanie optymalnych relacji między tymi elementami.	• kształtowanie proinnowacyjnego potencjału miasta, • funkcjonowanie zintegrowanego lokalnego systemu innowacji (wiedza – biznes – mieszkańcy), • rozwinięta infrastruktura wspomagająca przepływy wiedzy i informacji w ramach lokalnego systemu innowacji,
[3] Kapitał ludzki o wysokich umiejętnościach i zaangażowany kapitał społeczny	Od aktywności i cech kapitału ludzkiego w istotnej mierze zależy rozwojowy sukces miasta. Edukacja zawodowa, rozwijanie wiedzy, nabywanie nowych i podnoszenie kwalifikacji oraz doskonalenie umiejętności to czynniki sukcesu innowacyjnego rozwoju miasta. W warunkach wszechobecnej konkurencji miasto musi posiadać odpowiedniej jakości zasoby kapitału ludzkiego. Ponadto współczesny rozwój miasta warunkowany jest wieloaspektowo aktywnością kapitału społecznego m.in. w procesie kształtowania społeczeństwa	• wzrost jakości edukacji zawodowej, • kształtowanie zawodowej wartości kapitału ludzkiego, • odpowiednie wykorzystanie walorów (wiedzy, kwalifikacji, umiejętności) kapitału ludzkiego w rozwoju lokalnej gospodarki, • sektor obywatelski jest wartościowym partnerem samorządowych władz miasta, • pobudzanie i umiejętne wykorzystywanie zaangażowania społecznego w procesy rozwojowe miasta,

	obywatelskiego i rozwoju obywatelskich postaw.	
[4] Dostępność komunikacyjna oraz atrakcyjność kulturowa i lokalizacyjna	Dostępność komunikacyjna (drogowa i kolejowa) zapewnia możliwości wielokierunkowych przemieszczeń przestrzennych towarów i osób motywowanych potrzebami biznesowymi, dostępem do rynków zaopatrzenia i zbytu, miejsc nauki, pracy, rekreacji itp. Atrakcyjne zaś położenie miasta w scenerii Pogórza Kaczawskiego, w przestrzeni zróżnicowanej krajobrazowo, przyrodniczo i geologicznie, a także średniowieczny rodowód miasta i jego bogate kulturowe dziedzictwo może stać się jednym z czynników konkurencyjności miasta.	• uaktywnienie sfery gospodarczej i społecznej miasta, • wzrost znaczenia miasta w regionalnej sieci osadniczej, • istotna poprawa poziomu skomunikowania miasta z otoczeniem, • większe możliwości wykorzystania potencjału środowiskowego i kulturowego miasta i okolic,
[5] Rozwinięta infrastruktura miejska	Szeroko rozumiana infrastruktura osadnicza tworzy podstawy nie tylko do przyspieszenia rozwoju gospodarczego i uaktywnienia procesów inwestycyjnych, ale także do znacznej poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Stąd też jej jakość i dostępność stają się współcześnie istotnymi	• poprawa infrastrukturalnych warunków bytu mieszkańców, • odpowiednie infrastrukturalne wyposażenie przestrzeni miasta staje się magnesem dla nowych inwestycji gospodarczych i społecznych,

	czynnikami konkurencyjności miast.	• zwiększenie możliwości uatrakcyjnienia oferty inwestycyjnej miasta, • dziedziczne i jakościowe wzbogacenie układu urządzeń, sieci i obiektów infrastruktury miejskiej,
[6] Wysoka jakość życia lokalnej społeczności	Jakość życia mieszkańców miasta determinowana jest wieloma czynnikami. Jednocześnie jest także kluczowym czynnikiem atrakcyjności miasta jako miejsca do życia, rozwoju, pracy oraz prowadzenia biznesu, a także jego konkurencyjności.	• łatwy dostęp do potrzebnych usług publicznych (technicznych, społecznych, administracyjnych itd.), • estetyczna, czysta i przyjazna mieszkańcom przestrzeń miejska, • czynnik demograficznej stabilizacji, a także przyciągania nowych mieszkańców, • wieloaspektowa aktywizacja młodzieży i seniorów,
[7] Ukształtowany wizerunek miasta oparty na konkurencyjnych zasobach i walorach	W warunkach wielodziedzinowej konkurencji jednoznaczny wizerunek miasta oparty na konkurencyjnych zasobach i walorach jest niezbędnym czynnikiem lokalnego rozwoju.	• klarowne postrzeganie miasta w konkurencyjnej scenerii gospodarczej i społecznej, • wzrost poziomu tożsamości (identyfikacji) mieszkańców z miastem, • aktywna i efektywna promocja miasta,
[8] Strategiczne myślenie i podejście do rozwoju miasta	Współczesne myślenie o przyszłości miasta, o sprawach jego społecznego, gospodarczego i przestrzennego rozwoju wpisuje się w formułę zarządzania strategicznego,	• aktywne postrzeganie przyszłości miasta, • partnerska współpraca i zaufanie w procesie rozwoju lokalnego, • rozwój miasta według koncepcji określanych w

	którego istotnym elementem jest proces formułowania i wdrażania długofalowych strategii. Ten proces zwiększa swą efektywność poprzez aktywny udział lokalnej społeczności i innych lokalnych strategicznych partnerów przyjmując postać partycypacyjnego zarządzania rozwojem miasta.	formule społecznej partycypacji, • strategiczna współpraca na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.
--	---	---

Podstawą przyszłościowego sukcesu Złotoryi powinien być wyraźny wielodzielnicowy wzrost jej atrakcyjności i konkurencyjności. Miasto w ujęciu marketingowym jest złożonym produktem. Jego atrakcyjność i konkurencyjność oraz kształtujące te cechy czynniki nie mają jednak wartości obiektywnej i stałej w czasie.

Atrakcyjność miasta to – ogólnie ujmując - wzbudzanie zainteresowania wyglądem, stylem, walorami itd. Wśród najczęściej postrzeganych determinant atrakcyjności miast wymienia się:

- ❖ wysoki poziom szeroko rozumianych warunków życia ludności (dostępność mieszkań, usług publicznych);
- ❖ szeroko rozumiany klimat dla rozwoju przedsiębiorczości (w tym dla działalności inwestycyjnej);
- ❖ stan i zakres infrastrukturalnego zagospodarowania (technicznego i społecznego);
- ❖ walory rynku pracy.

Z kolei, konkurencyjność miasta to jego potencjał, możliwości oraz zdolność do sprostania rynkowej rywalizacji. Innymi słowy, konkurencyjność miasta to zdolność do osiągania sukcesu w wielodzielnicowej rywalizacji, to zdolność do przystosowania się do zmieniających się warunków, to zdolność do trwałego rozwoju miasta poprzez jego wysoką rynkową wrażliwość.

W warunkach gospodarki rynkowej i wszechobecnej konkurencji coraz większą uwagę zwrócić należy na rosnące znaczenie marketingu produktu (subproduktów) miasta w celu nie tylko pozyskania nowych grup użytkowników (zwłaszcza nowych mieszkańców), lecz także w celu optymalnego zaspokojenia różnorodnych potrzeb lokalnej społeczności oraz obecnych w lokalnej scenerii społeczno-gospodarczej instytucji społecznych czy podmiotów gospodarczych. Stąd też niezwykle istotnym czynnikiem wzrostu atrakcyjności i konkurencyjności Złotoryi jest wysoka jakość życia mieszkańców, nade wszystko w aspekcie mieszkalnictwa (m.in. dostępność mieszkań, wysoki standard zamieszkiwania) i usług społecznych (w zakresie zdrowia, edukacji, kultury, rekreacji itd.), bezpieczeństwa (m.in. poprzez wzrost odporności miasta na zagrożenia) i szeroko rozumianej wygody i przyjazności w miejscu nauki, pracy, zamieszkania, korzystania z usług, rekreacji i wypoczynku.

Wskazanie kluczowych czynników sukcesu ma istotne znaczenie dla efektywności zarządzania strategicznego w perspektywie roku 2035. Stanowią one winny bowiem rdzeń zarówno celów i zadań strategicznych, jak i wizji przyszłościowego stanu Złotoryi.

2. Wizja i misja rozwoju Miasta

Wizja Miasta, zdaniem uczestników warsztatów strategicznych, powinna być wyrazem aspiracji społecznych i twórczym wyobrażeniem przyszłości określającym: rangę i atrakcyjność miasta, efekty wykorzystania jego atutów i szans rozwojowych oraz eliminację lub znaczne ograniczenie zakresu problemów i siły zagrożeń.

Aktywne uczestnictwo licznych przedstawicieli różnych grup wspólnoty miasta w warsztatach strategicznych oraz przeprowadzona przez nich głęboka analiza stanu istniejącego, silnych i słabych stron układu lokalnego oraz jego szans i zagrożeń rozwojowych pozwoliły na sprecyzowanie elementów wizji przyszłości Złotoryi.

Dzięki konsekwentnemu ograniczaniu słabości i niedociągnięć rozwojowych oraz eliminowaniu potencjalnych zagrożeń, przy jednoczesnym wykorzystaniu wszystkich atutów

i szans rozwoju miasta, istnieją realne szanse na urzeczywistnienie w perspektywie 2035 roku następującej wizji rozwoju Złotoryi:

- 1) Złotoryja będzie atrakcyjnym polifunkcyjnym ośrodkiem gospodarczym o nowoczesnej bazie przemysłowej i rozwiniętych branżach usługowych. Istotną rolę w gospodarczej scenerii miasta pełnić będą także funkcje turystyczno-wypoczynkowe. Aktywność miasta w tym zakresie będzie realizowana w oparciu o ukształtowany produkt turystyczny będący atrakcyjnym splotem walorów środowiskowych, terenów i obiektów dziedzictwa kulturowego oraz rozwiniętej bazy noclegowej turystyki o wysokim standardzie. Tym samym atrakcyjny - w swej różnorodności – będzie miejski rynek pracy, oferujący zatrudnienie w nowoczesnym sektorze przemysłu i usług, także w podmiotach małej i średniej przedsiębiorczości.*
- 2) Jakość warunków zamieszkiwania oraz usług publicznych dedykowanych społeczności miejskiej odpowiadać będzie jej oczekiwaniom. Warunki bytu mieszkańców, w tym młodzieży i seniorów cechować będzie wysoka dostępność i jakość usług społecznych, w tym medycznych. Złotoryja będzie przy tym miastem atrakcyjnym dla młodzieży i przyjaznym dla seniorów. Będzie miastem interesującym i otwartym dla wszystkich, czystym, zadbanym, bezpiecznym i odpornym na zagrożenia (w tym demograficzne). Miastem, z którego mieszkańcy będą dumni. Sprzyjać temu będzie ukształtowane społeczeństwo obywatelskie, aktywne i odpowiedzialne, m.in. w zakresie partycypacyjnego zarządzania miastem.*
- 3) Złotoryja będzie ośrodkiem ekologicznym o wysokiej jakości środowiska, nasyconym zielenią, miastem ład przestrzennego i estetyki, a nadto miastem kompaktowym o zwartej zabudowie, miastem zintegrowanym systemem transportu publicznego oraz zapewniającym przyjazne relacje przestrzenne między miejscami zamieszkania, pracy i usług.*
- 4) Dobre skomunikowanie miasta z bliższym i dalszym otoczeniem sprzyjać będzie wielodzielinowej ponadlokalnej współpracy. Nowoczesna sieć dróg miejskich oraz przyjazna środowisku i ludności infrastruktura i organizacja ruchu drogowego (ekologiczne oświetlenie, zadbane chodniki, odpowiednia do potrzeb sieć miejsc parkingowych, obwodnica i odciążenie miasta z ruchu tranzytowego) współtworzyć będą obraz miasta atrakcyjnego komunikacyjnie dla wszystkich jego użytkowników, szczególnie zaś dla miejskiej społeczności.*

Takie wieloaspektowe postrzeganie przyszłości miasta sugeruje, iż wizję jego przyszłości można sformułować jako:

ZŁOTORYJA 2035

MIASTEM NOWOCZESNYM, ATRAKCYJNYM, PRZYJAZNYM, BEZPIECZNYM I EKOLOGICZNYM

Osiągnięcie przedstawionej wizji wiąże się nieodzownie z aktywnością wszystkich grup lokalnych interesariuszy, a nade wszystko społeczności i władz miasta Złotoryja. Tej aktywności towarzyszyć będzie misja odzwierciedlająca system wartości stosowanych w bieżącym działaniu przez lokalnych interesariuszy. Misję miasta Złotoryja ukierunkowaną do roku 2035 określono jako:

W TROSCE O DOBROBYT MIESZKAŃCÓW I GOSPODARKI MIASTA W ZGODZIE Z ZASADAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Tak określona misja Złotoryi współtworzy jej pozytywny wizerunek wobec otoczenia oraz integruje samorządowe władze miasta i lokalną społeczność wokół wskazanych wartości i pracy na rzecz Miasta.

3. Scenariusze rozwoju Miasta

W perspektywie 2035 roku rozważać można różne scenariusze rozwoju miasta Złotoryja. Pole możliwych rozwiązań wyznaczają dwa scenariusze krańcowe, a mianowicie scenariusz szans i scenariusz zagrożeń.

Scenariusz zagrożeń – mając ostrzegawczy charakter - wskazuje konsekwencje wzrostu natężenia zjawisk i procesów niekorzystnych dla rozwoju lokalnego, a zwłaszcza nasilenie procesu utraty funkcji społeczno-gospodarczych stanowiących podstawy bytu miasta oraz procesów depopulacji i starzenia się lokalnej społeczności, podczas gdy **scenariusz szans** opiera się na efektywnym wykorzystaniu istniejących i potencjalnych możliwości rozwoju miasta, a w ślad za tym kieruje Złotoryję na trajektorię dynamicznego, zrównoważonego rozwoju - wzrostu poziomu jego konkurencyjności w regionalnej i krajowej scenerii

społeczno-gospodarczej oraz wieloaspektowo rozumianej jakości życia ludności. Między tymi krańcowymi scenariuszami realnie jawi się wiele innych, mniej bądź bardziej odległych od ścieżek rozwojowych wyznaczonych w scenariuszach zagrożeń i szans.

Możliwości przyszłego rozwoju Miasta związane są ściśle z wartością kapitału terytorialnego oraz z umiejętnym i efektywnym jego wykorzystaniem. Uwzględniając złożoność i zróżnicowaną wartość poszczególnych elementów kapitału, zidentyfikowane rozwojowe problemy i zagrożenia, ich natężenie, a także możliwości i szanse rozwoju Miasta w perspektywie roku 2035 określono trzy następujące scenariusze:

- 1) **„ATRAKCYJNA I NOWOCZESNA ZŁOTORYJA”,**
- 2) **„ZŁOTORYJA KULTUROWYM I TURYSTYCZNYM MAGNESEM”,**
- 3) **„ZŁOTORYJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO REGRESU”.**

Każdy z przedstawionych scenariuszy rozwoju Złotoryi w odmiennym wymiarze uwzględnia poszczególne elementy terytorialnego kapitału, ich wartość oraz efektywne wykorzystanie.

Tab. 3.1. Scenariusze rozwoju Miasta

ELEMENTY KAPITAŁU TERYTORIALNEGO	ATRAKCYJNA I NOWOCZESNA ZŁOTORYJA	ZŁOTORYJA KULTUROWYM I TURYSTYCZNYM MAGNESEM	ZŁOTORYJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO REGRESU
Położenie, przestrzeń i środowisko naturalne	racjonalne i efektywne wykorzystanie walorów i ochrona środowiska naturalnego; świadoma ekologicznie społeczność	racjonalne i efektywne wykorzystanie walorów i ochrona środowiska naturalnego; świadoma ekologicznie społeczność	ograniczone (głównie finansowo) wykorzystanie walorów i ochrona środowiska naturalnego
Potencjał dziedzictwa kulturowego	racjonalne i efektywne wykorzystanie progospodarcze walorów dziedzictwa kulturowego	racjonalne i efektywne turystyczne wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego	ograniczone (głównie finansowo) wykorzystanie walorów dziedzictwa kulturowego
Potencjał demograficzny	powstrzymanie depopulacji, a następnie stopniowy wzrost liczby ludności miasta i korzystne zmiany struktury mieszkańców	powstrzymanie szybkiej depopulacji miasta oraz niekorzystnych zmian struktury mieszkańców	postępująca depopulacja i starzenie się społeczności lokalnej
Potencjał gospodarczy	wykorzystanie możliwości innowacyjnego gospodarczego rozwoju i kreowania przewag konkurencyjnych miasta	zróżnicowany dziedzinowo rozwój gospodarczy miasta; wzrost znaczenia funkcji turystycznej miasta	regres gospodarczy Miasta
Potencjał infrastruktury osadniczej	rozwinięta lokalna infrastruktura techniczna i społeczna oraz zabudowa mieszkaniowa współtworzyć będą atrakcyjne podstawy rozwoju miasta oraz wzrostu poziomu warunków bytu ludności; wysoka dostępność komunikacyjna miasta wspierająca jego gospodarczy i społeczny rozwój	rozwinięta lokalna infrastruktura techniczna i społeczna oraz zabudowa mieszkaniowa współtworzyć będą atrakcyjne podstawy rozwoju funkcji turystycznej miasta; wysoka dostępność komunikacyjna miasta wspierająca rozwój miasta	degradacja lokalnej infrastruktury technicznej i społecznej oraz zabudowy mieszkaniowej; komunikacyjna alienacja Miasta

ELEMENTY KAPITAŁU TERYTORYALNEGO	ATRAKCYJNA I NOWOCZESNA ZŁOTORYJA	ZŁOTORYJA KULTUROWYM I TURYSTYCZNYM MAGNESEM	ZŁOTORYJA SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO REGRESU
Dostępność i jakość usług publicznych	wysoka i wykazująca wzrostowe tendencje dostępność i jakość usług publicznych (zwłaszcza społecznych) czynnikiem atrakcyjności miasta i magnesem przyciągającym jego nowych mieszkańców	rosnąca dostępność i jakość usług publicznych (zwłaszcza turystyczno-rekreacyjnych) w mieście	wzrost dziedzinowych i przestrzennych dysproporcji w zakresie dostępności i jakości usług publicznych
Kapitał ludzki i społeczny	jakość życia mieszkańców miasta zgodna z ich potrzebami i aspiracjami; oparcie rozwoju gospodarczego na wiedzy; rozwinięty prorynkowy system kształcenia zawodowego; wzrost znaczenia partycypacyjnego zarządzania miastem i wzrost społecznego zaufania	jakość życia mieszkańców miasta zgodna z ich potrzebami i aspiracjami; wzrost znaczenia partycypacyjnego zarządzania miastem i wzrost społecznego zaufania	wzrost społecznego rozwarstwienia miejskiej społeczności, wzrost rozmiarów bezrobocia, ubóstwa i społecznego wykluczenia; niski poziom społecznego zaufania
Potencjał finansowy	rosnące możliwości finansowe budżetu samorządowego miasta; efektywne wykorzystanie możliwości zasilania finansowego Miasta ze źródeł zewnętrznych; duże znaczenie prorozwojowych alokacji finansowych dedykowanych wzrostowi poziomu atrakcyjności i konkurencyjności Miasta;	stabilny finansowo budżet miasta; duże znaczenie prorozwojowych alokacji finansowych dedykowanych wzrostowi przedsiębiorczości w sferze turystycznej oraz ochrony i efektywnego wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego	nasilenie problemów finansowych miasta; malejąca wydajność źródeł dochodów budżetu Miasta;

ELEMENTY KAPITAŁU TERYTORYJALNEGO	ATRAKCYJNA I NOWOCZESNA ZŁOTORYJA	ZŁOTORYJA KULTUROWYM I TURYSTYCZNYM MAGNESEM	ZŁOTORYJA SPOŁECZNO- GOSPODARCZEGO REGRESU
Potencjał instytucjonalny	efektywna partnerska współpraca w relacji lokalny biznes – samorządowe władze miasta – lokalna społeczność; dopełnienie instytucjonalnego układu miasta o wiele podmiotów sektora innowacyjnego; znaczne możliwości efektywnego, prorozwojowego oddziaływania samorządowych władz miasta	efektywna partnerska współpraca w relacji lokalny biznes – samorządowe władze miasta – lokalna społeczność; dopełnienie instytucjonalnego układu miasta o wiele podmiotów sektora turystycznego i dziedzin okołoturystycznych; znaczne możliwości efektywnego, prorozwojowego oddziaływania samorządowych władz Miasta	słabnący potencjał instytucjonalny miasta; ograniczone możliwości prorozwojowego oddziaływania samorządowych władz Miasta

ATRAKCYJNA I NOWOCZESNA ZŁOTORYJA

Pierwszy ze scenariuszy rozwoju Miasta opiera się na strategicznej interwencji ukierunkowanej na wzrost jego atrakcyjności oraz konkurencyjnej pozycji we wszystkich sferach funkcjonowania i rozwoju, a w szczególności w sferze społecznej i gospodarczej.

Miasto winno magnetycznie oddziaływać na otoczenie by sprostać problemom takim jak depopulacja i starzenie się złotoryjskiej społeczności oraz odpływ ludzi młodych, stawiając na poprawę wszystkich aspektów jakości życia mieszkańców, dostępność mieszkań i uzbrojonych terenów budowlanych, dostępność miejsc w placówkach żłobkowych i wychowania przedszkolnego, nowoczesną edukację (gospodarka miasta winna być oparta na wiedzy) rozwijającą kreatywność dzieci i młodzieży oraz kierunkowo kompatybilną z potrzebami rynku pracy, dostępność podstawowych i specjalistycznych usług medycznych, wysoki poziom wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, ład przestrzenny oraz wzrost społecznej i gospodarczej aktywizacji zarówno młodzieży jak i seniorów. Pozwoli to w praktyce urzeczywistnić ideę miasta do szeroko rozumianego życia (*idea liveable city*).

Kierunkiem interwencji w sferze gospodarczej będzie w szczególności rozwój bazy ekonomicznej miasta polegający między innymi na jej uzupełnieniu o dziedziny sektora innowacyjnego, zwłaszcza w zakresie wysokich technologii (przemysł oraz wysoko wykwalifikowane usługi). Przyczyni się to do rozwiązania podstawowych problemów miasta, w tym do odwrócenia trendów depopulacyjnych, zwłaszcza jeśli chodzi o wykształconych młodych ludzi. Pozwoli to osiągnąć wyższy poziom konkurencyjności i innowacyjności miasta. Czynnikiem sprzyjającym będzie odbudowa pasażerskiego ruchu kolejowego z Legnicą i dalej Wrocławiem, reaktywacja pasażerskich połączeń do Lwówka Śląskiego i Jeleniej Góry, a także utrzymanie po przebudowie autostrady A-4 zjazdów pomiędzy Złotoryją i Legnicą oraz Złotoryją i Chojnowem. Ma to przede wszystkim znaczenie dla większej otwartości miasta na regionalne i krajowe otoczenie, a także dla wzrostu mobilności siły roboczej, zarówno przybywającej do pracy w strefach przemysłowych w mieście, jak i dojeżdżającej do pracy poza Złotoryję.

Niezwykle istotnym dopełnieniem tegoż scenariusza jest wyraźny wzrost aktywności marketingowej mający na celu wzrost zdolności i pozycji konkurencyjnej Miasta. Złotoryja

bowiem - z racji swoich atutów - może być ośrodkiem zainteresowania potencjalnych użytkowników miejskiej przestrzeni (nowych mieszkańców, turystów, przedsiębiorców, inwestorów itp.). Wielodziałowe działania marketingowe Miasta wzmacniane będą bogatym instrumentarium (w tym ulg w podatkach i opłatach lokalnych dla nowych mieszkańców) zachęcającym do rozpoczęcia zamieszkania, życia, pracy i funkcjonowania w Złotoryi.

Wysoka jakość życia lokalnej społeczności, rozwinięta infrastruktura miejska, wysoka i zróżnicowana dziedzinowo nowoczesna aktywność gospodarcza oraz ukształtowany wizerunek miasta oparty na konkurencyjnych zasobach i walorach postrzegane są w tym scenariuszu jako najbardziej istotne kluczowe czynniki sukcesu Miasta. Szczególnie ważne będzie także partycypacyjne zarządzanie rozwojem miasta.

Scenariusz „ATRAKCYJNA I NOWOCZESNA ZŁOTORYJA” jest najkorzystniejszy dla miasta, gdyż jego praktyczna realizacja pozwoli w oparciu o wysoką jakość życia w Mieście wzmocnić funkcje jego konkurencyjną pozycję i znaczenie w regionalnej i krajowej scenerii społecznej i gospodarczej.

ZŁOTORYJA KULTUROWYM I TURYSTYCZNYM MAGNESEM

W tymże scenariuszu podstawową siłą motoryczną rozwoju miasta są jego walory krajobrazowe, przyrodnicze i historyczne, związane ze średniowiecznym rodowodem oraz bogatymi, wielowiekowymi tradycjami wydobywania i przetwórstwa rud złota. Ich odpowiednie wykorzystanie i uaktywnienie pozwolić winno na wzrost kulturowej i turystycznej rangi miasta w scenerii regionalnej, krajowej i międzynarodowej oraz kreowanie jego „złotej marki”. Motywem przewodnim będzie wzmocnienie i szerokie propagowanie Złotoryi jako najstarszego miasta w Polsce, stolicy polskiego złota, stolicy starego zagłębia miedziowego i stolicy Krainy Wygasłych Wulkanów.

Sprzyjać temu będą intensywne przedsięwzięcia proekologiczne, dbałość o ład przestrzenny, estetykę architektoniczną oraz ochronę dziedzictwa kulturowego, a także rozwój bazy noclegowej, rekreacyjnego i turystycznego zagospodarowania oraz wysoka aktywność marketingowa. Istotny jest m.in. rozwój unikalnych specjalistycznych usług turystycznych i rekreacyjnych adresowanych do pasjonatów geologii i mineralogii, odpowiednie

wykorzystanie warunków dla uprawiania kolarstwa i rodzinnej turystyki rowerowej oraz atrakcje związane z Geoparkiem UNESCO. Impulsem rozwojowym dla Złotoryi będzie także szeroko rozumiana specjalizacja w turystyce i rehabilitacji senioralnej czy prowadzeniu dedykowanych seniorom zajęć sportowo-rekreacyjnych.

Kształtowaniu kulturowego i turystycznego wizerunku miasta towarzyszyć będą działania ograniczające odpływ mieszkańców i przyciągające innych, zachęconych wysoką jakością życia. W omawianym scenariuszu zakłada się bowiem efektywne wykorzystanie kilku zidentyfikowanych kluczowych czynników sukcesu miasta, w tym zwłaszcza dostępność komunikacyjna i atrakcyjność kulturowa i lokalizacyjna, wysoka jakość życia lokalnej społeczności, a także wysoka i zróżnicowana dziedzinowo nowoczesna aktywność gospodarcza. Złotoryja może być zatem w nieodległej przyszłości znaczącym ponadregionalnym ośrodkiem turystycznym potrafiącym wykorzystać endogeniczne walory i potencjały.

ZŁOTORYJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO REGRESU

Trzeci scenariusz rozwoju Miasta zakłada wielodziedzinowy regres postrzegany jako postępujące pogarszanie się sytuacji gospodarczej i społecznej miasta. Miasto ulegać będzie marginalizacji w regionalnej i krajowej scenerii, społecznemu rozwarstwieniu i dalszej, szybkiej depopulacji, a jego społeczne i gospodarcze funkcje wyraźnie tracić będą swoją rangę. Negatywne procesy gospodarcze sprzężone będą z niekorzystnymi zjawiskami i procesami społecznymi i demograficznymi, które odzwierciedlać się będą m.in. poprzez wzrost bezrobocia, ubóstwa, rozszerzanie się zakresu społecznego wykluczenia, wzrost natężenia zjawisk patologicznych, rosnący poziom pauperyzacji mieszkańców. Te tendencje wzmacniać będzie relatywnie obniżająca się wieloaspektowa jakość życia lokalnej społeczności. Urzeczywistnienie tego scenariusza możliwe jest także w wyniku wyraźnej destabilizacji budżetu Miasta i ograniczonych możliwości pozyskiwania dochodów ze źródeł zewnętrznych. Nie sprzyjać to będzie przyspieszonemu rozwojowi i wzmocnieniu konkurencyjności miasta. Scenariusz ten zatem ma w istotnej mierze ostrzegawczy charakter.

W przedstawionych scenariuszach rozwoju Złotoryi do 2035 roku uwzględniono prawdopodobny wielodziedzinowy układ zjawisk i procesów, a także wynikających z nich sytuacji i problemów o różnych charakterze. Należy jednak zaznaczyć, iż bliższa i bardziej

odległa przyszłość miasta może zetknąć się z wieloma innymi, nie w pełni obecnie możliwymi do przewidzenia zjawiskami i procesami mogącymi stymulująco bądź hamująco oddziaływać na jego rozwój. Niemniej jednak oparcie rozwoju na długofalowej strategii jest warunkiem przyszłościowego sukcesu Złotoryi w konkurencyjnym dolnośląskim, krajowym i europejskim otoczeniu.

4. Cele strategiczne, kierunki działań, oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym

4.1. Istota i zakres celów strategicznych

Weryfikacji i aktualizacji poddano zarówno cel nadrzędny, jak i cele strategiczne określone w Strategii przyjętej we wrześniu 2021 roku. W wyniku rozległych konsultacji i dyskusji w środowiskach lokalnych m.in. przez Liderów Miasta podczas warsztatów strategicznych, określono iż nadrzędnym (wobec innych) celem rozwoju Złotoryi do roku 2035 jest:

**HARMONIJNY I DYNAMICZNY ROZWÓJ MIASTA
SPEŁNIAJĄCY OCZEKIWANIA I ZAPEWNIAJĄCY
BEZPIECZEŃSTWO ZŁOTORYJSKIEJ SPOŁECZNOŚCI**

Ideą koncepcji harmonijnego i dynamicznego rozwoju miasta jest eliminacja gospodarczych, społecznych i przestrzennych (środowiskowych) problemów rozwojowych oraz kształtowanie warunków optymalnego zaspokojenia bieżących i przyszłych potrzeb lokalnej społeczności.

Nadrzędnemu celowi podporządkowana została wiązka celów strategicznych rozwoju Złotoryi w perspektywie 2035 roku. Analiza zakresu zdiagnozowanych uprzednio atutów i problemów miasta oraz szans i zagrożeń jego przyszłościowego rozwoju pozwala na sformułowanie następujących celów strategicznych rozwoju Miasta:

- 1) WYSOKI POZIOM WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW,**
- 2) ROZWINIĘTA I INNOWACYJNA GOSPODARKA,**
- 3) ATRAKCYJNY WIZERUNEK MIASTA,**
- 4) ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ,**
- 5) WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA NATURALNEGO.**

Celom strategicznym podporządkowane zostały tzw. cele operacyjne (kierunki działań), a tym z kolei poszczególne zadania strategiczne. Strategia rozwoju miasta Złotoryja do roku 2035 obejmować będzie zatem hierarchiczną strukturę celów i wynikających z nich zadań.

4.2. Cele operacyjne i zadania strategiczne

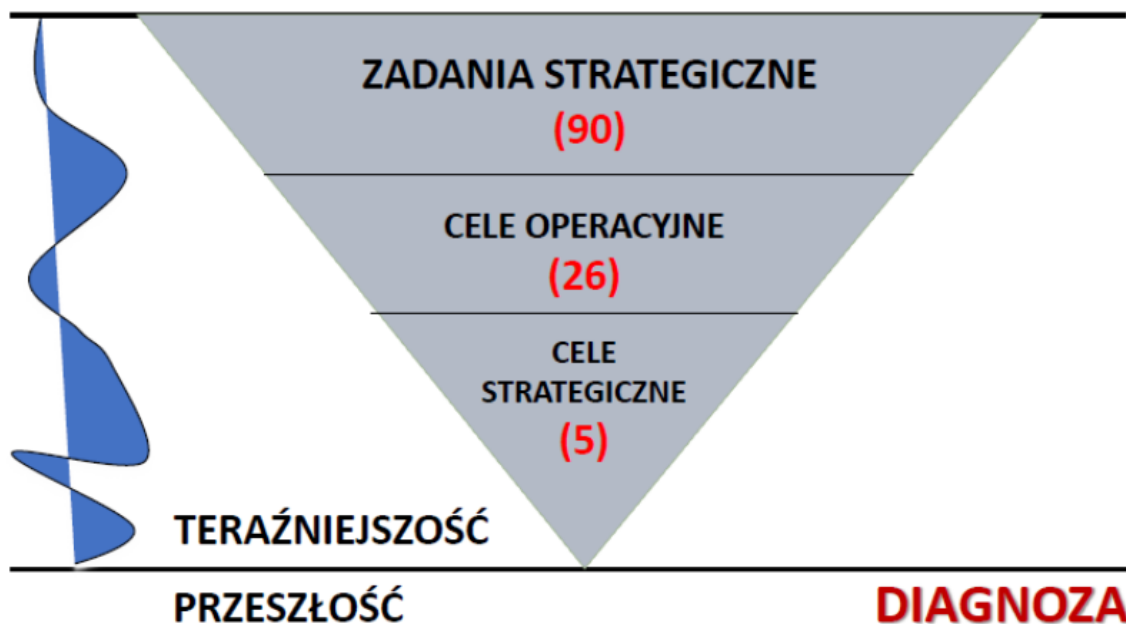
Cele operacyjne rozwoju Złotoryi stanowią swego rodzaju scenariusz realizacji wyznaczonych celów strategicznych. Definiują one bowiem elementy składowe zawierające się w syntetycznej formule celów strategicznych.

Zadania strategiczne stanowią podstawę „odwróconej piramidy” w hierarchicznej strukturze celów rozwoju miasta; ogniwem pośrednim są bowiem cele operacyjne, zaś „wierzchołkiem” cele strategiczne.

Zakres zadań strategicznych ujętych w dotychczasowej Strategii rozwoju Miasta do 2030 roku poddany został weryfikacji i aktualizacji. Z dotychczasowego zbioru 76 zadań strategicznych uczestnicy warsztatów strategicznych wskazali usunięcie 12 zadań, w kilku przypadkach zmieniono ich nazwy, a wprowadzono 26 nowych strategicznych przedsięwzięć. Stąd też w strategii rozwoju miasta Złotoryja do 2035 roku pięciu celom strategicznym przyporządkowano zatem 26 celów operacyjnych, a tym zaś 90 zadań strategicznych.

WIZJA PRZYSZŁOŚCI

Rys. 4.1. Od diagnozy prospektywnej do wizji przyszłości Miasta

Zadania strategiczne są bezpośrednio ukierunkowane na realizację celów operacyjnych a pośrednio - celów strategicznych. Istotną kwestią jest także określenie wagi i stopnia pilności poszczególnych zadań strategicznych. W tymże celu każdemu z zadań nadano rangę zaliczając je do jednej z kilka podstawowych grup, a mianowicie:

- A** - zadania, których wykonanie lub rozpoczęcie nastąpić winno w latach 2026-2029
(zadania wysoce pilne - priorytetowe),
- B** - zadania, których realizacja lub rozpoczęcie nastąpić winno w latach 2030-2035
(zadania pilne - istotne),
- C** - zadania, których realizacja lub rozpoczęcie nastąpić winno po roku 2035
(zadania mniej istotne),
- A, B** – zadania, dla których w latach 2026-2029 należy opracować program (plan), a których realizacja winna nastąpić w okresie 2030-2035;
- A-B** – zadania, których rozpoczęcie powinno nastąpić w latach 2026-2029, a zakończenie w latach 2030-2035,
- A-C** – zadania, których rozpoczęcie winno nastąpić w okresie 2026-2029, a realizacja także po roku 2035;

B-C – zadania, których rozpoczęcie winno nastąpić w okresie 2030-2035, a realizacja także po roku 2035;

A, A-C - zadania, dla których w latach 2026-2029 należy opracować program (plan) i rozpocząć realizację, która obejmie okres także po roku 2035;

A, B-C - zadania, dla których w latach 2026-2029 należy opracować program (plan), a których realizacja winna nastąpić w okresie od roku 2030;

B, C - zadania, dla których w latach 2030-2035 należy opracować program (plan), a których realizacja winna nastąpić po roku 2035.

Zadania strategiczne rozwoju Złotoryi różnią się złożonością programową, cyklem ich realizacji oraz wysokością niezbędnych nakładów finansowych. Stąd też niezbędny staje się wybór grupy zadań, których realizacja nastąpić winna w pierwszej kolejności. Podstawowym kryterium w tym względzie jest siła wpływu efektów realizacji zadania na bezpośrednie i pośrednie otoczenie gospodarcze i społeczne, czyli zdolność do emanowania impulsów rozwojowych. Logiczna sekwencja zdarzeń uwzględniająca tzw. „efekt domina” oznacza, że w pierwszej kolejności realizowane powinny być zadania strategiczne, które „uruchamiają” lub tworzą warunki do „uruchomienia” zadań „drugiej kolejności”, te zaś umożliwią realizację zadań „trzeciej kolejności” itd.

4.3. Planowane działania strategiczne – oczekiwane rezultaty i wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy strategicznej sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej Miasta, jak również przeprowadzonej w oparciu o wnioski z diagnozy prospektywnej Miasta w poszczególnych sferach analizy SWOT i spotkań warsztatowych, wyznaczono cele rozwoju Miasta do roku 2035 i lat następnych w poszczególnych sferach, a także kierunki działań, oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia.

Realizacja celów strategicznych rozwoju Złotoryi - poprzez wielodziałowe ukierunkowanie wiązki celów operacyjnych i planowanych działań - przyniesie w przyszłości wiele oczekiwanych rezultatów, a w szczególności:

-
- ❖ wzrost poziomu atrakcyjności i konkurencyjnej pozycji Miasta;
 - ❖ wzrost poziomu jakości życia mieszkańców;
 - ❖ stabilizacja (wzrost) potencjału ludnościowego miasta;
 - ❖ przyjazny klimat dla rozwoju gospodarczego Miasta;
 - ❖ napływ kapitału inwestycyjnego;
 - ❖ nowoczesny rynek pracy;
 - ❖ ograniczenie skali bezrobocia;
 - ❖ poprawę stanu środowiska naturalnego;
 - ❖ wysoką jakość miejskiej przestrzeni.

Zakres celów operacyjnych i przyporządkowanych doń zadań strategicznych wraz z oczekiwanymi rezultatami planowanych działań i wskaźnikami ich osiągnięcia przedstawia w szczegółowym wymiarze tabela 4.1.

Wskazany zakres oczekiwanych rezultatów wdrażania określonych kierunków strategicznych działań oraz wskaźników osiągnięcia poszczególnych celów będzie istotnym narzędziem systematycznego monitorowania i oceny zmian następujących w lokalnym układzie społeczno-gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym wskutek podejmowania przedsięwzięć ujętych w Strategii rozwoju miasta Złotoryja do 2035 roku.

Tab. 4.1. Cele operacyjne (kierunki działań), zadania strategiczne, oczekiwane rezultaty, wskaźniki osiągnięcia celów rozwoju Złotoryi do 2035 r.

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
CEL STRATEGICZNY 1. WYSOKI POZIOM WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW				
1.1. Poprawa warunków mieszkaniowych	1.1.1. Rozwój budownictwa mieszkaniowego (komunalne, TBS, deweloperskie)	A-C	• napływ nowych mieszkańców; • poprawa wizerunku zabudowy mieszkaniowej; • poprawa sytuacji mieszkaniowej w Mieście; • wzrost poziomu warunków mieszkaniowych ludności;	• wzrost liczby mieszkań oddawanych do użytku; • liczba mieszkań oddanych do użytku na 100 zawartych małżeństw; • wzrost liczby remontowanych mieszkań komunalnych;
	1.1.2. Intensywne remonty substancji mieszkaniowej	A-C		
1.2. Dostęp do wysokiej jakości ochrony zdrowia i opieki społecznej	1.2.1. Utworzenie sieci placówek opiekuńczych dla seniorów	A-B	• wzrost poziomu atrakcyjności życia w Mieście; • kształtowanie nowoczesnej infrastruktury usług dla seniorów; • poprawa stanu zdrowia mieszkańców; • wzrost zadowolenia seniorów; • ograniczenie skali zjawisk i procesów patologicznych;	• liczba seniorów objętych pomocą społeczną; • liczba specjalistycznych porad medycznych; • liczba osób korzystających z programów profilaktyki zdrowotnej; • liczba dzieci i młodzieży społecznie wykluczonych;
	1.2.2. Centrum Senioralne (N)	A-C		
	1.2.3. Zwiększenie dostępności specjalistycznego poradnictwa medycznego	A-C		
	1.2.4. Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania (N)	A-C		
	1.2.5. Rozwój profilaktyki zdrowotnej – promocja zdrowego stylu życia	A-C		
	1.2.6. Program e-zdrowie (nowoczesne technologie w służbie mieszkańcom)	A-C		

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
	1.2.7. Rozwój mieszkalnictwa wspomaganego	A-C		
	1.2.8. Miejski program przeciwdziałaniu bezdomności	A-B		
	1.2.9. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży	A-C		
1.3. Rozwój i wysoki standard usług placówek kultury	1.3.1. Utworzenie muzeum regionalnego (N)	A-B	- wzrost standardu usług kulturalnych; - rozwój sieci miejskich placówek kultury; - zwiększenie możliwości ekspozycji kulturowego dziedzictwa Miasta;	- wzrost liczby uczestników imprez kulturalnych; - liczba eksponatów i wystaw w muzeum regionalnym; - liczba zwiedzających ekspozycje w muzeum regionalnym;
	1.3.2. Dostosowanie obiektów kultury do współczesnych potrzeb i wymagań	A-C		
1.4. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej	1.4.1. Pełnowymiarowe boisko sportowe (ze sztuczną nawierzchnią)	A	- rozszerzenie zakresu usług rekreacyjnych; - wzrost standardu infrastruktury sportowej i rekreacyjnej; - poprawa wizerunku Miasta; - zwiększenie możliwości praktycznej realizacji zdrowego stylu życia;	- wzrost liczby uczestników imprez rekreacyjnych; - liczba nowych i/lub zmodernizowanych elementów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
	1.4.2. Centrum rehabilitacji i rekreacji (w tym basen)	A-C		
	1.4.3. Rozwój bazy rekreacyjno-wypoczynkowej przy Zalewie Złotoryjskim	A-C		
	1.4.4. Rekreacyjne zagospodarowanie „Górki Mieszczańskiej”	A-C		

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
1.5. Atrakcyjna oferta dla dzieci i młodzieży	1.5.1. Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji młodzieży	A-C	- rozszerzenie możliwości spędzania czasu wolnego przez młodzież; - wzrost znaczenia wiedzy i umiejętności w systemie wartości dzieci i młodzieży;	- liczba dzieci i młodzieży aktywnie uczestniczących w miejskich wydarzeniach; - liczba przedsięwzięć dedykowanych dzieciom i młodzieży;
	1.5.2. Miejski system motywacji i promocji wiedzy i umiejętności dzieci i młodzieży	A-C		
1.6. Wzrost aktywności zawodowej osób zagrożonych społecznym wykluczeniem	1.6.1. Utworzenie podmiotu ekonomii społecznej (N)	A	- wzrost zakresu społecznego włączenia osób zagrożonych wykluczeniem; - aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami;	- wzrost nakładów na likwidację barier architektonicznych; - zmniejszenie liczby osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy;
	1.6.2. Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych	A-C		
1.7. Poprawa bezpieczeństwa publicznego	1.7.1. Kształtowanie miejskiego systemu ochrony ludności i obrony cywilnej poprzez budowę schronu i miejsc ukrycia, zapewnienie miejsc doraźnego schronienia, jak również wyposażenie w niezbędny sprzęt, materiały oraz systemy teleinformatyczne (N)	A-C	- poprawa stanu bezpieczeństwa w miejscach publicznych; - wzrost poziomu świadomości mieszkańców o możliwych zagrożeniach; - wzrost poczucia bezpieczeństwa w Mieście; - poprawa miejskiego systemu obrony cywilnej; - wzrost odporności Miasta na zagrożenia; - poprawa wizerunku Miasta;	- zmniejszenie przestępczości (liczby przestępstw); - liczba miejsc w schronach i miejscach ukrycia; - wzrost liczby punktów monitoringu wizyjnego; - zmniejszenie liczby wypadków drogowych (w tym z udziałem pieszych i rowerzystów);
	1.7.2. Budowa odporności miasta na zagrożenia (N)	A-C		

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
	1.7.3. Cyberbezpieczeństwo infrastruktury krytycznej miasta (N)	A		
	1.7.4. Rozbudowa sieci monitoringu wizyjnego	A-C		
	1.7.5. Podniesienie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów w mieście	A-C		
1.8. Identyfikacja potrzeb lokalnej społeczności i programowanie ich zaspokajania	1.8.1. Diagnoza potrzeb różnych grup społecznych	A	- weryfikacja zakresu i skali potrzeb społecznych; - możliwość pełniejszego zaspokojenia potrzeb miejskiej społeczności;	zmniejszenie liczby osób zagrożonych społecznym wykluczeniem;
	1.8.2. Opracowanie i wdrożenie planu rozwoju usług społecznych (N)	A-C		
	1.8.3. Opracowanie i wdrożenie programu rewitalizacji społecznej miasta	A		
1.9. Atrakcyjna oferta dla osób w wieku senioralnym	1.9.1. Programy aktywizacji społecznej seniorów	A-C	- poprawa stanu zdrowia seniorów; - wzrost aktywności społecznej osób w wieku senioralnym;	- liczba seniorów objętych programami aktywizacji społecznej; - liczba seniorów objętych programami prozdrowotnymi;
	1.9.2. Programy prozdrowotne dla seniorów	A-C		
CEL STRATEGICZNY 2. ROZWINIĘTA I INNOWACYJNA GOSPODARKA				
2.1. Probiznesowa lokalna polityka gospodarcza	2.1.1. Program wsparcia lokalnej przedsiębiorczości	A	- kształtowanie nowoczesnej sfery lokalnej gospodarki; - poprawa warunków rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;	- wzrost przedsiębiorczości mieszkańców; - wzrost liczby podmiotów gospodarczych;

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
	2.1.2. Utworzenie centrum nowych technologii i biznesu	A	wzmocnienie wizerunku lokalnej przedsiębiorczości;	- zwiększenie liczby miejsc pracy; - ograniczenie stopy bezrobocia; - liczba instytucji otoczenia biznesu; - liczba promowanych lokalnych produktów;
	2.1.3. Promocja lokalnej przedsiębiorczości)	A-C		
2.2. Atrakcyjna oferta inwestycyjna miasta	2.2.1. Wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych	A	- przyjazny klimat do inwestowania w Mieście; - wzrost aktywności inwestycyjnej;	- powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych; - wzrost skali nakładów inwestycyjnych;
	2.2.2. Zbrojenie terenów inwestycyjnych	A		
	2.2.3. Sprawna i przyjazna obsługa inwestora	A-C		
	2.2.4. Krajowa i zagraniczna promocja oferty inwestycyjnej miasta	A-C		
2.3. Rozwój funkcji turystycznej	2.3.1. Opracowanie kompleksowej oferty turystycznej miasta	A	- wzrost rangi Miasta jako ośrodka turystycznego; - rozszerzenie sieci szlaków turystycznych; - zapewnienie możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców i turystów;	- wzrost liczby miejsc noclegowych w obiektach turystycznych; - wzrost liczby turystów odwiedzających Miasto; - wzrost długości szlaków turystycznych (w tym rowerowych);
	2.3.2. Tworzenie przyjaznego klimatu dla rozwoju bazy noclegowej turystyki (N)	A-C		
	2.3.3. Rozwój sieci pieszych i rowerowych szlaków turystycznych	A-C		

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
2.4. Nowoczesny system kształcenia zawodowego	2.4.1. Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy	A-C	• rozwój lokalnego rynku pracy; • nowoczesny ponadlokalny system kształcenia zawodowego;	• zmniejszenie udziału bezrobotnych posiadających wykształcenie wyższe oraz policealne i średnie zawodowe w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych;
	2.4.2. Rozwijanie postaw innowacyjnych i przedsiębiorczych u młodzieży	A-C		
CEL STRATEGICZNY 3. ATRAKCYJNY WIZERUNEK MIASTA				
3.1. Kształtowanie tożsamości miasta	3.1.1. Opracowanie i wdrożenie programu kształtowania marki miasta	A	• wzrost rozpoznawalności Miasta w kraju i na świecie; • wzrost świadomości atrakcyjności Miasta wśród mieszkańców; • wzrost aktywności miejskiej społeczności ukierunkowanej na kształtowanie wysokiego poziomu atrakcyjności Miasta; • wzrost poziomu integracji mieszkańców;	• liczba publikacji w mediach krajowych i zagranicznych o Mieście; • liczba imprez kulturalnych i rekreacyjnych o zasięgu ponadregionalnym; • liczba krajowych i zagranicznych uczestników imprez kulturalnych i rekreacyjnych o zasięgu ponadregionalnym; • liczba uczestników spotkań popularyzujących wiedzę o historii Miasta;
	3.1.2. Cykl imprez kulturalnych i rekreacyjnych o ponadregionalnym zasięgu – wizytówką miasta	A-C		
	3.1.3. Rozwój edukacji regionalnej – popularyzacja wiedzy o historii miasta	A-C		
	3.1.4. Kształtowanie pozytywnego wizerunku miasta wśród mieszkańców	A-C		
3.2. Rewitalizacja miasta	3.2.1. Rewitalizacja rejonu ulic Piastowa, Grunwaldzka, Łąkowa i Zagrodzińska	A-B	• atrakcyjna przestrzeń; • poprawa stanu estetyki i ład przestrzennego w Mieście; • ożywienie przestrzeni publicznych;	• powierzchnia zrewitalizowanych terenów; • liczba zrewitalizowanych obiektów;
	3.2.2. Zagospodarowanie terenów przyrzecznych (bulwary)	B-C		

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
	3.2.3. Zagospodarowanie i uaktywnienie centrum miasta (historycznego śródmieścia)	A-C		• liczba osób zamieszkujących zrewitalizowane tereny i obiekty;
	3.2.4. Rewitalizacja parku przy ulicy Kościuszki wraz z terenem przyległym (N)	A-B		
	3.2.5. Rewitalizacja Placu Reymonta (N)	A-B		
	3.2.6. Rewitalizacja podwórek (w tym przy budynkach wielorodzinnych) (N)	A-B		
	3.2.7. Rewitalizacja obiektów i terenów kolejowych	A-B		
	3.2.8. Ład i estetyka przestrzeni publicznych	A-C		
3.3. Wzrost dostępności komunikacyjnej miasta	3.3.1. Złotoryja węzłem pasażerskiej komunikacji kolejowej	A-B	• komunikacyjne otwarcie Miasta na świat; • zapewnienie pasażerskich powiązań kolejowych w skali regionu i kraju;	• dzienna liczba połączeń kolejowych; • liczba miejscowości dostępnych bezpośrednio poprzez połączenia kolejowe ze Złotoryi;
3.4. Dobre zarządzanie miastem	3.4.1. Uspołecznienie procesu zarządzania miastem	A-C	• wzrost znaczenia partycypacyjnego zarządzania Miastem; • poprawa sprawności zarządzania Miastem;	• wzrost dochodów własnych budżetu Miasta; • udział budżetu obywatelskiego w wydatkach budżetu Miasta; • wzrost udziału środków zewnętrznych (w tym
	3.4.2. Informatyzacja procesów zarządzania miastem	A-C		

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
	3.4.3. Implementacja AI (systemu sztucznej inteligencji) do wspomagania zarządzania miastem (N)	A-C	wzrost efektywności pozyskiwania środków ze źródeł zewnętrznych;	unijnych) wśród dochodów budżetu Miasta;
	3.4.4. Optymalne i efektywne wykorzystanie funduszy zewnętrznych	A-C		
3.5. Aktywne i efektywne działania marketingowe	3.5.1. Promocja miasta w mediach publicznych i społecznościowych (nowe spoty: turystyczny; promocja Złotoryi jako miasta kompaktowego; zachęcający do powrotu do miasta młodych ludzi; kampania – Wracam do Złotoryi) - N	A	- wzrost krajowej i zagranicznej rozpoznawalności Miasta; - wzrost atrakcyjności i konkurencyjności Miasta; - poprawa poziomu wizualnej identyfikacji Miasta w przestrzeni publicznej; - wzrost aktywności mieszkańców; - rozwój współpracy zagranicznej; - rozwój współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego w regionie i w kraju;	- liczba publikacji w mediach krajowych i zagranicznych o Mieście; - saldo migracji krajowych i zagranicznych; - liczba wspólnych polsko-czesko-niemieckich wydarzeń; - liczba uczestników wspólnych polsko-czesko-niemieckich wydarzeń; - liczba wydarzeń organizowanych przez Miasto w partnerstwie z samorządem województwa dolnośląskiego;
	3.5.2. Wdrożenie nowej identyfikacji wizualnej miasta w przestrzeni publicznej (witacze przy wjazdach do miasta, tablice informacyjne, kody QR) (N)	A		
	3.5.3. Pakiety weekendowe – zaproszenie do miasta Złotoryja (N)	A-C		
	3.5.4. Promocja miasta poprzez osiągnięcia mieszkańców	A-C		

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
	3.5.5. Organizacja wspólnych polsko-niemiecko-czeskich wydarzeń (promocja w kraju i zagranicą)	A-C		
	3.5.6. Sieciowanie współpracy międzynarodowej w ramach wymiany kulturowej oraz dobrych praktyk (N)	A-C		
	3.5.7. Kształtowanie lobbingu miasta	A-C		
	3.5.8. Rozwój współpracy z samorządem powiatu, samorządem województwa dolnośląskiego i partnerami zagranicznymi	A-C		
CEL STRATEGICZNY 4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ				
4.1. Rozwój infrastruktury drogowej	4.1.1. Budowa obwodnicy miasta	A-B	- poprawa jakości infrastruktury drogowej; - poprawa komfortu jazdy po drogach w Mieście; - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;	- wzrost wydatków budżetu Miasta na remonty dróg; - długość nowych i/lub wyremontowanych dróg w Mieście; - wzrost liczby miejsc parkingowych; - liczba nowych i/lub zmodernizowanych punktów oświetlenia ulicznego;
	4.1.2. Połączenie obwodnicy miasta z siecią dróg miejskich (N)	A-B		
	4.1.3. Remonty infrastruktury drogowej	A-C		
	4.1.4. Uzupełnienie i modernizacja oświetlenia miejskiego (N)	A-C		
	4.1.5. Budowa sieci parkingów i zatok postojowych	A-C		

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
4.2. Rozwój sieci ścieżek rowerowych	4.2.1. Integracja miejskich ścieżek rowerowych z siecią regionalną	A-C	wzrost poziomu przestrzennej dostępności ścieżek rowerowych;	długość miejskich ścieżek rowerowych połączonych z siecią regionalną;
4.3. Rozwój zintegrowanego systemu ciepłowniczego	4.3.1. Wzrost mocy miejskich scentralizowanych źródeł ciepła	A-C	- poprawa jakości powietrza atmosferycznego; - poprawa warunków zamieszkiwania ludności;	- moc miejskich scentralizowanych źródeł ciepła; - wzrost długości sieci ciepłych; - odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje centralnego ogrzewania;
	4.3.2. Rozbudowa sieci ciepłych	A-C		
4.4. Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	4.4.1. Modernizacja ogólnospławnej sieci kanalizacyjnej w kierunku jej rozdzielenia	A-C	- poprawa stanu środowiska; - uporządkowanie systemu miejskiej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej;	- długość nowej i/lub zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej; - wzrost liczby korzystających z instalacji kanalizacyjnej;
	4.4.2. Rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej	A-C		
	4.4.3. Przebudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej z wymianą nawierzchni dróg i budową chodników w mieście (m.in. przy ulicy Wilczej) - N	A-B		
4.5. Rozwój gospodarki odpadami	4.5.1. Budowa miejskiej kompostowni (w formule PPP) - N	B-C	kształtowanie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi;	- ilość wytworzonych odpadów komunalnych; - ilość kompostowanych odpadów komunalnych;

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
	4.5.2. Rozwój współpracy międzygminnej w zakresie systemu gospodarki odpadami w oparciu o infrastrukturę PSZOK oraz ideę utworzenia stacji przeładunkowej w jego sąsiedztwie (N)	A-C		
CEL STRATEGICZNY 5. WYSOKA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA NATURALNEGO				
5.1. Likwidacja zagrożeń ekologicznych	5.1.1. Opracowanie i wdrożenie programu retencji wodnej	A	- wzrost poziomu retencji wodnej na terenie Miasta; - rozwój ekologicznych źródeł energii; - rozwój ekologicznej komunikacji miejskiej; - poprawa efektywności energetycznej Miasta; - poprawa jakości powietrza; - ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;	- wzrost liczby obiektów użyteczności publicznej i mieszkań ogrzewanych „niekonwencjonalnie”; - liczba zeroemisyjnych autobusów komunikacji miejskiej; - liczba zlikwidowanych palenisk indywidualnych (nieekologicznych kotłów);
	5.1.2. Wykorzystywanie alternatywnych (odnawialnych) źródeł energii – budowa własnej elektrowni fotowoltaicznej	A-B		
	5.1.3. Uniezależnienie energetyczne miasta (N)	A-C		
	5.1.4. Rozwój zeroemisyjnej miejskiej komunikacji zbiorowej (N)	B-C		
	5.1.5. Likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła w mieście	A-C		

CELE OPERACYJNE	ZADANIA STRATEGICZNE*	RANGA	OCZEKIWANE REZULTATY	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW
5.2. Rozwój terenów zielonych w miejskiej przestrzeni	5.2.1. Zazielenienie publicznych przestrzeni miejskich i zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w zurbanizowanych częściach miasta (N)	A-B	- wzrost znaczenia zieleni w miejskiej przestrzeni; - poprawa ładu przestrzennego; - zwiększenie wartości walorów krajobrazowych;	- powierzchnia terenów zieleni miejskiej; - powierzchnia zalesionych nieużytków i terenów rolnych o niskiej klasie bonitacyjnej;
	5.2.2. Zalesianie obszarów w mieście będących nieużytkami i rolnymi arealami o niskiej klasie gruntu (N)	A-C		
5.3. Podnoszenie świadomości i kultury ekologicznej społeczności miasta	5.2.1. Aktywna edukacja ekologiczna	A-C	- wzrost poziomu ekologicznej świadomości mieszkańców; - wzrost efektywności gospodarki odpadami.	- liczba uczestników spotkań w ramach edukacji ekologicznej; - wzrost udziału odpadów komunalnych zbieranych selektywnie.
	5.2.2. Poprawa segregacji odpadów „u źródła”	A-C		

* - N – nowe; wskazane na warsztatach strategicznych

5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta

Ustawa z 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw wprowadziła w *Ustawie o samorządzie gminnym* element strategii rozwoju gminy, jak model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Obowiązek opracowania modelu stanowi próbę odzwierciedlenia założeń reformy systemu zarządzania rozwojem kraju, zgodnie z którą podstawą planowania rozwoju ma być właśnie model struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Ogólnie, model to celowo uproszczony obraz rzeczywistości. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta jest rozumiany jako uproszczony, docelowy układ elementów składowych jego przestrzeni. Rolą modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest zobrazowanie przyjętej wizji rozwoju, do powstania której przyczynią się efekty realizacji celów rozwojowych strategii, również tych z zakresu zagospodarowania przestrzennego.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta nie jest planem zagospodarowania przestrzennego. Składa się on z części tekstowej oraz graficznej. Ustalenia modelu są uszczegółowione w planie ogólnym Miasta i w jego aktualizacjach, poprzez wyznaczenie stref planistycznych. Model nie określa powierzchni poszczególnych funkcji czy stref planistycznych.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Miasta stanowi układ przestrzenny kształtujący jego funkcjonalność, na który składa się rozmieszczenie głównych elementów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych oraz obszarów wyróżniających się charakterem i dynamiką procesów rozwojowych wraz z ich zależnościami i powiązaniem wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta powinien być zgodny z modelami struktury funkcjonalno-przestrzennej w strategiach rozwoju większych obszarów obejmujących Miasto. Takimi strategiami są:

- 1) strategia rozwoju województwa dolnośląskiego,

- 2) *Strategia Rozwoju Sudety 2030*,
- 3) *Strategia ZIT Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2021-2029*,
- 4) *Lokalna Strategia Rozwoju dla Partnerstwa Kaczawskiego na lata 2023-2027*.

Powiat złotoryjski nie posiada strategii lub programu rozwoju.

Ad 1) Obowiązująca od 2018 r. *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030* nie zawiera modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, nie wyznacza obszarów strategicznej interwencji na terenie województwa. Zawarte w niej zostały w zgeneralizowanym ujęciu ustalenia i rekomendacje dla ukierunkowania rozwoju, które można uwzględnić w opracowaniu lokalnej strategii rozwoju Miasta.

Projekt aktualizacji strategii rozwoju województwa, przyjęty przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego 22.07.2025 r. w celu przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko¹, jest zgodny z obowiązującymi wymogami prawnymi co do zakresu strategii rozwoju województwa, m.in. zawiera model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, wyznacza obszary strategicznej interwencji na terenie województwa.

Szczegółowe elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa dolnośląskiego określono w planie zagospodarowania przestrzennego województwa. Na dzień opracowania niniejszej *Strategii* obowiązuje plan przyjęty uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 16.06.2020 r.

Ad 2) W strategii ponadregionalnej *Sudety 2030* Miasto zaliczono do kategorii miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze w subregionie jeleniogórskim - ze względu na utratę funkcji i niekorzystną sytuację społeczno-gospodarczą. Strategia nie zawiera modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej obejmowanego obszaru, ani ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze. W marcu 2025

¹ *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)*, zał. 1 do Uchwały nr 8426/VI/24 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)* w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych, projekt z 10.07.2025 r., Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, <https://umwd.dolnyslask.pl/rozwój/proces-aktualizacji-strategii-rozwoju-wojewodztwa-dolnoslaskiego-2030/aktualna-wersja-projektu-srwd-2030/>

r. przedstawiciele samorządów subregionów jeleniogórskiego i wałbrzyskiego podpisali *Deklarację Sudecką 2035*. Sygnatariusze *Deklaracji* zobowiązali się do aktualizacji wspólnego planu modernizacji i rozwoju *Strategii rozwoju Sudety 2035*. Wśród założeń *Deklaracji Sudeckiej 2035* są aktualne wytyczne istotne dla modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta oraz dla ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście, jak:

- likwidacja wykluczenia komunikacyjnego poprzez rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej,
- poprawa jakości transportu publicznego i jego pełna integracja,
- ochrona środowiska i rewitalizacja zdegradowanych obszarów,
- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, rolnictwa ekologicznego i turystyki,
- podniesienie jakości edukacji, usług zdrowotnych i bezpieczeństwa mieszkańców,
- konieczność zahamowania depopulacji regionu poprzez stworzenie lepszych warunków do życia i pracy.

Ad 3) *Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2021-2029* nie zawiera modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru analiz, ani ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na tym obszarze. Załącznik nr 2 “Koncepcja zrównoważonego rozwoju mobilności miejskiej na obszarze Aglomeracji Jeleniogórskiej z perspektywą do 2029 roku” zawiera przegląd obowiązujących dokumentów w zakresie rozwoju mobilności miejskiej na obszarze Aglomeracji Jeleniogórskiej.

Ad 4) *Lokalna Strategia Rozwoju dla Partnerstwa Kaczawskiego na lata 2023-2027* nie zawiera modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Partnerstwa Kaczawskiego (obejmuje 14 gmin: Złotoryja, Złotoryja – wiejska, Wojcieszów, Krotoszyce, Legnickie Pole, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, Pielgrzymka, Ruja, Wądroże Wielkie, Zagrodno, Bolków, Świerzawa), ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze Partnerstwa.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta wskazuje pożądane kierunki rozwoju przestrzennego i powiązań funkcjonalnych w horyzoncie czasowym strategii – do 2035 roku, kontynuowanych z uwzględnieniem zmieniających się uwarunkowań w kolejnych latach.

Model wskazuje założony do osiągnięcia stan przestrzeni będący wynikiem realizacji wizji i celów wskazanych w *Strategii*. To również odwzorowanie w wymiarze przestrzennym głównych treści i kierunków polityki władz Miasta.

Podstawowym założeniem zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej jest **wysoka jakość życia w Złotoryi**, czemu ma służyć:

- **zrównoważone² zarządzanie przestrzenią**,
- zapobieganie występowaniu konfliktów przestrzennych,
- poprawa ładu przestrzennego,
- poprawa efektywności wykorzystania przestrzeni,
- poprawa dostępności transportowej,
- poprawa społecznej odporności na sytuacje zagrożeń,
- ochrona walorów krajobrazowych i dziedzictwa kulturowego.

Model proponuje ukierunkowanie rozwoju na kreowanie atrakcyjnej przestrzeni do zamieszkania przy jednoczesnym wzmacnianiu potencjału usługowego, produkcyjnego, turystycznego zapewniających Miastu realizację przyszłych wyzwań rozwojowych i zwiększenie swej konkurencyjności.

Rys. 5.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Złotoryja

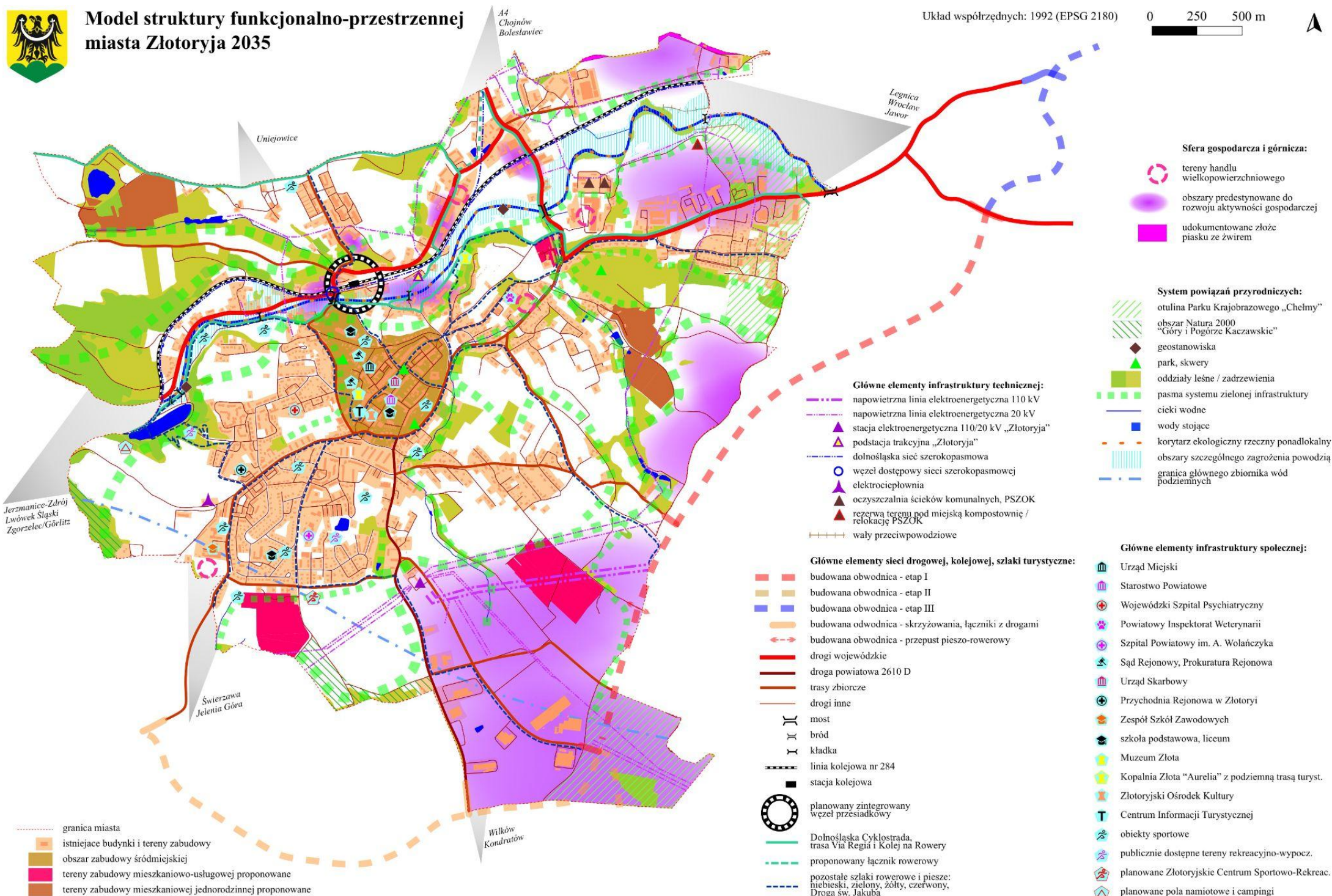
² “Rozwój zrównoważony” w niniejszej Strategii oznacza rozwój, który zaspokaja obecne potrzeby środowiskowe, społeczne i ekonomiczne, nie ograniczając możliwości przyszłych pokoleń w zaspokajaniu ich własnych potrzeb. *PN-ISO 37120:2015-03 Zrównoważony rozwój społeczny - Wskaźniki usług miejskich i jakości życia*, Polski Komitet Normalizacyjny, luty 2017 r.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Złotoryja 2035

Układ współrzędnych: 1992 (EPSG 2180)

0 250 500 m

5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Miasto jest korzystnie położone w historycznie ukształtowanej sieci osadniczej województwa dolnośląskiego. Modelowa hierarchia jednostek osadniczych w otoczeniu Miasta, ustalona w projekcie *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)* oraz *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, obejmuje:

- 1) ośrodek metropolitalny: Wrocław,
- 2) ośrodki regionalne: Legnica, Jelenia Góra - miasto rdzeniowe Aglomeracji Jeleniogórskiej (do której należy miasto Złotoryja),
- 3) ośrodek subregionalny: Lubin,
- 4) ośrodek ponadlokalny I stopnia, ośrodek potencjalnego rozwoju: Bolesławiec,
- 5) ośrodki ponadlokalne II stopnia: Złotoryja, Jawor, Lwówek Śląski,
- 6) sąsiednie ośrodki lokalne: Wojcieszów, Świerzawa, Pielgrzymka, Zagrodno, Męcinka, Krotoszyce.

W *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* Złotoryję zaliczono do miast małych (poniżej 20 tys. mieszkańców), Legnicę - do dużych (powyżej 100 tys. mieszkańców), Jelenią Górę, Bolesławiec, Jawor - do średnich (20-100 tys. mieszkańców).

Funkcjonalnie, Złotoryja, jako siedziba powiatu, jest i będzie najbardziej powiązana z:

- najbliższym ośrodkiem regionalnym - Legnicą,
- najbliższym ośrodkiem metropolitalnym, stolicą województwa - Wrocławiem,
- najbliższym ośrodkiem ponadlokalnym I stopnia, Bolesławcem,
- ośrodkiem miejsc pracy, lokomotywą rozwoju gospodarczego - Zagłębiem Miedziowym,
- otaczającą Miasto strefą podmiejską - gminą wiejską Złotoryja,
- gminą miejsko-wiejską Świerzawa, gminami wiejskimi Pielgrzymka, Zagrodno.

W aktualizowanej *Strategii rozwoju województwa* wskazano na ponadlokalną oś powiązań funkcjonalnych Złotoryi z Legnicą oraz na brak istotnych powiązań funkcjonalnych Złotoryi z Jelenią Górą (wg KSRR 2030 miastem średnim, silnie tracącym funkcje, o niekorzystnej

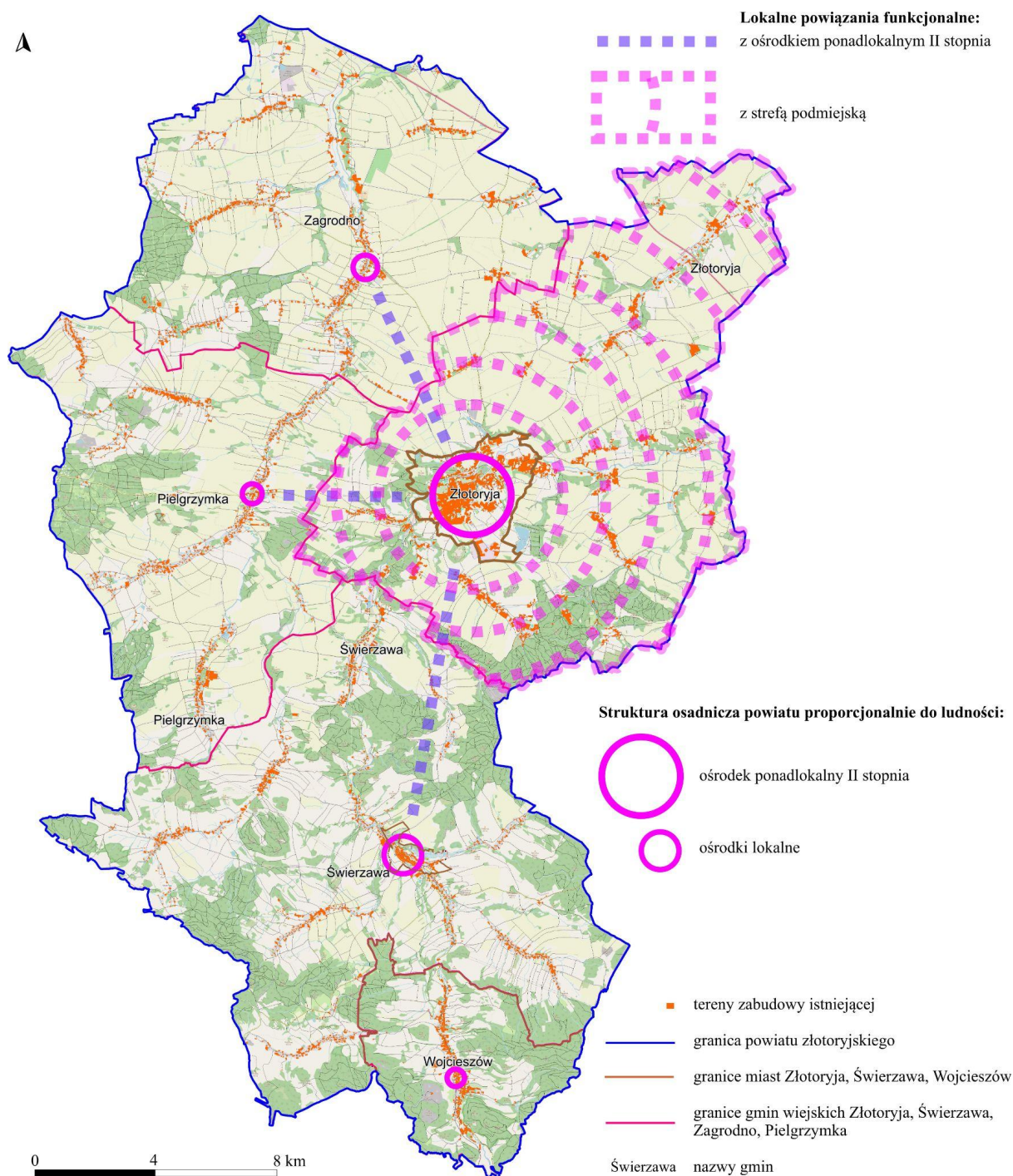

sytuacji społeczno-gospodarczej). W *Strategii rozwoju województwa dolnośląskiego do roku 2020* Miasto włączono do Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Szczególnie ważna jest rola Miasta w strukturze osadniczej powiatu złotoryjskiego. Miasto administracyjnie pełni funkcję siedziby powiatu złotoryjskiego, wzmacnia swoją rolę wielofunkcyjnego ośrodka ponadlokalnego, w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym w Złotoryi wykonuje przekazywane Miastu liczne zadania powiatu (np. w roku 2026, na podstawie porozumienia z Powiatem Złotoryjskim, Miasto wykona przejście dla pieszych w obrębie przystanku autobusowego oraz rozbuduje oświetlenie uliczne przy ul. B. Krzywoustego). Powiązania Miasta z otaczającą ją gminą wiejską Złotoryja są intensywne i typowe dla suburbiów, np. mieszkańcy gminy korzystają z usług i miejsc pracy w Mieście.

Miasto odbudowuje swoje tradycje w strukturze osadniczej województwa, rozwija funkcję usługową, produkcyjną i turystyczną. Zakłada się dalsze wzmacnianie konkurencyjności i potencjału endogenicznego Miasta, wynikającego z renty położenia.

Rozwój urbanistyczny będzie się odbywał poprzez lokalizację zabudowy w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach poszczególnych jednostek osadniczych oraz na obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, a w dalszej kolejności na pozostałych obszarach zgodnie z określonym zapotrzebowaniem na nową zabudowę (nie tylko w miejscach wskazanych na mapie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, ale także w innych lokalizacjach uzasadnionych zmieniającymi się potrzebami). Osadnictwo rozwijać się będzie na bazie istniejącego zainwestowania poprzez: wymianę istniejącej zużytej zabudowy, uzupełnienia na wolnych działkach lub w nowych obszarach zlokalizowanych w sąsiedztwie istniejącego zainwestowania. W pierwszej kolejności nowa zabudowa lokalizowana będzie na glebach niskiej klasy bonitacyjnej.

Rys. 5.2. Miasto Złotoryja w modelowej strukturze osadniczej powiatu złotoryjskiego

Źródło: opr. na podst. mapy 12 *Model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa dolnośląskiego. Transport i osadnictwo*, s. 100 *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)*, załącznik nr 1 do Uchwały nr 8426/VI/24 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)* w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych, projekt z 10.07.2025 r., UMWD, <https://umwd.dolnyslask.pl/rozwoj/proces-aktualizacji-strategii-rozwoju-wojewodztwa-dolnoslaskiego-2030/aktualna-wersja-projektu-srwd-2030/>

5.2. System powiązań przyrodniczych

Modelowo, na system powiązań przyrodniczych Miasta składają się:

- 1) Park Krajobrazowy “Chełmy”, którego fragment otuliny obejmuje wschodnią granicę Miasta,
- 2) specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 “Góry i Pogórze Kaczawskie”, którego fragment obejmuje południową część Miasta,
- 3) teren rzeki Kaczawy jako ponadlokalny rzeczny korytarz ekologiczny,
- 4) tereny dopływu spod Uniejowic i pozostałych cieków wodnych - jako lokalne korytarze ekologiczne,
- 5) staw Oczko Złotoryjskie, Zalew Złotoryjski i inne zbiorniki wodne,
- 6) tereny lasów, zadrzewień,
- 7) tereny zieleni: park miejski, skwery, pasy zieleni wzdłuż ulic, zieleń osiedlowa, cmentarze (istniejący i planowany).

Docelowo, rozwijany jest spójny wewnętrznie (w granicach Miasta) i zewnętrznie **system zielonej infrastruktury miejskiej**, często połączony z błękitną – wodną. System ten składa się z sieci (węzłów i pasm - łączników między węzłami) naturalnych i półnaturalnych obszarów, które zapewniają usługi ekosystemowe, służą poprawie jakości powietrza, poprawie komfortu zamieszkania, a także oddzielają sąsiadujące funkcje zagospodarowania przestrzennego. Oprócz wyżej wymienionych, do elementów tego systemu należą: zieleń izolacyjna (np. między miejską oczyszczalnią i PSZOK a galerią handlową S1); łąki kwietne i zieleńce trawiaste; ogrody deszczowe; żywopłoty; zieleń (niska) w strefach ochronnych i pasach technologicznych linii elektroenergetycznych; miejskie ogrody warzywne.

5.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Modelowo, **system transportu drogowego** Miasta składa się z:

- 1) elementów zewnętrznych (całkowicie poza granicą Miasta):
 - a) autostrada A4, z najbliższymi węzłami autostradowymi: “Złotoryja” (dojazd DW 364; 8,9 km od granicy Miasta), “Chojnów” (dojazd DW 328; 10,2 km od granicy Miasta) i “Lubiatów” (11,7 km od granicy Miasta),

- b) droga ekspresowa S3, z najbliższymi węzłami: “Legnica Południe” (dojazd DW 364; 12,6 km od granicy Miasta) i “Jawor Północ” (24,2 km od południowej granicy Miasta),
 - c) droga wojewódzka nr 364 - zapewnia dojazd do węzła autostradowego “Złotoryja”, Legnicy, Lwówka Śląskiego, Gryfowa Śląskiego; stanowi część “korytarza złotoryjskiego” (o przebiegu DW 364 Legnica – Złotoryja – dalej DW363 Bolesławiec),
- 2) elementów wewnętrznych (przynajmniej w części przebiegających w granicach Miasta):
- a) planowane obejście (obwodnica) Miasta od strony południowo-wschodniej:
 - i) o długości ok. 8 km,
 - ii) o dwóch pasach ruchu o szerokości 3,5 m i poboczach o szerokości 1,5 m,
 - iii) prowadzona poza terenem zabudowanym, od ronda na DW 363 w pobliżu Kozowa, przez most nad Kaczawą, podstrefę LSSE, do ronda w pobliżu Jerzmanic-Zdroju, gdzie włączy się w DW 328,
 - iv) z przepustem pieszo-rowerowym wzdłuż ul. Leszczyńskiej, o szerokości 3,20 m, na km 3+048 (na potrzeby zachowania ciągłości Szlaku Brzeźnego),
 - b) droga wojewódzka nr 328 klasy technicznej G (główna), która zapewnia dojazd do A4, Jeleniej Góry,
 - c) droga wojewódzka nr 382 stanowiąca część “korytarza podsudeckiego”,
 - d) droga powiatowa nr DP2610D (ul. B. Krzywoustego),
 - e) trasy zbiorcze - których zadaniem jest zbieranie ruchu z mniejszych ulic i dróg wewnętrznych oraz rozprowadzanie go do dróg wyższej klasy.
 - f) drogi gminne, które rozprowadzają ruch wewnętrzny oraz obsługują osiedla mieszkaniowe i tereny produkcyjne.

A4 stanowi fragment trasy europejskiej E40, zapewnia szybkie połączenie Miasta ze stolicą województwa, w tym z Portem Lotniczym we Wrocławiu, Katowicami, Krakowem - w kierunku wschodnim, a także z Niemcami - w kierunku zachodnim; jest jedną z kluczowych arterii transportowych w Polsce.

S3 stanowi fragment trasy europejskiej E65, zapewnia połączenia Miasta w kierunku północ-południe, m.in. z Lubinem, Polkowicami, Zieloną Górą, Szczecinem, Wałbrzychem i Czechami.

Drogi wojewódzkie zapewniają szybkie połączenia z sąsiednimi miastami.

Uzupełnienie systemu dróg w/w wyższych kategorii, stanowią drogi powiatowa i gminne klas technicznych D (droga dojazdowa), L (droga lokalna), Z (droga zbiorcza).

Układ drogowy Miasta ma charakter promienisty, z historycznym centrum jako punktem zbiegu głównych kierunków, oraz elementami obwodowymi, które ułatwiają objazd śródmieścia i rozładowanie ruchu.

Przy długości odcinka rzeki w granicach Miasta 4,95 km (w linii prostej 3,9 km), dostępność mostów (3 szt.) i kładek (4 szt.) jest wystarczająca. Nie planuje się budowy nowych mostów i kładek. Jedynie w przypadku kładki przy ul. Sportowej, wraz z postępującą zabudową przylegających terenów, występuje coraz większa potrzeba zastąpienia tej kładki mostem i poprawy w ten sposób dostępności transportowej zachodniej części Miasta, w tym zalewu rekreacyjnego.

W **transporcie kolejowym**, głównym jego elementem będzie reaktywowana linia kolejowa nr 284, na jej odcinkach:

- Legnica – Jerzmanice-Zdrój i dalej
- Jerzmanice-Zdrój – Lwówek Śląski.

Zakłada się przywrócenie funkcji obsługi ruchu pasażerskiego na stacji Złotoryja oraz wielofunkcyjne wykorzystanie zabytkowego dworca kolejowego.

W **transporcie lotniczym**:

- najbliższe lotnisko znajduje się we Wrocławiu,
- najbliższe lądowisko dla helikopterów LPR znajdują się przy zachodniej granicy Miasta, na stadionie wsi Jerzmanice-Zdrój.

Docelowo, zakłada się:

- 1) budowę południowo-wschodniej obwodnicy Miasta o długości ok. 8 km, jednojezdniowej o dwóch pasach ruchu o szerokości 3,5 m i poboczach o szerokości 1,5 m, prowadzonej poza terenem zabudowanym od ronda na DW 363 w pobliżu Kozowa, przez most nad Kaczawą, podstrefę Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, do ronda w pobliżu Jerzmanic-Zdroju, gdzie włączy się w DW 328,
- 2) przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 284 i modernizację tej linii. Dolnośląska Służba Dróg i Kolei w lutym 2026 r. podjęła decyzję w sprawie rewitalizacji odcinka Jerzmanice-Zdrój – Lwówek Śląski, co w połączeniu z linią nr 283 i 312 przywróci połączenie kolejowe Złotoryi z miejscowościami i miastem węzłowym Aglomeracji Jeleniogórskiej,
- 3) utworzenie zintegrowanego węzła przesiadkowego na bazie nieczynnej stacji kolejowej w Złotoryi (dawniej węzłowej stacji kolejowej).

Działania te przyczynią się do wzmocnienia funkcjonalno-przestrzennej spójności Jeleniogórskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz zewnętrznych powiązań Miasta, szczególnie z Legnicą. Budowa obwodnicy odciąży centrum Złotoryi od ruchu tranzytowego oraz stworzy nowe tereny inwestycyjne (ponad 20 ha gruntów).

Korzystna lokalizacja Złotoryi w sieci transportu drogowego (bliskość A4, S3) i kolejowego (po reaktywacji linii nr 284) i planowane działania sprawią, że Miasto będzie dobrze skomunikowane zarówno z regionalnymi ośrodkami, jak i z międzynarodowymi trasami; będzie atrakcyjnym ośrodkiem pod względem logistycznym, gospodarczym, turystycznym oraz jako miejsce zamieszkania.

Docelowo, głównymi elementami **sieci turystycznych tras rowerowych** na terenie Miasta są, a niektóre elementy będą:

- wyznaczone w koncepcji Dolnośląskiej Cyklostrady:
 - 1) 2 odcinki trasy Via Regia, zapewniające powiązanie turystycznych tras rowerowych na obszarze Miasta z systemami tras turystycznych po stronie czeskiej i niemieckiej:
 - a) nr 704 Oława - Zgorzelec (stan: odcinek do ul. Grunwaldzkiej w Złotoryi zrealizowany, dalsza część do ul. Stromej i w kierunku na Kopacz - planowana),

- b) nr 704A Złotoryja - Lubań, (stan: dotacja przyznana, częściowo zrealizowana)³,
- 2) trasa “Kolej na Rower”, która łączy się z Via Regia na skrzyżowaniu ul. Cmentarnej z ul. Chojnowską, przebiega do północnej granicy Miasta ulicą Chojnowską, a poza Miastem - w śladzie zlikwidowanej linii kolejowej nr 316 do Chojnowa i dalej do Legnicy (stan: planowana),
- Euroregionalny Szlak Rowerowy ER-4,
 - Złotoryjska Pętla Rowerowa,
 - Śródmiejska Droga Rowerowa, której odcinek G stanowią drogi rowerowe nad Zalewem,
 - Zielony szlak rowerowy,
 - Czerwony szlak rowerowy,
 - Złoty Szlak - potrzeba wytyczenia, budowy i wyposażenia w niezbędną infrastrukturę towarzyszącą (tablice informacyjne, aplikacja mobilna itp.) trasy łączącej historyczne punkty wydobywania złota w Złotoryi (Góra Mikołaja, rzeka Kaczawa, Leszczyna).

Dalszej modernizacji, poprawie oznakowania i wyposażenia w infrastrukturę towarzyszącą będą podlegały istniejące szlaki i ich odcinki w granicach Miasta:

- 1) kulturowy szlak św. Jakuba - Droga Via Regia,
- 2) czerwony “Szlak Brzeźny”,
- 3) żółty “Szlak Wygasłych Wulkanów”,
- 4) zielony “Wokół Złotoryi”,
- 5) niebieski “Szlak Polskiej Miedzi”,
- 6) charakterystyczna dla górniczej historii Miasta, podziemna trasa turystyczna w Kopalni Złota “Aurelia”,
- 7) kajakowy “Szlak Nysy Szalonej”.

Zakłada się większe otwarcie Miasta na rzekę, m.in. poprzez większe udostępnienie rekreacyjno-sportowe i turystyczne doliny Kaczawy, np. budowę bulwarów, ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż rzeki.

³ *VeloPlanner*, aplikacja, <https://veloplanner.com/pl/> [dostęp: 24.02.2026]

5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Z punktu widzenia bezpieczeństwa i jakości życia na terenie Miasta, istotne są elementy infrastruktury przeciwpowodziowej (wały przeciwpowodziowe), obrony cywilnej i ochrony ludności (brak obiektów zbiorowej ochrony ludności, jak schrony i ukrycia), elektroenergetycznej (stacja elektroenergetyczna 110/20 kV, linia wysokiego napięcia 110 kV), gazowej, wodociągowej (m.in. hydrofornia przy ul. Hożej), kanalizacyjnej (miejska oczyszczalnia), ciepłowniczej (elektrociepłownia przy ul. Jerzmanickiej), gospodarki odpadami (PSZOK), telekomunikacyjnej (w tym punkt dostępowy dolnośląskiej sieci szerokopasmowej).

Obiekty **infrastruktury społecznej** w Mieście koncentrują się w jego historycznej części, na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Znajduje się tu większość obiektów administracyjnych, usługowych, oświatowo-kulturowych i sportowych o znaczeniu ponadlokalnym, które w podstawowym zakresie spełniają potrzeby mieszkańców. W Mieście funkcjonują: Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny, Szpital Powiatowy im. A. Wolańczyka sp. z o.o., Przychodnia Rejonowa w Złotoryi, Powiatowy Inspektorat Weterynarii, Muzeum Złota, Kopalnia Złota “Aurelia” (otwarta w sezonie turystycznym), Zespół Szkół Zawodowych im. mjr H. Sucharskiego z Liceum Ogólnokształcącym, Liceum Ogólnokształcące im. J. Pawła II, Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marii Konopnickiej, Szkoła Podstawowa nr 3 im. Henryka Brodatego, Złotoryjski Ośrodek Kultury, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Przedszkole Miejskie nr 1, Przedszkole Miejskie nr 2, Przedszkole im. Misia Uszatka, Przedszkole Językowe, Żłobek Miejski, Centrum Informacji Turystycznej (planowane Visitor Experience Center, centrum rezerwacji, wypożyczalnia rowerów i e-hulajnóg), Kino “Aurum”, sieć supermarketów (Biedronki [3 sklepy], Lidl, Dino [2 sklepy], Aldi, Netto), kilka obiektów gastronomicznych, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Złotoryi, Komenda Powiatowa Policji w Złotoryi, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejska Biblioteka Publiczna, siedziba Nadleśnictwa Złotoryja, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, Urząd Gminy Złotoryja. Planowane jest Centrum Senioralne. Wskazane jest utworzenie Muzeum Regionalnego.

Pozostałe potrzeby mieszkańców Miasta w zakresie obiektów usługowych spełnia:

- pobliska Legnica,
- stolica województwa - Wrocław.

W Mieście funkcjonują liczne zwarte kompleksy publicznie dostępnych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych w zasięgu pieszego dojścia i dojazdu rowerem, w tym obiekty infrastruktury sportowej: zmodernizowana hala sportowa “Tęcza”, stadion miejski, korty tenisowe, boiska sportowe, place zabaw, zalew rekreacyjny, park Górka Mieszczańska, skwer Siedmiu Mieszczan i inne. Planowane jest nowoczesne Złotoryjskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne z odnową biologiczną, na przejętej od KOWR działce komunalnej nr 346/11 (przy skrzyżowaniu ul. Hożej i Lubelskiej) o powierzchni ok. 5 ha; nad Zalewem zakończono budowę Centrum Płukania Złota; przy ul. Wiosennej budowany jest *pumptrack* do dynamicznej jazdy na rowerze; budowany jest park tenisowy w ramach centrum sportowo-rekreacyjnego. Przy Zalewie Złotoryjskim znajduje się przestrzeń, która może być wykorzystywana pod pola namiotowe i campingi.

Konieczny jest dalszy rozwój infrastruktury technicznej i społecznej jako kluczowego elementu poprawy jakości życia mieszkańców i budowy społeczeństwa odpornego na zagrożenia. Obecnie na terenie Miasta brakuje obiektów zbiorowej ochrony ludności, jak schrony i ukrycia i jest wystarczająco miejsc doraźnego schronienia ludności kategorii M; jest tylko 7 miejsc doraźnego schronienia ludności kategorii Z. Docelowo, należy wybudować schrony i ukrycia i je wyposażać dla co najmniej 25% przewidywanej liczby ludności przebywającej w sytuacji zagrożenia na terenie Miasta⁴, co wg prognozy demograficznej GUS stanowi ok. 3,1 tys. miejsc dla mieszkańców Miasta (bez uwzględnienia pozostałej ludności przebywającej na terenie Miasta) w budowlach ochronnych w roku 2035.

⁴ Art. 90 ust. 2 pkt 1 *Ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej*, Dz.U.2024.1907 z dnia 2024.12.23

6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście

6.1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Zasady ogólne

Naczelną zasadą ochrony środowiska i jego zasobów w Mieście jest zasada zrównoważonego rozwoju.

W ramach **ochrony przyrody** ustala się zachowanie i wzmocnienie istniejących, nielicznych form ochrony przyrody:

- 1) fragmentu specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 “Góry i Pogórze Kaczawskie” (PLH020037) w południowej części Miasta, z ogólnym przedmiotem ochrony:
 - a) siedliska przyrodnicze, takie jak lasy liściaste i mieszane, łąki oraz siedliska wodne,
 - b) ochrona gatunków chronionych, w tym nietoperzy oraz innych zwierząt wskazanych w dyrektywach Unii Europejskiej,
- 2) pomników przyrody ożywionej (8 drzew),
- 3) 2 geostanowisk: pozostałości górnictwa; odsłonięcia geologicznego sztucznego.

Do zachowania, wyeksponowania i wzmocnienia funkcji edukacyjnej i turystycznej wskazuje się 4 **geopunkty** (obiekty szczególnie interesujące z punktu widzenia Nauk o Ziemi)⁵:

- o szczególnej wartości:
 - o **Kopalnia Złota “Aurelia”** - sztolnia, pozostałości prac górniczych o wysokim potencjale edukacyjnym (zagadnienia związane z litologią, stratygrafią i tektoniką jednostki kaczawskiej; historia górnictwa), udostępniona do zwiedzania,
- pozostałe:

⁵ *Inwentaryzacja geopunktów na obszarze Partnerstwa Kaczawskiego*, Stowarzyszenia Kaczawskie, https://media.gorykaczawskie.pl/2024/10/inwentaryzacja_geopunktow.pdf

- **Lisia Jama nad Kaczawą** - jaskinia w obrębie łupków serycytowo-kwarcowych; komora o szerokości ok 8,5 m i długości 5,5 m; przy wejściu znajduje się żyła kwarcu mlecznego; możliwość podjęcia następujących tematów: metamorfizm skał osadowych, rozpoznawanie skał, elementy tektoniki;
- **Wąwóz lessowy koło Złotoryi** - interesujący przykład wąwozu; ilustruje zarówno pewien typ formy rzeźby terenu wraz z procesami prowadzącymi do jej przekształcania (erozyjne, biogeomorfologiczne), jak i rodzaj utworu geologicznego wieku czwartorzędowego. Pozwala na dyskusję zagadnienia wpływu człowieka na przeobrażenia rzeźby terenu,
- **Kostrza** - naturalne wzniesienie o wysokości 312 m npm, reprezentuje tzw. dolnośląską formację bazaltową, posiada potencjalne walory widokowe, z widokami na kilka sąsiednich wzniesień bazaltowych.

W odniesieniu do **ochrony krajobrazu** i tożsamości miejsca, ustala się zachowanie i ochronę występujących w granicach Miasta:

- fragmentu otuliny Parku Krajobrazowego “Chełmy” (PL.ZIPOP.1393.PK.136) wzdłuż wschodniej granicy Miasta, z celami ochrony:
 - zachowanie geologicznej i geomorfologicznej różnorodności Parku,
 - zachowanie historycznej kompozycji przestrzennej,
 - zachowanie różnorodności biologicznej lasów wyżynnych,
- krajobrazów zidentyfikowanych w projekcie audytu krajobrazowego województwa:
 - 1) krajobrazów miejskich podtypu 9A (miejscowości z zachowanym układem historycznym):
 - a) 02-317.78-04,
 - b) 02-332.27-11,
 - 2) krajobrazów wiejskich:
 - a) 02-332.27-44 podtypu 6D - z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości,
 - b) 02-317.78-20 podtypu 6C - z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola,
 - c) 02-317.78-16 podtypu 6E - z przewagą wielkoobszarowych pól lub łąk i pastwisk,

- 3) krajobrazu górniczego 02-332.27-09 podtypu 13A,
 - typu krajobrazu naturalnego wyżyn i niskich gór, krzemianowego i glinokrzemianowego
 - erozyjnego, pogórzy.

Biorąc pod uwagę historyczną intensywną działalność górniczą i eksploatację złóż występujących na terenie Miasta, należy racjonalnie gospodarować zasobami – zgodnie z przyjętym *Programem Ochrony Środowiska*. Obecnie w granicach Miasta znajduje się tylko niewielka część eksploatowanego złoża piasku ze żwirem nr 1413 “Wyskok”.

Pozostałe zasady ogólne:

- 1) sukcesywna budowa spójnego systemu błękitno-zielonej infrastruktury, zapewniającego różnorodne usługi ekosystemowe, zapobieganie powstawaniu miejskiej wyspy ciepła, uwzględnianie korytarzy przewietrzania oraz obszarów zalegania i spływu mas zimnego powietrza. Tworzenie systemu błękitno-zielonej infrastruktury stanowi dziś istotne wyzwanie w zakresie adaptacji i mitygacji do zachodzących zmian klimatycznych, w szczególności w granicach struktur miejskich. To system, który nie tylko pozwala niwelować negatywne skutki zmian klimatycznych, ale także pozytywnie wpływa na komfort i jakość życia mieszkańców oraz zachowuje i/lub zwiększa bioróżnorodność obszarów,
- 2) ochrona, pielęgnacja i uzupełnianie zieleni urządzonej (park, skwery / zieleńce, zieleń osiedlowa, zieleń uliczna),
- 3) pozostawia się pasy terenów zielonych, wolnych od zabudowy wzdłuż:
 - korytarza rzeczno-podregionalnego - rzeki Kaczawy,
 - dopływów Kaczawy - jako lokalnych korytarzy ekologicznych,
- 4) na obszarze otuliny parku krajobrazowego, dostosowanie skali i intensywności działalności związanej z usługami turystycznymi i sportowymi do charakteru obszaru chronionego,
- 5) ograniczenie lokalizowania elementów i obiektów infrastruktury technicznej, tablic reklamowych w miejscach eksponowanych widokowo (panoram i punktów widokowych), ochrona i zagospodarowanie punktów widokowych, ochrona i kształtowanie ciągów i osi widokowych,
- 6) podkreślanie terenów eksponowanych, punktów widokowych i panoram poprzez włączanie ich w system połączeń pieszych i rowerowych,

- 7) nadawanie obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej formy architektonicznej harmonijnej z otoczeniem,
- 8) wprowadzanie zieleni izolacyjnej w strefach granicznych obszarów o różnych funkcjach,
- 9) prowadzenie eksploatacji udokumentowanych złóż w sposób minimalizujący jej negatywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze i krajobraz miejski,
- 10) racjonalne i możliwie najbardziej ograniczone stosowanie środków ochrony roślin i nawozów,
- 11) zachowanie terenów otwartych i podmokłych, lasów, parków, szpalerów drzew, jako potencjału do budowy systemu zielonej infrastruktury,
- 12) zachowanie ciągłości elementów zielonej infrastruktury na styku z sąsiednimi gminami,
- 13) ograniczanie stosowania tradycyjnych paliw na rzecz niskoemisyjnych źródeł energii, w tym poprzez wykonywanie termomodernizacji budynków połączonej z wymianą źródeł ciepła,
- 14) eliminowanie zanieczyszczeń pochodzących z emisji pyłów i szkodliwych gazów, pochodzących z gospodarstw domowych, w których następuje spalanie tradycyjnych źródeł energii (tzw. „emisji niskiej”), poprzez ograniczenie stosowania tradycyjnych paliw na rzecz niskoemisyjnych źródeł energii: gazowych, olejowych i odnawialnych, a także poprzez wykonywanie termomodernizacji budynków,
- 15) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- 16) wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz w sąsiedztwie obiektów i urządzeń emitujących zanieczyszczenia i odory do powietrza,
- 17) uwzględnienie obszaru ochrony Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 317 - po ustanowieniu obszaru ochrony tego zbiornika. Do czasu ustanowienia obszaru ochrony, na obszarze zbiornika:
 - a) wykonać identyfikację istniejących i potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych,
 - b) zapewnić brak możliwości przenikania zanieczyszczeń do wód podziemnych,
 - c) wprowadza się zakaz lokalizowania zakładów przemysłowych o wysokim ryzyku zanieczyszczenia, składowisk odpadów, intensywnego rolnictwa.

Zasady gospodarowania wodami

Na terenie Miasta obowiązuje „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Stanowi on załącznik do obowiązującego od dnia 24.02.2023 r. *Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*. Jest to dokument planistyczny, który m.in. opisuje stan wód powierzchniowych i podziemnych, określa cele środowiskowe dla jednolitych części wód i obszarów chronionych oraz wskazuje działania prowadzące do osiągnięcia dobrego stanu wód. Dokument ten stanowi podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania wodami.

Miasto znajduje się na terenie dwóch jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych, dla których, w granicach Miasta, obowiązują następujące ustalenia:

Tab. 6.1. Cele środowiskowe, działania podstawowe, działania uzupełniające na jednolitych częściach wód powierzchniowych w Mieście

RW60000313836 Drażnica	RW60000613839 Kaczawa do Nysy Szalonej
Cele środowiskowe:	
- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D - stan chemiczny: dobry stan chemiczny	- dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Kaczawa od ujścia Nysy Szalonej do ujścia Drażnicy i Nysa Szalona od ujścia do zapory zb. Słup (dla łososia); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Kaczawa od ujścia Nysy Szalonej do progu w Jerzmanicach-Zdroju i Nysa Szalona od ujścia do zapory zb. Słup (dla troci wędrowniej) - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w), benzo(g,h,i)perylen(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
Działania podstawowe:	
- Zaleca się ochronę obszarów źródłiskowych, poprzez odstąpienie od zmian ich użytkowania, a w szczególności trwałego wylesiania lub zamiany użytków zielonych w grunty orne, z wyjątkiem realizacji zadań służących ich ochronie i racjonalnemu udostępnieniu turystycznemu (PK Chełmy), - Oparcie gospodarki rybackiej na aktualnym rozpoznaniu składu taksonomicznego oraz bazy pokarmowej ryb (PK Chełmy).	

- Działania kontrolne przestrzegania przez rolników rozporządzenia z dnia 12 lutego 2020 r w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” zgodnie z art. 108 pr. w., tj.: 1) stosowania programu działań, 2) spełnienia obowiązku posiadania planu nawożenia azotem, 3) stosowania nawozów zgodnie z planem nawożenia azotem.
- Pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych, co najmniej 5-metrowego pasa trzcinowisk, zadrzewień i zakrzaceń tworzących naturalną strefę buforową (PK Chełmy).
- Przeciwdziałanie procesom erozji wietrznej i wodnej gleb oraz ich ochronę przed zanieczyszczeniami, poprzez utrzymanie i tworzenie pasów roślinności niskiej i wysokiej obejmującej gatunki rodzime, dostosowane do lokalnych warunków siedliskowych, wzdłuż dróg i międz śródpolnych oraz na zarośniętych rowach odwadniających na terenach łąk i turzycowisk (PK Chełmy).
- Utrzymanie naturalnego kształtu i przebiegu koryt wszystkich cieków w granicach Parku, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów (PK Chełmy).
- Utrzymywanie, przez niezbędne zarybienia, stałego poziomu liczebności gatunków ryb wykazujących stały spadek liczebności populacji (PK Chełmy).
- Uwzględnienie w gospodarce rybackiej potrzeb ochrony gatunków rzadkich, zagrożonych i chroni onych oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony czynnej (PK Chełmy).
- Wyłączenie z konserwacji cieków V rzędu i wyższych oraz dopuszczenie do ich renaturyzacji, z wyjątkiem sytuacji wynikających z odrębnych przepisów (PK Chełmy).
- Opracowanie bilansu wodno-gospodarczego dla zlewni, w których prowadzona jest stawowa gospodarka rybacka, w tym weryfikacja obliczeń zasobów dyspozycyjnych wód powierzchniowych oraz przegląd i aktualizację pozwoleń wodno-prawnych (PK Chełmy).
- Przyspieszenie budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków, w tym: a) podłączenie wszelkich nowych obiektów wytwarzających ścieki bytowe lub technologiczne do sieci kanalizacji sanitarnej, b) uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach nieobjętych dotychczas systemem kanalizacji sanitarnej poprzez egzekwowanie odprowadzania ścieków do szczelnych zbiorników (PK Chełmy).
- Poprawa gospodarki wodno-ściekowej w zlewni Kaczawy: zmniejszenie zanieczyszczenia ściekami komunalnymi i ze źródeł rozproszonych wód rzek Kaczawa i Nysa Mała, poprzez uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminach [3260]. Wsparcie instytucjonalne dla lokalnych samorządów przy pozyskiwaniu środków na inwestycje w tym zakresie. Zlewnia Kaczawy w części wód znajdujących się i spływających do obszaru Natura 2000 (Obszar Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie).
- Wprowadzenie zakazu zarybiania wód Parku obcymi geograficznie gatunkami ryb, a w przypadku stwierdzenia ich występowania sukcesywne ich eliminowanie (PK Chełmy).
- Nie wylewanie gnojowicy oraz ograniczenie nawożenia w pasie do 100 m od stref źródłiskowych i stref ochronnych ujęć wody, brzegów zbiorników lub cieków oraz na obszarach wysokiej podatności na infiltrację zanieczyszczeń do wód podziemnych (PK Chełmy).
- Niepodejmowanie działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych, w szczególności budowy oraz odbudowy urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach jak też w obszarach parowów, dolin rzecznych i strefach źródłiskowych cieków (PK Chełmy).

- Zachowanie korytarzy ekologicznych poprzez: - ochronę zadrzewień przy ciekach wodnych (...) [mopek, nocek łydkowłosy, nocek Bechsteina, nocek duży]. Cały obszar Natura 2000. - Przeprowadzanie oceny oddziaływania na środowisko w przypadku budowy nowych stawów rybnych (PK Chelmy).	
	- Ograniczenie wycinki nadbrzeżnych zadrzewień do miejsc, gdzie jest to faktycznie niezbędne, podyktowane względami bezpieczeństwa. Ewentualną wycinkę przeanalizować pod kątem wpływu na gatunek [wydra]. Rzeką Kaczawa, praktycznie na całym niezabudowanym odcinku pomiędzy Kaczorowem i Złotoryją; Rzeką Bóbr, dotyczy praktycznie całego odcinka rzeki w sąsiedztwie granic obszaru (odcinek między Janowicami Wielkimi i Marciszowem); mniejsze rzeki i potoki w obszarze Świerzawa, Kamiennik, Wilcza, Lipka, Świdna, Nysa Mała, Starucha, Przyłęcznica, dopływ spod Gorzanowic, dopływ spod Nowej Wsi Wielkiej, Świekotka, Bełkotka (Obszar Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie). - Ograniczenie prac regulacyjnych w obrębie koryta rzeki wpływających na stan zachowania siedliska gatunku [wydra] (niszczenie brzegów, wycinka drzew, modyfikacja i umacnianie brzegów itp.). Rzeką Kaczawa, praktycznie na całym niezabudowanym odcinku pomiędzy Kaczorowem i Złotoryją; Rzeką Bóbr, dotyczy praktycznie całego odcinka rzeki w sąsiedztwie granic obszaru (odcinek między Janowicami Wielkimi i Marciszowem); mniejsze rzeki i potoki w obszarze Świerzawa, Kamiennik, Wilcza, Lipka, Świdna, Nysa Mała, Starucha, Przyłęcznica, dopływ spod Gorzanowic, dopływ spod Nowej Wsi Wielkiej, Świekotka, Bełkotka (Obszar Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie). - Kontynuacja prac związanych z odtworzeniem składu gatunkowego ryb właściwego dla położonych w Obszarze rzek i cieków poprzez dalsze zarybianie [wydra]. Rzeką Kaczawa, na całym odcinku pomiędzy Kaczorowem i Świerzawą; mniejsze rzeki i potoki w obszarze Świerzawa, Kamiennik, Wilcza, Lipka, Świdna, Nysa Mała, Starucha, Przyłęcznica, dopływ spod Gorzanowic, dopływ spod Nowej Wsi Wielkiej, Świekotka, Bełkotka (Obszar Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie). - Rozpoznanie zasadności, a w przypadku jej stwierdzenia wprowadzenie w PZO/PO działań ograniczających negatywny wpływ obiektów piętrzących na cele środowiskowe wynikające z wymagań dla obszarów chronionych w zakresie dobrego stanu hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50) (Obszar Natura 2000 Góry i Pogórze Kaczawskie).
Działania uzupełniające:	

- Promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne). Promocja działań wynikających z „Kodeksu doradczego dobrej praktyki rolniczej dotyczącej ograniczenia emisji amoniaku”. Działania doradcze ukierunkowane są na: doradztwo technologiczne, pomoc rolnikom w ubieganiu się o przyznanie pomocy finansowej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych.	
	- Aktualizacja programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP. Obejmuje uwzględnienie w opracowywanych i aktualizowanych planach (na wszystkich poziomach JST) zagadnień związanych z identyfikacją zagrożeń i problemów oraz wdrażaniem lokalnych działań mających na celu ograniczenie stwierdzonych presji chemicznych i poprawę stanu wód. Planowanie specyficznych działań na szczeblu samorządowym ma przyczyniać się do osiągnięcia celów zapisanych w krajowych dokumentach strategicznych i programowych. - Realizacja wybranego wariantu udrożnienia odcinka cieku istotnego Kaczawa - działanie inwestycyjne. - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych z uwzględnieniem wykazu działań dla budowli stanowiącego element Zestawu działań JCWP RW. Realizacja działań zgodnie z przeprowadzoną analizą. - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP. W przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu budowli na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP, analiza możliwości wdrożenia działań zapewniających ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. Realizacja działań zgodnie z przeprowadzoną analizą. Wykaz budowli objętych działaniem zamieszczono w wykazie działań dla budowli stanowiącym element Zestawu działań JCWP. - Opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na odcinku cieku istotnego Kaczawa wraz ze wskazaniem wariantu do realizacji oraz opracowaniem dokumentacji projektowej.

Źródło: opr. na podst. *Karty charakterystyki JCWP*, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, 2026; *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, załącznik do *Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. obowiązującego od dnia 24.02.2023 r.*

Miasto znajduje się na terenie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) GW600094, dla której, w granicach Miasta, obowiązują następujące ustalenia:

Tab. 6.2. Cele środowiskowe, działania podstawowe, działania uzupełniające na jednolitej części wód podziemnych w Mieście

Cele środowiskowe:	
- dobry stan chemiczny	- dobry stan chemiczny
- dobry stan ilościowy	- dobry stan ilościowy
Działania podstawowe (realizowane poza obowiązkową realizacją katalogu działań krajowych):	
- nie dotyczy	
Działania uzupełniające:	
- wsparcie merytoryczne w zakresie zagadnień hydrogeologicznych i hydrodynamicznych związanych z ustanawianiem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (GZWP). Obejmować będzie m.in. przeniesienie informacji merytorycznych z dokumentacji hydrogeologicznych do dokumentów niezbędnych do opracowania wniosku o ustanowienie obszaru ochronnego GZWP (GZWP nr 315) - analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych - z odwadniających na nawadniająco-odwadniające i budowa nowych systemów melioracyjnych (nawadniająco-odwadniających) - odtwarzanie starorzeczy i obszarów bagiennych jako naturalnych zbiorników retencyjnych; zachowanie bądź odtwarzanie naturalnych terenów retencyjnych takich jak torfowiska, lasy łęgowe, łąki wilgotne, rozlewiska	

Źródło: opr. na podst. *Karta charakterystyki JCWPd*, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, 2026; *Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, załącznik do *Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry*, Dz.U.2023.335 z dnia 2023.02.23

Niewielki obszar wzdłuż granicy południowo-zachodniej Miasta znajduje na **głównym zbiorniku wód podziemnych (GZWP) nr 317 “Niecka zewnętrzna sudecka Bolesławiec”** (udokumentowany; porowo-szczelinowy). Zgodnie z art. 120 *ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne* ochronie zasobów wodnych służy m.in. ustanawianie obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, do których zalicza się także GZWP. Dla zbiornika nie ustanowiono (jeszcze) obszaru ochronnego. Prowadzone są działania wspierające ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wraz z oceną efektywności ochrony zbiornika. W odniesieniu do wód podziemnych, które obejmują główne zbiorniki wód podziemnych, celem środowiskowym jest (art. 59 *ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne*):

- 1) zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do nich zanieczyszczeń,
- 2) zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- 3) ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Ze względu na wysoką jakość wód, zasobność i potencjalną produktywność, GZWP stanowi najcenniejszy fragment jednostek hydrostrukturalnych i systemów wodonośnych. Zbiornik wymaga szczególnej ochrony w zakresie stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych oraz kontroli zarządzania zasobami, z zachowaniem priorytetu dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia i zaspokojenia niezbędnych potrzeb gospodarczych.

Zgodnie z *Aktualizacją Wieloletniego Planu Strategicznego dotyczącego Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie powiatu złotoryjskiego z grudnia 2025 r.*, na terenie Miasta kontynuuje się prace związane z retencją wód powierzchniowo-gruntowych, w tym:

- budowę zbiorników przydomowych gromadzących deszczówkę,
- piętrzenie w ramach retencji korytowej poprzez jazy, stopnie i przepusty z piętrzeniem.

Korzystnym dla gospodarowania wodami na terenie Miasta będzie:

- nie tylko remont historycznego jazu stałego przy wschodniej granicy Miasta, ale jego przebudowa i modernizacja do jazu ruchomego (z mechanizmami regulującymi poziom wody),
- lokalizowanie zbiorników małej retencji w bezpośrednim sąsiedztwie cieków, w lokalnych obniżeniach.

Zasady przeciwdziałania wystąpieniu powodzi i zapobiegania jej skutkom

Na terenie Miasta, w *Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry*, przyjętym *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 26 października 2022 r.*, nie zaplanowano przedsięwzięć przeciwpowodziowych; zaplanowano inne działania:

- 1) Analiza możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych, ID: DO_O_4,
- 2) Analiza programów inwestycyjnych w zlewniach nieobjętych MZPiMRP, ID: DO_O_6,
- 3) Analiza skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i rekomendacja zmian, ID: DO_O_1,
- 4) Centra Operacyjne, ID: PPI_45,

- 5) Modernizacja i wdrożenie systemów informatycznych wspomagających pracę operacyjną Centrów Operacyjnych Kraków i Wrocław wraz z dostawami niezbędnego sprzętu i oprogramowania (projekt 4B.1/1), ID: DO_O_14,
- 6) Opracowanie metodyki oceny ryzyka powodziowego na terenach górniczych zagrożonych osiadaniem, ID: DO_O_7,
- 7) Promowanie stosowania Katalogu Dobrych Praktyk rekomendowanych przez Wody Polskie, ID: DO_O_8,
- 8) Przeprowadzanie kampanii informacyjno-promocyjnych związanych z wdrażaniem aPZRP, DO_O_12,
- 9) Stworzenie ogólnodostępnej bazy danych o szkodach powodziowych, DO_O_10,
- 10) Wdrożenie lokalnego systemu prognozowania monitoringu i ostrzeżeń / podniesienie poziomu ich jakości i wiarygodności, ID: DO_O_2,
- 11) Wdrożenie monitoringu stacji pomp, ID: DO_O_5,
- 12) Wdrożenie systemu monitorowania i gromadzenia informacji o podtopieniach i ich skutkach na obszarach zurbanizowanych i gruntach rolnych, ID: DO_O_3,
- 13) Wdrożenie systemu monitorowania i gromadzenia informacji o powstawaniu zatorów w okresie zimy i ich skutkach, ID: DO_O_13,
- 14) Wprowadzenie tematyki gospodarki wodnej do podstawy programowej kształcenia ogólnego w programie szkoły podstawowej i ponadpodstawowej, ID: DO_O_11.

Zbiorczy zasięg obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w Mieście prezentuje mapa “Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w Mieście” *Diagnozy* oraz mapa modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót i czynności, które mogłyby utrudniać ochronę przed powodzią lub zwiększać zagrożenie powodziowe, w tym:

- 1) budowy urządzeń wodnych oraz innych obiektów budowlanych (wyjątek: drogi rowerowe),
- 2) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych i roślin wzmacniających brzegi rzek,

- 3) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania robót innych niż te związane z regulacją wód, budową i remontem dróg rowerowych oraz utrzymaniem wałów przeciwpowodziowych,
- 4) lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- 5) gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych i innych materiałów mogących zanieczyścić wody,
- 6) prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania.

W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 *Ustawy - Prawo wodne*.

Do wałów przeciwpowodziowych wzdłuż Kaczawy, w północno-wschodniej części Miasta, mają zastosowanie przepisy odrębne, w tym zakazy określone w art. 176 ust. 1 *Prawa wodnego*. Na terenie międzywała stanowiącego obszar szczególnego zagrożenia powodzią, zabronione jest wykonywanie robót i czynności, które mogą utrudniać ochronę przed powodzią lub zwiększać zagrożenie powodziowe, w szczególności:

- 1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż wałów pojazdami lub konno oraz przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych,
- 2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału,
- 3) prowadzenia przez osoby nieuprawnione robót lub czynności ingerujących w konstrukcję wałów przeciwpowodziowych, w tym ich rozkopywania, uszkodzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów, wbijania słupów i ustawiania znaków,
- 4) wykonywania na wałach przeciwpowodziowych obiektów lub urządzeń niezwiązanych z nimi funkcjonalnie; wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału,
- 5) lokalizowania cmentarzy w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału.

Konieczne jest uwzględnienie szczegółowych wytycznych stanowiących odpowiedź na istotne kwestie związane z ochroną przeciwpowodziową i suszą, przede wszystkim w zakresie:

- 1) wydzielania pasów buforowych wzdłuż cieków wodnych (co najmniej kilku- lub kilkunastometrowych) dla ochrony wód powierzchniowych z zaleceniem przynajmniej jednostronnego ich zadrzewiania,
- 2) dążenia do renaturyzacji wód przekształconych i zdegradowanych poprzez odtwarzanie naturalnych koryt rzecznych oraz rozdział kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację deszczową i sanitarną, zakaz kanalizowania odcinków wód nawet wśród zabudowy miejskiej czy odkrywanie odcinków już zarurowanych,
- 3) przeznaczenia pod retencję obszarów regularnie zalewanych.

Zasady przeciwdziałania skutkom suszy

W *Planie przeciwdziałania skutkom suszy*, przyjętym *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r.*:

- łączne zagrożenie suszą na obszarze Miasta określono jako umiarkowane, podobnie jak zagrożenie suszą hydrologiczną,
- dla obszaru Miasta nie przewidziano żadnych dedykowanych inwestycji związanych z przeciwdziałaniem suszy.

Natomiast generalnie dla jednostek samorządu terytorialnego *Plan* wskazuje następujący katalog działań:

- 1) wdrożenie metod technicznych i nietechnicznych spowalniających odpływ wód z terenów rolniczych,
- 2) opracowanie analizy potrzeb i możliwości zwiększenia retencji na gruntach leśnych oraz przyjęcie do realizacji wskazanych w analizie możliwych rozwiązań,
- 3) zintegrowane zarządzanie wodami opadowymi w oparciu o techniki zagospodarowania opadu w miejscu jego wystąpienia,
- 4) budowa obiektów hydrotechnicznych, a tym samym umożliwienie kontroli obiegu wody za pomocą sztucznych zbiorników wodnych lub ziemnych stawów wyłącznie na obszarach, na których nie jest możliwe zastosowanie działań korzystniejszych z punktu widzenia ochrony środowiska,

- 5) uwzględnienie tematyki suszy hydrologicznej i hydrogeologicznej w ramach planów zarządzania kryzysowego szczebla gminnego,
- 6) tworzenie wraz z wymaganą infrastrukturą alternatywnych ujęć wód lub ich modernizacja na cele zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, z wykorzystaniem wód podziemnych,
- 7) stworzenie procedur w zakresie zapewnienia zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w przypadku, gdy dotrzymanie ciągłości usług i odpowiednich parametrów dostarczanej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne nie jest możliwe lub doznaje ograniczeń w związku z występowaniem zjawiska suszy hydrologicznej lub hydrogeologicznej.

6.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Ochrona dziedzictwa kulturowego i zabytków w Mieście ma szczególne znaczenie. Przyjmuje się:

- 1) kontynuację pełnej ochrony dziedzictwa kulturowego, połączonej z utrwalaniem korzystnych cech historycznie wykształconej, wartościowej struktury funkcjonalno-przestrzennej obszarów zainwestowanych Miasta,
- 2) bezwzględne zachowanie w niezmienionych gabarytach oraz wystroju obiektów ujętych w rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- 3) dostosowanie nowych obiektów do historycznej kompozycji przestrzennej i historycznej architektury w zakresie linii zabudowy oraz sposobu usytuowania budynku w stosunku do ulicy, wyznaczonego przez zachowaną zabudowę historyczną, oraz utrzymania gabarytów wysokościowych zabudowy wytyczonych wysokością zachowanej zabudowy historycznej,
- 4) w historycznie ukształtowanej przestrzeni ograniczenie lokalizacji obiektów o obcych formach i kubaturze (np. masztów, wież, wolnostojących nośników reklamowych oraz elektrowni wiatrowych),
- 5) utrzymanie historycznego układu przestrzennego Miasta, zasad lokalizacji zabudowy i zagospodarowania terenu,

- 6) wypełnianie ubytków w historycznie ukształtowanych ciągach zabudowy z poszanowaniem zasady dobrego sąsiedztwa i wykorzystania lokalnych tradycji budowania i zdobienia,
- 7) zapobieganie powstawaniu ubytków w ciągach zabudowy historycznej i tworzenie warunków do ich odbudowy,
- 8) utrzymanie i eksponowanie walorów zabudowy historycznej - proporcji, form elewacji i dachów, wielkości i układu otworów, rodzaju stolarki i jej zdobnictwa, materiału budowlanego,
- 9) kontynuację zasad ustalonych dla stref ochrony konserwatorskiej, które szczegółowo są określane w planach miejscowych, tzn.:
 - a) strefy „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej, obejmującej obszar Starego Miasta,
 - b) strefy „B” ochrony konserwatorskiej, obejmującej tereny pomiędzy Kaczawą a ośrodkiem staromiejskim, obszar Góry Zamkowej, przedmieścia wschodniego, zabudowy willowej wokół obwodnicy staromiejskiej oraz osiedla mieszkaniowego przy ul. A. Asnyka, Szpitalnej i Górniczej.
- 10) kontynuację ochrony i wykorzystania dziedzictwa geologicznego w Mieście w oparciu o geopark UNESCO “Kraina Wygasłych Wulkanów”.

6.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

W nawiązaniu do ustaleń dotyczących terenów zabudowy opisanych w punkcie “Struktura sieci osadniczej...”, określa się **szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej**:

- 1) Przyjmuje się aktywną rolę samorządu Miasta w kształtowaniu procesów demograficznych, a co za tym idzie - określaniu szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, m.in. poprzez działania na rzecz:
 - a) zwiększania liczby mieszkańców - docelowo do stanu w połowie 1995 r. (17,6 tys. mieszkańców),
 - b) poprawy ujemnego salda przyrostu naturalnego,
 - c) poprawy ujemnego salda migracji,

co wynika z zadań własnych samorządu gminnego, część których dotyczy procesów demograficznych:

- bezpośrednio: *wspieranie rodziny; polityka prorodzinna*, a pozostałe
- pośrednio, przede wszystkim: *ład przestrzenny, gospodarka nieruchomościami, ochrona środowiska i przyrody; gminne budownictwo mieszkaniowe; wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, utrzymanie czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz; lokalny transport zbiorowy; polityka senioralna; pomoc społeczna; edukacja publiczna; ochrona zdrowia*

i wynika wprost z zapisów *Ustawy o samorządzie gminnym*: “Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, rozstrzyganie w tych sprawach należy do gminy. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy”.

- 2) Przyjmuje się aktywną rolę samorządu Miasta w określaniu szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, niż zapotrzebowanie wynikające z niedoskonałych regulacji dotyczących planu ogólnego gminy. Zgodnie z metodą szacowania zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową określoną w *Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów*, w obliczeniach bierze się pod uwagę:

- a) najnowsze dostępne dane dotyczące liczby mieszkańców gminy udostępniane przez statystykę publiczną (Główny Urząd Statystyczny),
- b) prognozowaną w okresie 20 lat liczbę mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępniane przez statystykę publiczną powiększoną o 5%,
- c) powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z najnowszymi danymi,
- d) prognozowaną w okresie 20 lat powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca,
- e) liczbę mieszkańców gminy sprzed 10 lub 20 lat.

Jak wynika z literatury przedmiotu, *model bilansowania przestrzenno-demograficznego oparty na jednolitym dla wszystkich gmin algorytmie ZAP trudno uznać za rozwiązanie optymalne. Ogranicza on możliwości rozwojowe większości miast i niewspółmiernie promuje gminy na obszarach suburbanizacji.* Na wynik obliczeń największy wpływ mają dane dotyczące prognozowanej liczby mieszkańców gminy udostępniane przez GUS. Wymaganą do obliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową prognozowaną w okresie 20 lat liczbę mieszkańców gminy GUS udostępnia w opublikowanym 31.08.2023 r. opracowaniu eksperymentalnym *Prognoza ludności dla gmin na lata 2023-2060*. Opracowanie zawiera 3 scenariusze. Scenariusz średni, uznany przez ekspertów za najbardziej prawdopodobny, został wskazany jako główny. Opracowanie było aktualizowane 23.11.2023 r. i 18.07.2024 r. W tej prognozie, *do liczby mieszkańców danej gminy zalicza się osoby tam zamieszkujące (przebywające) przez okres co najmniej 3 miesięcy. Oznacza to, że w liczbie mieszkańców danej gminy są ujęci:*

- *stali mieszkańcy (osoby tam zameldowane) z wyjątkiem tych mieszkańców, którzy wyjechali na ponad 3 miesiące do innej gminy w kraju,*
- *osoby przybyłe z innego miejsca w kraju na okres ponad 3 miesiące.*

Na terenie Miasta jest coraz więcej osób, które nie spełniają w/w kryteriów i nie są zaliczane przez GUS do liczby mieszkańców Miasta. Są to przede wszystkim osoby zameldowane gdzie indziej. Dla porównania, z badania zleconego przez Urząd Miejski Wrocławia wynika, że we Wrocławiu jest o ponad 200 tys. mieszkańców więcej, niż wynika z informacji podawanych przez GUS (nawet w spisie powszechnym). Mianowicie, pod koniec 2022 r., którego dotyczyło badanie, we Wrocławiu mieszkało 893 506 osób - o 33% więcej niż podawał GUS (674 079 mieszk.).

W Złotoryi natomiast występują zjawiska:

- meldowania się w gminie wiejskiej Złotoryja osób mieszkających w Mieście,
- meldowania się mieszkańców Miasta pracujących poza Miastem - w miejscowościach, w których pracują, np.:
 - meldowanie się na terenie Niemiec mieszkańców Miasta pracujących w Niemczech,
 - część mieszkańców weekendowo mieszka w Mieście, a w tygodniu - w miejscu pracy, gdzie mają też zameldowanie,

- przeprowadzania się do Miasta osób w wieku emerytalnym - bez zameldowania w Mieście,
- meldowania się uczniów w mieście dużym, Legnicy - żeby uczęszczać do szkół w Legnicy.

O istotnie większej faktycznej liczbie ludności Miasta świadczą m.in.:

- wysokie wskaźniki zużycia wody,
- ilość odpadów komunalnych przypadająca na jednego mieszkańca Miasta.

Jak wynika z badania przeprowadzonego na zamówienie Urzędu Miejskiego w 2021 roku⁶, statystyczny mieszkaniec Miasta wytworzył w 2021 r. 414 kg odpadów komunalnych, co było wartością o 16% powyżej średniej krajowej, wynoszącej według GUS 358 kg/osobę.

Jeszcze większa jest liczba użytkowników Miasta, do których zaliczamy osoby przebywające w Złotoryi, niezależnie od tego, czy są jej mieszkańcami, czy nie, np. osoby regularnie dojeżdżające do pracy lub miejsca pobierania nauki, przybywające w celu skorzystania z oferty kulturowej lub handlowej, załatwiające sprawy administracyjne, odwiedzający i turyści. Szczególnie sporo użytkowników Miasta pochodzi ze strefy podmiejskiej - otaczającej Miasto gminy wiejskiej Złotoryja. Istotą planowania przestrzennego jest uwzględnienie w przeznaczaniu terenów potrzeb użytkowników danej przestrzeni, a nie tylko zameldowanych mieszkańców.

- 3) W celu bardziej obiektywnego określenia szczególnych potrzeb Miasta w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, należało zastosować §3 ust. 10 *Rozporządzenia*: *“Dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru, o którym mowa w ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej określonymi w strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju ponadlokalnego”*. W przypadku miasta Złotoryja brak strategii rozwoju ponadlokalnego w znaczeniu *Ustawy o samorządzie gminnym*. Ponadto, obowiązujące strategię nadrzędne nie uzasadniają szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej. Powiat złotoryjski nie posiada strategii lub programu rozwoju. Potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej nie zostały określone także w strategii rozwoju województwa dolnośląskiego, *Strategii Rozwoju Sudety 2030, Strategii ZIT*

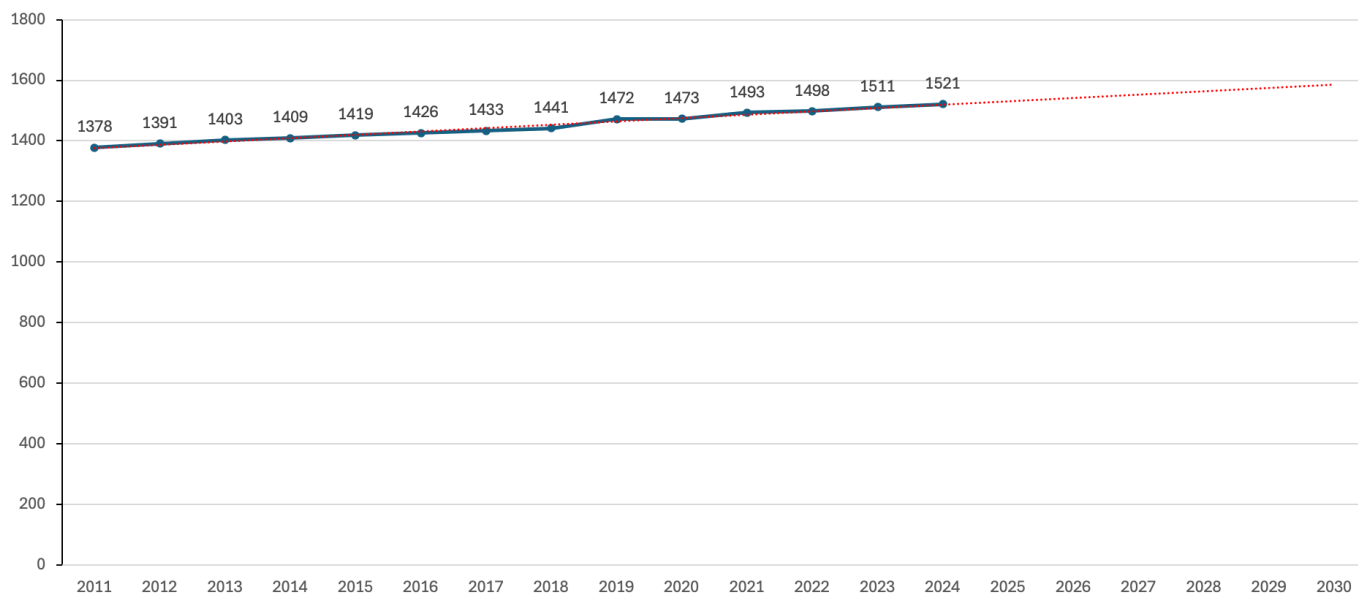
⁶ *Gospodarka odpadami w Złotoryi. Diagnoza i wsparcie*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2023, https://www.isp.org.pl/uploads/download/gospodarka-odpadami-w-zlotoryi-diagnoza-i-wsparcie_pl_1776712378.pdf

Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2021-2029, Lokalnej Strategii Rozwoju dla Partnerstwa Kaczawskiego na lata 2023-2027.

4) O szczególnych potrzebach Miasta w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej świadczy m.in.:

a) stabilny przyrost liczby budynków mieszkalnych w Mieście z dającym się zauważyć wzrostowym trendem liniowym:

Rys. 6.1. Liczba budynków mieszkalnych w Mieście w latach 2010-2024 z trendem liniowym do 2030 r.

Źródło: opr. na podst. danych BDL, GUS

b) średniorocznie w Mieście jest wydawanych 12 pozwoleń na budowę i przyjmowanych zgłoszeń z projektem na nowe budynki mieszkalne, co świadczy o wysokim zainteresowaniu inwestorów. W większości są to budynki jednorodzinne.

Tab. 6.3. Liczba pozwoleń i zgłoszeń z projektem na nowe budynki mieszkalne w Mieście w latach 2018-2025

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Średnia roczna
5	11	15	21	10	6	9	17	12

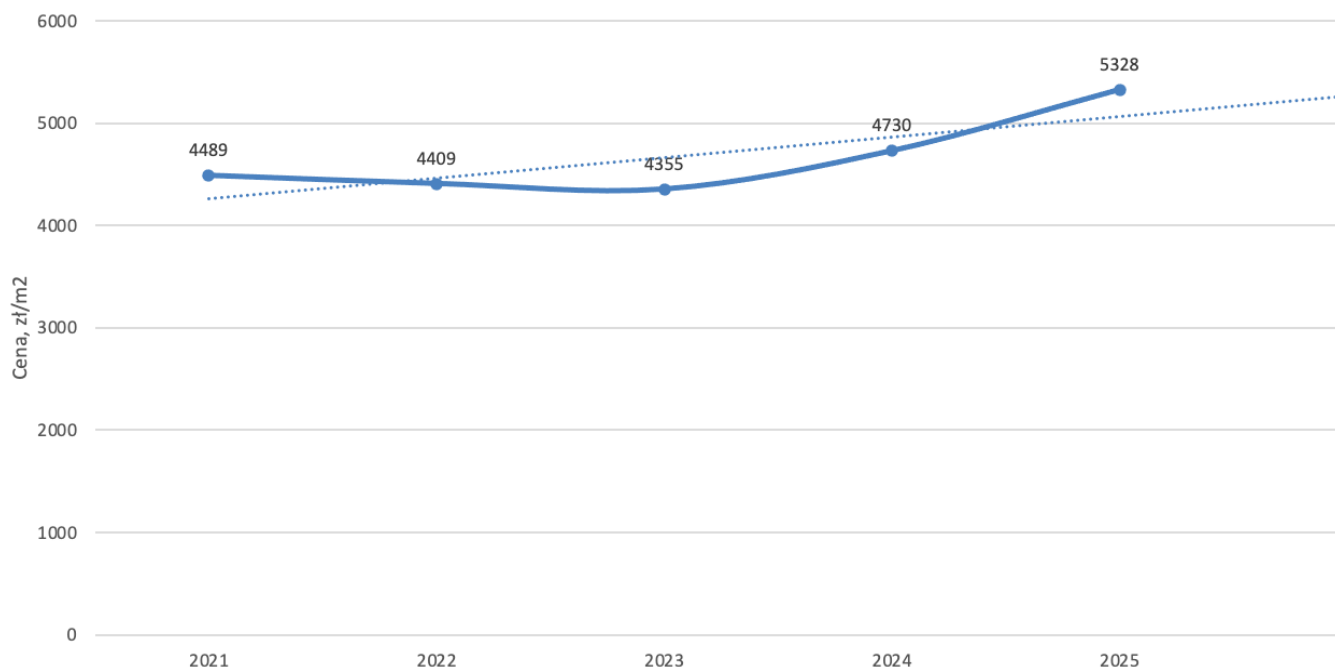
Źródło: opr. na podst. danych BDL, GUS, 2026

- c) potrzeba dorównania minimalnym standardom w zakresie powierzchni użytkowej mieszkalnej przypadającej na jednego mieszkańca (zgodnie z w/w *Rozporządzeniem* - 40 m²/os.). W latach 2002-2024, w warunkach zmniejszania się ludności (na skutek suburbanizacji, ujemnego salda migracji, ujemnego przyrostu naturalnego) i równoczesnego wybudowania w tym okresie ponad 250 nowych budynków mieszkalnych, przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w Mieście zwiększyła się z 20,5 m²/os. do 29,4 m²/os. Niemniej, standard minimalny nie został osiągnięty, co dodatkowo uzasadnia budowę PUM,
- d) wysoki udział przestarzałej substancji mieszkaniowej (¼ istniejących mieszkań w Mieście została wybudowana przed 1918 r.), co także uzasadnia zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową o odpowiednio wysokim standardzie,
- e) wysoka gęstość zaludnienia w Mieście (1204,4 os./km² w połowie 2025 r.),
- f) znacznie większy udział gruntów rolnych w powierzchni Miasta (58,6% na początku 2026 r.) niż gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (33,4%), w tym terenów mieszkaniowych (9,6%),
- g) rosnąca zamożność społeczeństwa (np. w 2025 r. w stosunku do 2024 r. realny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej wyniósł 5,5%; w 2024 r. w stosunku do 2023 r. - 9,5%),
- h) zachodzące także w Mieście globalne tendencje zmiany struktury rodzin, np. więcej osób samotnych, mniejsze rodziny - co zwiększa popyt na mieszkania przy tej samej liczbie ludności. W latach 2003-2024 przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie w Mieście zmniejszyła się z 2,85 do 2,19,
- i) popularyzacja także w Mieście globalnego zjawiska na rynku nieruchomości, jak tzw. "drugie domy",
- j) rozpowszechnienie na rynku pracy zjawiska pracy zdalnej, co umożliwia coraz większej liczbie osób pracujących (zdalnie) zamieszkać na terenie Miasta,
- k) zachodzące w Mieście, szczególnie w ostatnich latach, intensywne procesy rozwoju zabudowy. W latach 2008-2024 liczba budynków mieszkalnych zwiększyła się o 20% (z 1265 do 1521 budynków). Większość zmian przeznaczenia terenu dotyczy wyłączenia z użytkowania gruntów rolnych i wprowadzenia zabudowy i inwestycji, w tym najczęściej - zabudowy jednorodzinnej z dopuszczeniem usług,

- l) rosnące ceny nieruchomości mieszkalnych. W latach 2021-2025 średnie roczne ceny transakcyjne lokali mieszkalnych sprzedanych na wolnym rynku w Złotoryi wzrosły z 4489 zł/m² do 5328 zł/m², czyli o 18,7% w ciągu 5 lat lub o 3,7 pkt % rocznie, co ukazuje wykres:

Rys. 6.2. Dynamika roczna średnich cen transakcyjnych lokali mieszkalnych sprzedanych na wolnym rynku w Złotoryi w latach 2021-2025

Źródło: opr. na podst. *Moduł analiz cen, Rejestr Cen Nieruchomości, Geoportal*, Główny Geodeta Kraju, <https://mapy.geoportal.gov.pl>

Na rynku pierwotnym, na początku 2026 roku, mieszkania sprzedawano po około 7,9 tys. zł za 1 m² powierzchni użytkowej (np. na nowym osiedlu wielorodzinnym “Złota 9-tka” przy ul. Jerzmanickiej),

- m) potrzeba budowy mieszkań dla repatriantów.

Zatem, wyższe o 15% zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w Mieście, niż wynika to ze wzoru, o którym mowa w § 3 ust. 2 *Rozporządzenia w sprawie projektu planu ogólnego gminy...*, jest uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania **terenów mieszkaniowych**:

- 1) Potrzeba rozwoju zabudowy mieszkaniowej w formie kompleksowych zespołów zabudowy, z zapewnieniem w miejscu zamieszkania dostępu do infrastruktury technicznej.
- 2) Potrzeba zapewnienia wysokich walorów architektoniczno-urbanistycznych nowej zabudowy miejskiej.
- 3) Wspieranie stosowania i popularyzacja rozwiązań architektonicznych uwzględniających styl regionalny i lokalne tradycje budowlane.
- 4) Planowanie i zagospodarowanie przestrzeni, by zapewnić mieszkańcom dostęp pieszy do terenów zieleni, a w obrębie poszczególnych inwestycji większy udział zieleni wysokiej.
- 5) Uwzględnianie lokalnych warunków nasłoneczniania terenu przy planowaniu terenów mieszkaniowych - pod kątem optymalnego wykorzystania energii słonecznej do wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej oraz minimalizacji zjawiska kumulacji cieplnej poprzez stosowanie zasad:
 - a) dopasowania orientacji budynków, kąta nachylenia dachów, rodzajów dachów do lokalnych warunków nasłonecznienia,
 - b) ograniczania powstawania dużych połąci terenu o utwardzonej nawierzchni, cechujących się wysokim poziomem akumulacji cieplnej,
 - c) defragmentacji dużych połąci terenu o utwardzonej nawierzchni elementami wprowadzającymi zacienienie.
- 6) Na nowych terenach zabudowy mieszkaniowej zaleca się ograniczanie odpływu wód opadowych i roztopowych (np. doły chłonne, studnie chłonne, zbiorniki retencyjne).
- 7) Ograniczenie przeznaczania pod zabudowę mieszkaniową terenów narażonych na ponadnormatywne oddziaływanie infrastruktury transportowej. W ramach ochrony przed hałasem należy zachować zwiększone odległości od linii kolejowej, dróg wojewódzkich, obwodnicy południowo-wschodniej (budowanej).
- 8) Separowanie terenów zabudowy mieszkaniowej od południowo-wschodniej obwodnicy, dużych zwartych kompleksów terenów zabudowy produkcyjnej, usługowej lub produkcyjno-usługowej terenami zieleni, szczególnie zieleni wysokiej.
- 9) Sytuowanie zabudowy usługowej w pierwszej linii zabudowy od strony stacji kolejowej.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania **terenów usługowych i produkcyjnych**:

- 1) lokalizacja usług uciążliwych i działalności produkcyjnej na obrzeżach Miasta, na gruntach niskich klas bonitacyjnych, o dobrej dostępności transportowej,
- 2) rozmieszczenie wielkoprzestrzennego obszaru koncentracji działalności produkcyjnej i usługowej w południowej części Miasta, na bazie podstrefy Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, wzdłuż budowanej południowo-wschodniej obwodnicy Miasta oraz w rejonie ul. Łąkowej,
- 3) wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych dla Złotoryjskiego Parku Technologicznego, inkubatora przedsiębiorczości nowych technologii,
- 4) budowa Centrum Nowych Technologii i Biznesu przy ul. Grunwaldzkiej 27 (uzyskano pozwolenie na budowę),
- 5) zwiększenie atrakcyjności zamieszkania w Mieście poprzez zapewnienie wyposażenia w usługi o wysokim standardzie; wzbogacenie struktury usług publicznych i komercyjnych,
- 6) rozwój usług nieuciążliwych na terenach osadniczych z wykorzystaniem istniejącej substancji mieszkaniowej.

W odniesieniu do **przestrzeni publicznych** przyjmuje się:

- 1) zachowanie obszarów dostępnych publicznie w ramach struktury zagospodarowania przestrzeni miejskich,
- 2) kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, w tym rewitalizację obszarów zdegradowanych,
- 3) zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej, nowe nasadzenia roślinności.

W odniesieniu do **terenów zabudowy ogółem**, przyjmuje się:

- 1) zwiększenie zabudowy dla seniorów,
- 2) intensyfikację działań na rzecz zagospodarowania pustostanów, z ukierunkowaniem na ich adaptację lub proturystyczną rewitalizację,
- 3) minimalizację przeznaczania pod zabudowę gruntów o najwyższych klasach bonitacyjnych, a w przypadku decyzji o takiej zmianie przeznaczenia terenów - stosowanie podwyższonych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów w odniesieniu do **adaptacji do zmian klimatu**:

1) Konieczność uwzględniania wzrostu:

- a) temperatury na skutek ocieplenia klimatu,
- b) intensywności i powierzchni miejskiej wyspy ciepła

poprzez m.in.:

- a) nasycanie terenów zabudowy zielenią, zielone parkingi, ulice i place z dużym udziałem zieleni, zielone aleje, parki linearne,
- b) tereny osnowy biologicznej wzdłuż cieków i wokół zbiorników wodnych, ogrody deszczowe, tereny z naturalną roślinnością, czyli tzw. “enklaw zamierzonej dzikości”, “łąki kwietne”, rowy bioretencyjne,
- c) zwiększanie powierzchni przepuszczalnych,
- d) defragmentacja dużych połąci terenu o utwardzonej nawierzchni elementami wprowadzającymi zacienienie,
- e) ograniczanie powstawania dużych połąci terenu o utwardzonej nawierzchni, cechujących się wysokim poziomem akumulacji ciepłej,
- f) preferowanie w intensywnej zabudowie jasnych nawierzchni na ulicach, placach i parkingach,
- g) ochronę terenów, które tworzą system błękitno-zielonej infrastruktury (BZI), jako integralnej części struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta, w tym elementów składających się na przestrzenie publiczne, w celu zapewnienia pełnienia ich podstawowej funkcji jako BZI i świadczenia usług ekosystemowych na rzecz Miasta i jego mieszkańców. Na przykład, utrzymanie i wzmocnienie funkcji głównego korytarza przewietrzania Miasta pełnionej przez dolinę Kaczawy - poprzez ochronę jej przed zabudową, szczególnie kilkukondygnacyjną. Korytarz ten reguluje temperaturę i poprawia jakość powietrza, zapewnia przepływ jego zimnych mas.

2) Uwzględnienie lokalnych warunków nasłoneczniania terenu przy ustalaniu wytycznych dla kształtowania terenów mieszkaniowych pod kątem optymalnego wykorzystania energii solarnej do wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej poprzez zalecenie:

- a) kształtowania układu drogowego w sposób determinujący kierunki sytuowania zabudowy,
- b) parkingi zadaszone z instalacją OZE.

W przypadku braku możliwości wprowadzenia szpalerów lub alei w pasach drogowych, należy stosować podcienie lub arkady umożliwiające, poza ruchem powietrza, swobodne przemieszczanie się osób w tej przestrzeni:

- na obszarze ścisłej zabudowy śródmiejskiej,
- wzdłuż zabudowy kwartałowej lub pierzejowej.

Kierunki zagospodarowania **terenów o średnim i wysokim potencjale radonowym** (>10 kBq/m³):

- 1) Wskazane uwzględnianie potencjału radonowego w nowej zabudowie (np. stosowanie płyt fundamentowych), a także w istniejącej zabudowie (np. izolacje poziome, wentylacja).
- 2) Wskazane wykonanie analizy potencjału obszarów o wysokim stężeniu radonu, oraz szybów kopalnianych pod kątem ich zagospodarowania pod obiekty lecznicze, rekreacyjne, sportowe. Potrzebne jest opracowanie szczegółowej mapy potencjału radonowego dla obszaru Miasta, a także podnoszenie świadomości mieszkańców nt. potencjału radonowego.

6.4. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

W Mieście występuje zapotrzebowanie na większą liczbę obiektów handlu wielkopowierzchniowego. Przy pl. Sprzymierzeńców funkcjonuje galeria “Park handlowy S1”, przy ul. Grunwaldzkiej - hurtownia materiałów budowlanych. Poza Miastem najbliższe obiekty handlu wielkopowierzchniowego znajdują się w Legnicy. Przewiduje się rozmieszczenie obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²:

- 1) przy zachodniej granicy Miasta, przy ul. Wojska Polskiego i Zespole Szkół Zawodowych,
- 2) w rejonie ul. Legnickiej i Rzemieślniczej.

6.5. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa, na terenie Miasta ustalono 3 inwestycje celu publicznego i postulowano 4:

Tab. 6.4. Inwestycje celu publicznego w PZPWD (ustalone i postulowane)

Nazwa inwestycji celu publicznego	Kod inwestycji
Inwestycje ustalone:	
Budowa obejścia m. Złotoryja - etapami	R11
Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich	K142
Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów	K143
Inwestycje postulowane:	
Inwestycje liniowe towarzyszące zagospodarowaniu złóż gazu ziemnego	GAZ49
Budowa linii 110 kV relacji: Jelenia Góra – projektowany GPZ Wojcieszów – GPZ Złotoryja	EE21
Budowa linii 110 kV relacji: Brochocin – wcinka w linię S-430	EE24
Modernizacja lub przebudowa linii 110 kV: S-435 relacji Złotoryja – słup nr 54	EE56

Źródło: opr. na podst. PZPWD

Wg stanu na koniec maja 2026 r., inwestycja “Budowa obejścia m. Złotoryja - etapami” została rozpoczęta. Inwestor, Dolnośląska Służba Dróg i Kolei, realizuje projekt “Poprawa stanu technicznego drogi wojewódzkiej nr 382 odcinkami wraz z budową I etapu obwodnicy Złotoryi” (2016-2029), opracowuje dokumentację do projektu “Budowa obejścia m. Złotoryi - etap II i III”.

Zgodnie z planem PKP PLK “Zamierzenia inwestycyjne na lata 2021-2030 z perspektywą do 2040 roku”, na terenie Miasta jest realizowana inwestycja “Prace na linii kolejowej 284 na odc. Jerzmanice-Zdrój – Legnica”.

Zgodnie z *Aktualizacją Wieloletniego Planu Strategicznego dotyczącego Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie powiatu złotoryjskiego*, w odniesieniu do Miasta:

- występują priorytetowe potrzeby inwestycyjne:
 - odbudowa zinwentaryzowanej infrastruktury melioracyjnej (wykonanie odbudowy zastawek na rowach melioracyjnych i przepustach),
 - budowa zbiorników wodnych dwufunkcyjnych (przeciwpowodziowych i retencyjnych),

- budowa zbiorników przydomowych (gromadzących deszczówkę),
 - piętrzenie w ramach retencji korytowej poprzez jazy, stopnie i przepusty z piętrzeniem,
 - rozbudowa sieci kanalizacyjno-wodociągowej na obszarach niewyposażonych w tę infrastrukturę,
- jest rekomendowane:
- opracowanie wariantowej analizy sposobu udrożnienia budowli piętrzących na cieku Kaczawa oraz na innych ciekach,
 - ograniczenie wycinki nadbrzeżnych zadrzewień tam, gdzie jest to niezbędne ze względu na ochronę.

Kluczowe są także inwestycje w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej. Samorząd powiatu złotoryjskiego planuje na terenie Miasta modernizację hali na potrzeby utworzenia magazynu obrony cywilnej oraz prowadzenia ćwiczeń i szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej i inne. Przy planowaniu rozmieszczenia obiektów zbiorowej ochrony ludności przyjmuje się zasadę „*dual use*” (podwójnego przeznaczenia) - aby służyły również w czasie pokoju (na przykład, pod boiskami sportowymi).

Planowane inwestycje celu publicznego, lokalizowane na terenie Miasta, dotyczące minimalizacji ryzyka powodziowego i jego skutków, wymieniono zbiorczo w pkt “Zasady przeciwdziałania wystąpieniu powodzi i zapobiegania jej skutkom”.

Ponadto, na terenie Miasta w ramach inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym przewiduje się w szczególności:

- 1) budowę, przebudowę i modernizację ulic i dróg,
- 2) budowę zintegrowanego węzła przesiadkowego na bazie dworca kolejowego,
- 3) rozbudowę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz z przyłączami do poszczególnych budynków wraz z rozwojem przestrzennym Miasta,
- 4) modernizację i rozbudowę obiektów oświatowych i bazy sportowo-rekreacyjnej,
- 5) modernizację i budowę infrastruktury elektroenergetycznej,
- 6) inwestycje na rzecz wyeksponowania tradycji górnictwa miedzi i innych minerałów z uwzględnieniem pozostałości poeksploatacyjnych (szyby, hałdy, sztolnie).

6.6. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W związku z intensywnym zainwestowaniem, na terenie Miasta szczególnie ważna jest:

- 1) kontynuacja walki, szczególnie skutecznej w ostatnich latach, z wykluczeniem transportowym; modernizacja istniejących i budowa nowych elementów systemów transportu, infrastruktury technicznej i społecznej,
- 2) propagowanie wykorzystania energooszczędnych pojazdów samochodowych nisko- i zeroemisyjnych, transportu zeroemisyjnego (ruchu pieszego, rowerowego, hulajnóg elektrycznych i w oparciu o UTO - urządzeń transportu osobistego, UWR - urządzeń wspomagających ruch) oraz transportu zbiorowego, a także optymalizacji organizacji systemu transportu publicznego,
- 3) zintegrowany rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodno-kanalizacyjną i transportową,
- 4) kontynuacja działań na rzecz poprawy ładu przestrzennego terenów Miasta oraz sprawnego funkcjonowania układu transportowego i sieci inżynierskich.

W zakresie **infrastruktury drogowej**, na terenie Miasta przyjmuje się:

- 1) budowę południowo-wschodniej obwodnicy (obejścia) Miasta (częściowo poza jego granicą administracyjną) od drogi wojewódzkiej nr 363 do drogi powiatowej nr 2610D, w 3 etapach:
 - a) etap I: odcinek od DW 363 w m. Kozłów, po przekroczeniu rzeki Kaczawa, do skrzyżowania z drogą gminną, gdzie kończy się łącznikiem do ul. Przemysłowej; o długości 3,885 km; droga klasy G ½; szerokość pasa ruchu 3,5 m; obustronne pobocza utwardzone po 0,5 m; drogi serwisowe zapewniające dojazd do posesji; nie zakłada się budowy chodników i dróg rowerowych wzdłuż obwodnicy; zakłada się budowę:
 - i) 3 skrzyżowań (rondo czterowłotowe na DW 363; rondo trójwłotowe do strefy ekonomicznej; skrzyżowanie zwykłe na potrzeby włączenia do drogi gminnej - ul. Przemysłowej),
 - ii) obiektu mostowego nad rzeką Kaczawą o długości 180 m,
 - iii) przejazdu gospodarczego o szerokości 5,5 m,
 - iv) przepustu pieszo-rowerowego o szerokości 3,2 m,

- v) 5 przepustów z funkcją przejść dla zwierząt,
- b) etap II: odcinek o długości 3 km, od ul. Fabrycznej przez skrzyżowanie z ul. B. Krzywoustego, do DW 328 w kierunku do Jerzmanic-Zdroju; zakłada się budowę:
 - i) 2 skrzyżowań (ronda czterowłotowego i ronda pięciowłotowego),
 - ii) obiektu mostowego o długości 180 m przekraczającego dolinę, a w niej rzekę Drążnicę i linię kolejową,
- c) etap III: odcinek o długości 1,1 km, stanowiący połączenie DW 364 (kierunek Legnica) z początkiem obwodnicy etapu I - rondem na DW 363; zakłada się budowę:
 - i) skrzyżowania - rondo czterowłotowe na DW 364, dalej włączenie do ronda czterowłotowego na DW 363 z etapu I,
 - ii) wiaduktu kolejowego jednoprzęsłowego o rozpiętości ok. 25 m (obwodnica przejdzie dołem przez nasyp kolejowy).

Zaleca się także:

- a) integrację w/w zjazdów z obwodnicy z systemem dróg miejskich i zapewnienie dogodnego dojazdu do Miasta,
 - b) budowę infrastruktury dla pieszych i rowerów, jak np.: drogi dla pieszych i rowerów, drogi dla rowerów, przejścia dla pieszych i rowerzystów,
 - d) nasadzenie pasów zieleni izolacyjnej, budowa rowów odwadniających,
- 2) zapobiegawcze minimalizowanie potencjalnych negatywnych skutków obwodnicy (przy zakładanej wysokiej intensywności i prędkości ruchu samochodowego), jak:
- a) hałas,
 - b) zanieczyszczenie powietrza (m.in. pasy zieleni izolacyjnej),
 - c) wypadki drogowe,
- 3) adaptacyjne wykorzystanie potencjału obwodnicy, jako czynnika rozwoju Miasta:
- a) odciążenie dotychczasowych dwóch tras tranzytowych o znacznej intensywności ruchu, tzw. “górnej trasy przelotowej” (wzdłuż ul. Legnickiej, Staszica, Sienkiewicza, Reymonta, Wojska Polskiego) oraz “dolnej trasy przelotowej” (wzdłuż ul. Chojnowskiej, Grunwaldzkiej i 3 Maja),
 - b) lokalizacja w pobliżu obwodnicy stref aktywności gospodarczej oddzielonych pasami zieleni od terenów zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej,

- 4) w odniesieniu do odcinka drogi wojewódzkiej nr 382 uwzględnienie rezerw terenowych z uwagi na możliwość ujednolicenia parametrów użytkowych dróg wchodzących w skład “korytarza podsudeckiego”,
- 5) w odniesieniu do dróg wojewódzkich nr 328 i 382:
 - a) ograniczanie lokalizacji nowych zjazdów oraz skrzyżowań z drogami dojazdowymi i lokalnymi. Obsługa przyległych terenów powinna odbywać się poprzez już istniejące zjazdy, skrzyżowania oraz nowe drogi o klasie co najmniej zbiorczej,
 - b) realizację ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych zgodnie ze *Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego*,
- 6) rozbudowę sieci ulic wraz z rozwojem przestrzennym poszczególnych terenów inwestycyjnych i budową obwodnicy,
- 7) wykonywanie bieżących remontów i modernizacji oraz dostosowanie do aktualnych klas technicznych w celu unowocześnienia coraz bardziej obciążonej sieci drogowej,
- 8) poszerzanie, w miarę takiej możliwości, jezdni historycznych dróg brukowych,
- 9) budowę, w miarę takiej możliwości, pasów dla rowerów (a nie dróg dla rowerów),
- 10) budowę parkingów,
- 11) budowę chodników, oświetlenia ulicznego - w miejscach, gdzie ich brakuje,
- 12) konserwację historycznego kamiennego mostu, wyłączonego z użytkowania, znajdującego się obok mostu w ciągu ul. Legnickiej przy wschodniej granicy Miasta; wykorzystanie go jako atrakcji turystycznej, włączenie do systemu szlaków turystycznych, w tym Dolnośląskiej Cyklostrady,
- 13) zapobieganie nasilaniu się problemu nadmiaru znaków drogowych i oznaczeń,
- 14) ograniczenie parkowania samochodów, przede wszystkim dostawczych, w reprezentacyjnych przestrzeniach publicznych.

W zakresie **transportu kolejowego** zakłada się reaktywację połączenia pasażerskiego na linii nr 284, budowę zintegrowanego węzła przesiadkowego na bazie stacji kolejowej, zabytkowego dworca kolejowego, obejmującego przystanek autobusowy (docelowo dworzec autobusowy), parkingi dla samochodów i rowerów, w tym w systemach *Park&Ride*, *Bike&Ride*, zintegrowanego ze szlakami turystycznymi (rowerowymi, pieszymi i kajakowym - np. poprzez lokalizację w pobliżu węzła przystani kajakowej i wypożyczalni kajaków) i

służącego integracji transportu publicznego i indywidualnego. Remontom i rewitalizacji linii kolejowej powinny towarzyszyć inne działania na rzecz poprawy dostępności stacji kolejowej. Należy podjąć prace nad optymalizacją dojazdów do peronów, dojazdami i parkingami dla rowerów oraz dobrym skomunikowaniem miejsc zatrzymania pociągów z przystankami transportu lokalnego. Drogi dojazdowe powinny być jak najkrótsze oraz dostępne dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

W zakresie **transportu autobusowego**:

- 1) utrzymanie i dalszy rozwój uruchomionej w kwietniu 2025 r. bezpłatnej zeroemisyjnej komunikacji zbiorowej (2 linie autobusowe obsługiwane przez autobusy elektryczne); rozszerzenie obszaru obsługiwanego przez te linie także o tereny gminy wiejskiej Złotoryja,
- 2) lokalizacja dworca autobusowego w pobliżu dworca kolejowego,
- 3) zagęszczenie sieci przystanków autobusowych, np. poprzez budowę nowego przystanku w okolicach nowej lokalizacji Urzędu Skarbowego, co stanowiłoby istotne udogodnienie, zwłaszcza dla osób starszych,
- 4) modernizacja istniejących przystanków autobusowych (w nawiązaniu do lokalnych tradycji górniczych, z wykorzystaniem inteligentnych rozwiązań technicznych),
- 5) transport autobusowy powinien mieć charakter linii dowozowych do węzłów przesiadkowych przy stacjach kolejowych, m.in. w Złotoryi i Jerzmanicach-Zdroju,
- 6) rozkład jazdy autobusów powinien zostać skorelowany z rozkładem pociągów,
- 7) pożądane jest zastosowanie wspólnego systemu taryfowego wraz ze spójną, ustandaryzowaną informacją pasażerską.

Kontynuuje się **rozbudowę infrastruktury rowerowej**. Konieczne jest zapewnienie spójności sieci tras i szlaków rowerowych, integracja z regionalną siecią rowerową Sudetów i Gór Kaczawskich, współpraca z czeskim Trutnov i niemieckim Görlitz w stworzeniu transgranicznego szlaku kulturowego i rowerowego.

Priorytetowo, na terenie Miasta przyjmuje się rozwój systemu tras rowerowych z wykorzystaniem istniejących ulic i dróg, poprzez ich poszerzanie o pasy ruchu dla rowerów. Trasy rowerowe wykonuje się także w postaci dróg dla pieszych i rowerów, dróg dla rowerów. Trasy rowerowe w Mieście buduje się w celu powiązania terenów mieszkaniowych

z celami codziennych dojazdów do szkoły, pracy, usług, przystanków transportu zbiorowego, mogących stanowić jeden z etapów tych podróży (z zachowaniem odpowiednich rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo). Infrastrukturę rowerową wykonuje się zgodnie ze *Standardami projektowymi i wykonawczymi dla infrastruktury rowerowej województwa dolnośląskiego*, z uwzględnieniem rowerów elektrycznych.

W zakresie **infrastruktury wodno-kanalizacyjnej** kontynuuje się działania w celu osiągnięcia standardów wyznaczonych przez dyrektywy UE oraz spełnienia krajowych wymogów zawartych w ustawach i rozporządzeniach z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Dostosowanie do tych standardów i wymogów zaowocuje podniesieniem jakości usług świadczonych przez Rejonowe Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Złotoryi, odpowiedzialnego za gospodarkę wodno-ściekową, zoptymalizuje koszty oraz poprawi jakość środowiska. Działania w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej są wpisane do *Uchwały nr 0007.LXIII.513.2024 Rady Miejskiej Złotoryi z 25.01.2024 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Rejonowego Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o. w Złotoryi na lata 2024-2027.*

Ogólnie, w ramach **systemu zaopatrzenia Miasta w wodę** zakłada się:

- 1) utrzymanie istniejącego systemu (pobieranie i dostarczanie wody z ujęć głębinowych ze studni w Jerzmanicach-Zdroju i w Nowej Ziemi),
- 2) dalszą rozbudowę sieci wodociągowej na terenach zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę,
- 3) możliwość budowy ujęć własnych wody na potrzeby działalności produkcyjnej, pod warunkiem uzyskania zgody stosownych instytucji.

Dla ochrony użytkowanych warstw wodonośnych, na terenie Miasta zakazuje się:

- 1) wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi,
- 2) rolniczego wykorzystania ścieków,
- 3) lokalizowania składowisk odpadów komunalnych lub przemysłowych.

W zakresie rozwoju **infrastruktury kanalizacyjnej**, na terenie Miasta zakłada się:

- 1) utrzymanie istniejącego systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków w oparciu o mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków w Złotoryi, oraz jego sukcesywną

rozbudowę i modernizację. System ten powinien docelowo objąć wszystkie tereny zainwestowane Miasta (także odcinki ul. Krzywoustego, ul. Łąkowej i ul. Piastowej) i stworzyć warunki dla realizacji nowej zabudowy na terenach przeznaczonych pod zabudowę, w szczególności na wrażliwym obszarze ochrony zbiornika wód podziemnych,

- 2) opracowanie analizy zagospodarowania wód deszczowych dla poszczególnych obszarów Miasta. Jest to konieczne ze względu na planowaną rozbudowę, szczególnie budownictwa mieszkalnego i budowę nowych dróg.

W zakresie **sieci melioracyjnej**:

- 1) utrzymanie istniejących rowów melioracyjnych,
- 2) kontynuacja działań na rzecz modernizacji systemu melioracyjnego, ze szczególnym uwzględnieniem zmiany ich funkcji z odwadniającej na odwadniająco-nawadniającą, poprzez budowę i remonty zastawek oraz progów.

W zakresie **gospodarki odpadami**, w Mieście utrzymuje się prowadzenie jej w dotychczasowy sposób (selektywna zbiórka odpadów na terenie Miasta uzupełniana przez Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych przy pl. Sprzymierzeńców 6C). W przypadku potrzeby relokacji lub rozbudowy istniejącego PSZOK (np. poprzez budowę stacji przeładunkowej w jego sąsiedztwie czy podjęcia współpracy międzygminnej w zakresie gospodarki odpadami) lub budowy miejskiej kompostowni, zostawia się rezerwę terenu pod te obiekty, zgodnie z różą wiatrów i korytarzem wentylacyjnym, w kierunku północno-wschodnim, przy granicy obszaru szczególnego zagrożenia powodzią i otuliny parku krajobrazowego. Nie zakłada się lokalizacji na terenie Miasta wysypiska odpadów. Ogólnie, powinno się dążyć do:

- 1) recyklingu odpadów komunalnych w możliwie największym zakresie,
- 2) likwidacji i rekultywacji dzikich wysypisk odpadów.

W zakresie **infrastruktury elektroenergetycznej** zakłada się:

- 1) kontynuację działań na rzecz wymiany napowietrznych linii energetycznych na podziemne. Istniejące napowietrzne linie elektroenergetyczne znacznie wpływają na walory krajobrazowe i zagospodarowanie przestrzenne obszaru Miasta m.in. ze względu na fragmentację przestrzeni, ograniczenia w użytkowaniu w pasach

technologicznych i strefach ochronnych. Szczególnie pilne jest planowane kablowanie linii przebiegającej przez działkę komunalną nr 346/11 (przy skrzyżowaniu ul. Hożej i Lubelskiej), ze względu na potrzebę zwiększenia terenów inwestycyjnych, w tym planowane na w/w działce Złotoryjskie Centrum Sportowo-Rekreacyjne,

- 2) wspieranie transformacji systemu ciepłowniczego i wymiany źródła zasilania w miejskiej elektrociepłowni przy ul. Jerzmanickiej wykorzystującej paliwa kopalne,
- 3) wspieranie technologii wytwarzania energii w układach skojarzonych: kogeneracyjnych, trigeneracyjnych oraz poligeneracyjnych,
- 4) wykorzystanie lokalnego potencjału dla rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii, w tym potencjału słonecznego dachów w Mieście, także poprzez montaż paneli fotowoltaicznych na obiektach publicznych,
- 5) osiągnięcie niezależności energetycznej Miasta.

W zakresie **infrastruktury telekomunikacyjnej**, na terenie Miasta zakłada się:

- 1) dalszą rozbudowę sieci światłowodowej w ramach systemu Dolnośląskiej Sieci Szerokopasmowej, budowę miejskiej sieci szerokopasmowej,
- 2) zintegrowany rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej z infrastrukturą energetyczną, wodno-kanalizacyjną i transportową.

W zakresie **ciepłownictwa**, na terenie Miasta:

- 1) kontynuuje się modernizację źródeł ciepła oraz stopniowej ich wymiany na zasilane paliwem ekologicznym,
- 2) kontynuuje się wykorzystywanie odnawialnych źródeł ciepła w postaci pomp ciepłych i kolektorów słonecznych.

W zakresie **infrastruktury gazowej** w Mieście zakłada się utrzymanie możliwości dalszej rozbudowy istniejącej rozdzielczej sieci gazowej ze zwiększeniem wsparcia inicjatyw opartych na odnawialnych źródłach energii.

W zakresie **infrastruktury społecznej**, na terenie Miasta zakłada się:

- 1) utrzymanie i rozwój istniejącej sieci usług ochrony zdrowia, oświaty, kultury i sportu,

- 2) zwiększenie wykorzystania terenu Zalewu Złotoryjskiego jako przestrzeni publicznej, miejsca imprez sportowych i turystycznych, wydarzeń kulturowych, z równoczesnym zmniejszeniem intensywności wykorzystania pod tym względem Rynku,
- 3) dalszy rozwój historycznie ukształtowanego lokalnego centrum usługowego w centrum Miasta,
- 4) budowę Złotoryjskiego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego z odnową biologiczną na działce komunalnej nr 346/11 (przy skrzyżowaniu ul. Hożej i Lubelskiej),
- 5) dążenie do opracowania modelu Miasta 3D w ramach geoportalu *Google Earth*.

W zakresie **infrastruktury ochrony ludności i obrony cywilnej** zakłada się:

- 1) budowę infrastruktury podwójnego zastosowania,
- 2) zapewnienie miejsc ukrycia w budowlach ochronnych (schrony, ukrycia) dla co najmniej 25% liczby mieszkańców Miasta, co wg prognozy demograficznej GUS stanowi ok. 3,1 tys. miejsc do 2035 r.,
- 3) kontynuację rozbudowy i modernizacji systemów monitoringu i ostrzegania ludności.

Planowanie nowej zabudowy mieszkaniowej, przestrzeni publicznych (przede wszystkim lokalne centrum usługowe), oraz infrastruktury usług publicznych, powinno uwzględniać dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. W ramach rozwoju turystyki dostępnej należy wdrażać “Model Standardów Turystyki Dostępnej” m.in. przygotowując ofertę turystyczną Miasta na Mistrzostwa Europy w Płukaniu Złota.

6.7. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Na terenie Miasta przyjmuje się następujące zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- 1) Spośród katalogu 13 rodzajów stref planistycznych *planu ogólnego gminy*, w Mieście dopuszcza się lokalizację elektrowni słonecznych w czterech rodzajach stref:
 - a) SR - strefach produkcji rolniczej,
 - b) SH - strefach handlu wielkopowierzchniowego,
 - c) SO - strefach otwartych,
 - d) SU - strefach usługowych

po analizie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych strefach.

- 2) Zgodnie z projektem audytu krajobrazowego województwa dolnośląskiego (wersja przyjęta przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr 3284/VII/25 z 17.11.2025 r. i przekazana do uchwalenia przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego), elektrowni słonecznych i wiatrowych nie należy lokalizować na terenach krajobrazów priorytetowych. W granicach Miasta nie wyznaczono krajobrazów priorytetowych.
- 3) Zgodnie z aktualizacją z 2011 r. „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie dolnośląskim”, północno-zachodnią część Miasta zaliczono do obszaru dużego ryzyka lokalizacji elektrowni wiatrowych (zagrożone - kategoria III), a południowo-wschodnią - do obszaru wysokiego ryzyka lokalizacji elektrowni wiatrowych (niebezpieczne - kategoria II).
- 4) W “Strategii Energetycznej Dolnego Śląska” przyjętej przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr 6053/VI/22 z 25.10.2022 r. nie wskazano na terenie Miasta obszarów najmniej konfliktowych pod lokalizację elektrowni wiatrowych (z uwzględnieniem nowej zabudowy mieszkaniowej przy Oczku Złotoryjskim).
- 5) Zgodnie z “Studium uwarunkowań dla lokalizacji wielkopowierzchniowych instalacji fotowoltaicznych na Dolnym Śląsku” z 2025 r., obszar Miasta:
 - a) jest w większości zakwalifikowany do kategorii II (tereny rekomendowane do wprowadzenia zakazu lokalizacji wielkopowierzchniowych elektrowni słonecznych; obejmuje obszary, dla których co do zasady, budowa wielkopowierzchniowych farm fotowoltaicznych nie jest zakazana na podstawie obowiązujących przepisów, jednak ze względu na udokumentowane, wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, pełnione funkcje lub znaczenie strategiczne stanowią obszary wysokiej konfliktowości z przedsięwzięciami tego typu) i kategorii III (średni poziom konfliktowości - lokalizacja elektrowni słonecznych może spowodować wystąpienie konfliktów przestrzennych; zaleca się szczególną ostrożność w podejmowaniu decyzji o lokalizacji elektrowni słonecznych; rekomendowane wprowadzenie ograniczeń),
 - b) obszary I (najwyższy poziom konfliktowości) i IV (najniższy poziom konfliktowości) nie występują.

- 6) Zakłada się wykorzystanie potencjału miejskiej oczyszczalni ścieków - do budowy biogazowni.
- 7) Uwzględnienie preferencji dla lokalizacji elektrowni słonecznych na obszarach:
 - a) położonych w sąsiedztwie dróg i linii elektroenergetycznych,
 - b) wysokim nasłonecznieniu,
 - c) nieużytków i gleb nieprzydatnych rolniczo,
 - d) terenach produkcyjnych, przemysłowych oraz na dachach obiektów wielkopowierzchniowych,np. na wzniesieniu Góry Kostrza (312 m npm),
- 8) Ochrona krajobrazu i walorów estetycznych. Nowe inwestycje nie mogą przyczyniać się do degradacji krajobrazu, utraty unikalnego charakteru Miasta, zdominować widok z ważnych punktów widokowych.
- 9) Brak negatywnego wpływu na turystykę, nie ograniczanie dostępu do terenów rekreacyjnych.

6.8. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Należy ograniczać lokalizację inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Ewentualna lokalizacja inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko winna uwzględniać potencjalnie szkodliwy wpływ na otoczenie. Szczególnie należy ograniczać lokalizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w obrębie terenów mieszkalnych, obszarów cennych przyrodniczo i na terenach rekreacyjnych.

Należy stosować zasady separacji poprzez wprowadzanie stref buforowych zapewniających mieszkańcom ochronę przed szkodliwymi skutkami przedsięwzięć generujących hałas, zanieczyszczenia lub odory.

6.9. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W związku z tym, że około połowa gruntów użytkowanych rolniczo na terenie Miasta to gleby dobre (III klasy bonitacyjnej), a gleby bardzo dobre (I i II klas) to ok. ¼ powierzchni

gruntów rolnych, w zakresie kształtowania **rolniczej przestrzeni produkcyjnej** przyjmuje się:

- 1) zrównoważony rozwój rolnictwa z preferowanym rozwojem gospodarstw produkujących zdrową żywność oraz dla przetwórstwa rolno-spożywczego,
- 2) kontynuację gospodarowania gruntami najwyższych klas bonitacyjnych (RI, RII), jako zasobem strategicznym Miasta,
- 3) kontynuację możliwości wprowadzania zalesień na terenach produkcji rolniczej o niskich klasach bonitacyjnych,
- 4) utrzymanie w użytkowaniu rolniczym terenów podmokłych.

W zakresie kształtowania **leśnej przestrzeni produkcyjnej** przyjmuje się kontynuację:

- 1) prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej na podstawie ustaleń *Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Złotoryja* (leśnictwo Jerzmanice),
- 2) zachowania i wzmacniania zasobów leśnych,
- 3) zachowania, ochrony i wzmocnienia biologicznej różnorodności w ekosystemach leśnych,
- 4) wprowadzania gatunków drzew i krzewów rodzimego pochodzenia, zgodnych z danym siedliskiem - szczególnie w strefach ekotonowych,
- 5) zachowania i wzmocnienia funkcji ochronnych w zagospodarowaniu lasów (szczególnie w odniesieniu do gleby i wody),
- 6) przeciwdziałania degradacji gleb leśnych, ochrona stoków przed nadmiernym spływem powierzchniowym,
- 7) udostępniania lasów do celów zdrowotno-rekreacyjnych (szlaki turystyczne, miejsca postoju, parkingi, urządzenia turystyczne, ścieżki rowerowe),
- 8) kontynuację możliwości wprowadzania zalesień za wyjątkiem terenów o I, II, III i IV klasie bonitacyjnej, zgodnie z przepisami szczególnymi,
- 9) ograniczanie i kontrolowanie spływu powierzchniowego (retencja skokowa) poprzez przeznaczanie terenów o spadkach powyżej 15% na zalesianie.

6.10. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Miasto nie posiada aktualnego lokalnego programu rewitalizacji. W "Lokalnym Programie Rewitalizacji miasta Złotoryja na lata 2007-2013" nie wyznaczono obszaru zdegradowanego, za **obszar rewitalizacji** uznano obszar historycznego centrum. Granicę tego obszaru wyznaczają m.in. dawne mury miejskie. Dotychczas zrealizowano kilka projektów rewitalizacyjnych na tym obszarze. Pomimo ich realizacji, część zidentyfikowanych w *Programie* problemów i zjawisk kryzysowych na obszarze historycznego centrum nadal występuje, szczególnie w dolnej części Starego Miasta, przy placu Reymonta, przy ulicy Kościuszki (park wraz z terenem przyległym). Problemy społeczne i niskiej jakości substancja mieszkaniowa występują także na terenach po Państwowych Gospodarstwach Rolnych (m.in. w starej zabudowie wielorodzinnej w rejonie ulic Łąkowej i Piastowej). W obszarach ulic Broniewskiego, Hożej, Jesiennej, Reymonta i Różanej występuje zły stan wnętrza podwórzowych. Rewitalizacji wymaga rejon ulic 3 Maja, Kamiennej, Piastowej, Grunwaldzkiej, Łąkowej i Zagrodzieńskiej.

W "Strategii rozwoju miasta Złotoryja na lata 2021-2030" za obszar wymagający rewitalizacji uznano zabytkowy dworzec kolejowy, który od lat pozostaje w złym stanie technicznym. Zakłada się:

- przywrócenie na tym obszarze funkcji obsługi ruchu pasażerskiego kolejowego i zintegrowanie jej z innymi rodzajami transportu (autobusowego, samochodowego, rowerowego), w celu utworzenia zintegrowanego węzła przesiadkowego,
- proturystyczną rewitalizację.

Do **obszarów wymagających przekształceń i rehabilitacji** zalicza się:

- 1) tereny obiektów zabytkowych lub obiektów o wysokich walorach historyczno-kulturowych (dwory, budynki mieszkalne), wymagające właściwego utrzymania,
- 2) tereny zieleni miejskiej, jak: park Górka Mieszczańska, tereny przy korycie Kaczawy,
- 3) tereny byłych obiektów produkcyjnych i gospodarczych (obecnie pustostany).

Działania w tych obszarach powinny polegać na:

- poprawie stanu technicznego obiektów poprzez ich remonty i modernizację oraz wyposażenie w standardowe urządzenia infrastruktury technicznej,
- dostosowaniu funkcji współczesnej do wartości zabytkowych zespołów i obiektów,
- wyeliminowaniu funkcji uciążliwych i degradujących,
- zachowaniu w miarę możliwości funkcji poszczególnych części zespołów folwarcznych (dwory – funkcje usługowe lub mieszkaniowe, parki – funkcje rekreacyjne),
- adaptacji budynków gospodarczych lub ich części na usługi nieuciążliwe lub obiekty agroturystyki.

W okresie obowiązywania *Strategii* przyjmuje się kontynuację dotychczasowych zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na w/w obszarach oraz, w miarę takich możliwości, ich proturystyczne zagospodarowanie.

Do potencjalnych **obszarów wymagających rekultywacji** zaliczono obszar eksploatacji piasku ze żwirem „Wyskok” - w przyszłości, tzn. po zakończeniu wydobywania. Zasady jego przyszłej rekultywacji określają warunki koncesji. Zakłada się leśny kierunek rekultywacji.

7. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań

Obszar strategicznej interwencji – określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne (definicja zawarta w *Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, art. 5 pkt 6b).

Zgodnie z art. 11 ust. 1c pkt 6 *Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094, z późn. zm.) strategia rozwoju województwa określa m.in. obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań oraz obszary strategicznej interwencji kluczowe dla województwa, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań. Na poziomie regionalnym Samorząd Województwa może wyznaczać obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak subregiony, miejskie obszary funkcjonalne, obszary przygraniczne, przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, warunkiem jest jednak zapewnienie konkretnych instrumentów wsparcia, do których zaliczyć można działania realizowane w ramach programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021-2027.

Obowiązująca *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030*, przyjęta *Uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego*, nie wyznacza obszarów strategicznej interwencji. Jej treść nie jest zgodna z obowiązującymi wymaganiami prawnymi co do zakresu strategii rozwoju województwa. Projekt aktualizacji strategii rozwoju województwa, przyjęty przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w marcu 2024 r. w celu rozpoczęcia konsultacji społecznych i 22 lipca 2025 r. w celu przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko⁷, wyznacza obszary strategicznej interwencji kluczowe dla województwa dolnośląskiego.

Miasto obejmują dwa OSI wyznaczone w projekcie SRWD 2030+:

- 1) Jeleniogórski Obszar Funkcjonalny - w całości,
- 2) OSI obszarów cennych przyrodniczo - w części obejmującej:
 - a) obszar wysokiej ochrony - fragment obszaru sieci Natura 2000,
 - b) obszary uzupełniające:
 - obszar pełniący funkcję strefy buforowej (otuliny) parku krajobrazowego,
 - rzeczny korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadlokalnym.

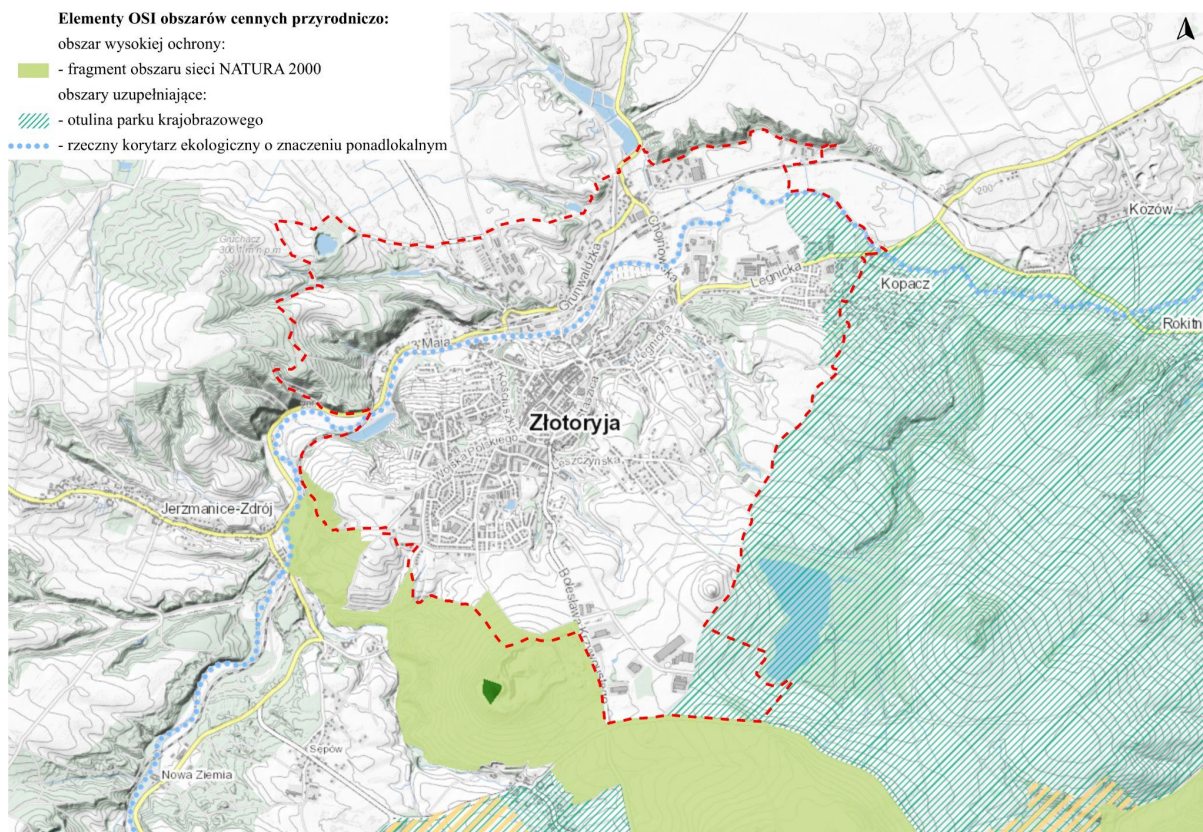
⁷ *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)*, załącznik nr 1 do *Uchwały nr 8426/VI/24 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050) w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych*, projekt z 10.07.2025 r., Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, <https://umwd.dolnyslask.pl/rozwój/proces-aktualizacji-strategii-rozwoju-wojewodztwa-dolnoslaskiego-2030/aktualna-wersja-projektu-srwd-2030/>

Przy czym, OSI obszarów cennych przyrodniczo określony został na podstawie *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego* i zachowuje z nim pełną zgodność.

Rys. 7.1. Miasto na mapie obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla województwa

Źródło: opr. na podst. mapy nr 21 *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)*, projekt z 10.07.2025 r., Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego (opr. IRT)

Rys. 7.2. Elementy OSI obszarów cennych przyrodniczo w Mieście

Źródło: opr. na podst. mapy nr 24 *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)*, projekt z 10.07.2025 r., Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego

Zakres planowanych działań w ramach poszczególnych OSI (wg projektu SRWD 2030+ z 10.07.2025 r.):

1) Jeleniogórski Obszar Funkcjonalny:

- a) rozwój infrastruktury transportowej łączącej poszczególne miasta z obszarem funkcjonalnym, w tym: rozwój kolei aglomeracyjnej i zintegrowanych innych środków transportu,
- b) tworzenie wspólnej polityki przestrzennej dla gmin danego obszaru,
- c) wspieranie współpracy między gminami w zakresie planowania infrastruktury mieszkaniowej, usług publicznych i ochrony środowiska,
- d) rozwój infrastruktury społecznej w miejscowościach satelitarnych, by zapobiegać koncentracji funkcji,
- e) rozwój obszarów zielonych wokół głównych miast obszaru funkcjonalnego (zielone pierścienie) i korytarzy ekologicznych łączących je z otoczeniem,

- f) *działania na rzecz poprawy jakości powietrza, w tym wymiana źródeł ogrzewania na ekologiczne oraz rozwój systemów monitorowania zanieczyszczeń,*
- g) *adaptacja do zmian klimatu, w tym inwestycje w retencję wodną oraz ochronę przed powodzią oraz minimalizujące efekty „miejskich wysp ciepła”,*
- h) *współpraca w ramach Europejskich Ugrupowań Współpracy Terytorialnej w zakresie innowacji, transportu i ochrony środowiska,*
- i) *wspieranie rozwoju innych sektorów gospodarki, takich jak technologie odnawialne, przemysł usługowy, turystyka czy rolnictwo ekologiczne,*
- j) *wprowadzenie nowoczesnych technologii i innowacyjnych rozwiązań, które minimalizują wpływ przemysłu na środowisko,*
- k) *rekultywacja terenów zdegradowanych przez działalność przemysłową i przekształcanie ich w tereny rekreacyjne lub inwestycyjne, tworzenie centrów badawczo-rozwojowych, które promują innowacje technologiczne w różnych sektorach,*
- l) *współpraca z uczelniami i instytucjami naukowymi w celu rozwijania nowych technologii i produktów,*
- m) *wspieranie edukacji na poziomie lokalnym, aby dostosować umiejętności siły roboczej do nowych wymagań rynku pracy,*
- n) *tworzenie programów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), w tym dotacji, ulg podatkowych i preferencyjnych kredytów,*
- o) *modernizacja i poprawa stanu technicznego budynków, dróg i innych elementów infrastruktury miejskiej,*
- p) *budowa terminali intermodalnych,*
- q) *budowa drogowych łączników aglomeracyjnych,*
- r) *modernizacja i rozwój szybkich połączeń kolejowych,*
- s) *wspieranie lokowania zamiejscowych oddziałów uczelni wyższych,*
- t) *organizacja transportu zbiorowego w oparciu o kolej i autobusowe linie dowozowe do głównych stacji kolejowych,*

2) OSI obszarów cennych przyrodniczo:

- a) *wzmocnienie i rozszerzenie regionalnego systemu ochrony przyrody poprzez powoływanie nowych, powiększenie lub podwyższanie rangi dotychczasowych obszarów objętych ochroną prawną,*

- b) ochrona szczególnie cennych zasobów krajobrazowych pełniących kluczową rolę w zachowaniu tożsamości regionalnej,*
- c) rozwój infrastruktury zdrowotnej i rekreacyjnej: inwestycje w modernizację i rozbudowę obiektów uzdrowiskowych, takich jak sanatoria, spa, parki zdrojowe i inne miejsca rekreacyjne,*
- d) promocja turystyki zdrowotnej – wspieranie działań promocyjnych mających na celu przyciąganie turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych zainteresowanych korzystaniem z usług uzdrowiskowych,*
- e) ochrona środowiska naturalnego – działania na rzecz ochrony i poprawy jakości wód mineralnych, czystości powietrza oraz zachowania przyrodniczych walorów uzdrowiskowych terenów,*
- f) współpraca z sektorem prywatnym – zacieśnianie współpracy między samorządami a prywatnymi przedsiębiorstwami działającymi w branży uzdrowiskowej w celu wspólnego rozwoju i promocji,*
- g) innowacje i badania naukowe – wspieranie badań nad nowoczesnymi metodami leczenia i rehabilitacji oraz wprowadzanie innowacyjnych rozwiązań w obszarze usług zdrowotnych,*
- h) podnoszenie kwalifikacji personelu – szkolenia i rozwój zawodowy dla pracowników sektora uzdrowiskowego, aby zapewnić wysoką jakość świadczonych usług,*
- i) podejmowanie działań mających na celu zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska,*
- j) podejmowanie działań ukierunkowanych na zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom poprzez kształtowanie zrównoważonych struktur przestrzennych, w których rozmieszczenie funkcji i zagospodarowanie terenu wspierają odporność na skutki zmian klimatu,*
- k) podejmowanie działań na rzecz zwiększenia odporności obszarów rolnych na zmiany klimatu oraz promowanie zrównoważonych praktyk rolno-leśnych, w tym ochrony i przywracania lasów, a także innych ekosystemów, w tym wodozależnych i wysokoemisyjnych,*
- l) podejmowanie działań ukierunkowanych na maksymalne zatrzymywanie wody deszczowej w miejscu opadu, w tym na zwiększenie powierzchni o potencjale retencyjnym zarówno w oparciu o retencję naturalną i krajobrazową, jak i odsunięcia*

zabudowy od wałów czy budowy suchych zbiorników retencyjnych w obszarach górskich,

- m) uwzględnienie ochrony obszarów o funkcji retencyjnej – naturalnej infiltracji wód opadowych do warstw wodonośnych, poprzez ograniczenie zabudowy tych terenów oraz uszczelniania nawierzchni.*

8. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Miasta, wraz z zakresem planowanych działań

Wobec licznych ustaleń dotyczących interwencji publicznej na terenie Miasta w dokumentach nadrzędnych (PZPWD, SRWD, strategie nadrzędne), w tym objęcia Miasta dwoma OSI określonymi w strategii rozwoju województwa, umożliwiającymi Miastu interwencje publiczne we wszystkich zidentyfikowanych kierunkach działań, a także w celu uniknięcia nadmiaru regulacji, odstąpiono od wyznaczania na terenie Miasta dodatkowych obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla Miasta.

9. Spójność z regionalnymi, krajowymi i unijnymi dokumentami strategicznymi

W rozdziale “Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta” opisano zgodność modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta z modelami struktury funkcjonalno-przestrzennej w strategiach nadrzędnych, jak:

- strategia rozwoju województwa dolnośląskiego (z uwzględnieniem projektu aktualizacji strategii rozwoju województwa, przyjętego przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego 22.07.2025 r. w celu przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko),
- *Strategia Rozwoju Sudety 2030* (z uwzględnieniem założeń jej aktualizacji pn. *Strategia rozwoju Sudety 2035*, zawartych w podpisanej w marcu 2025 r. przez przedstawicieli samorządów subregionów jeleniogórskiego i wałbrzyskiego *Deklaracji Sudeckiej 2035*),
- *Strategia ZIT Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2021-2029*,
- *Lokalna Strategia Rozwoju dla Partnerstwa Kaczawskiego na lata 2023-2027*.

Treść rozdziału “Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań” jest zgodna z projektem aktualizacji strategii rozwoju województwa, przyjętym przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego 22 lipca 2025 r. w celu przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko⁸. Aktualizacja wyznacza obszary strategicznej interwencji kluczowe dla województwa dolnośląskiego. Natomiast formalnie obowiązująca *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030*, przyjęta *Uchwałą nr L/1790/18 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego*, nie wyznacza obszarów strategicznej interwencji. Jej treść nie jest zgodna z obowiązującymi wymaganiami prawnymi co do zakresu strategii rozwoju województwa.

Strategia uwzględnia cele strategiczne dotyczące ochrony środowiska, gospodarki wodnej i adaptacji do zmian klimatycznych. Dokument pozostaje zgodny z polityką wpisaną do:

- *Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029,*
- *Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.),*
- *Programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych,*
- *Aktualizacji Wieloletniego Planu Strategicznego dotyczącego Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie powiatu złotoryjskiego,*
- *Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2023-2028 z perspektywą do 2032 r.,*
- *Programem ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego*

i innymi dokumentami strategicznymi określającymi zasady zarządzania ochroną środowiska w Mieście.

⁸ *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)*, załącznik nr 1 do *Uchwały nr 8426/VI/24 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050) w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych*, projekt z 10.07.2025 r., Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, <https://umwd.dolnyslask.pl/rozwój/proces-aktualizacji-strategii-rozwoju-wojewodztwa-dolnoslaskiego-2030/aktualna-wersja-projektu-srwd-2030/>

Treść *Strategii* jest zgodna z dokumentami strategicznymi i programowymi Unii Europejskiej dotyczącymi okresu programowania 2021-2027 (w tym z regionalnym programem operacyjnym), kraju (w tym *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*, *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*, *Krajowej Polityki Miejskiej*, krajowych programów operacyjnych).

Podczas prac nad aktualizacją *Strategii* zapewniono spójność nie tylko z dokumentami strategicznymi. Tak, w aktualnej systematyce aktów planowania przestrzennego, audyt krajobrazowy oraz plan zagospodarowania przestrzennego województwa należą do podstawowych narzędzi kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionalnym.

Rozdziały *Diagnozy* “Złotoryja w ramach obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych”, *Strategii* “Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta”, “Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście” są zgodne z planem zagospodarowania przestrzennego województwa przyjętym uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 16.06.2020 r.

Obowiązek podejmowania działań na rzecz ochrony krajobrazu i odpowiedniego zarządzania przestrzenią wynika z postanowień ratyfikowanej przez Polskę *Europejskiej Konwencji Krajobrazowej* (Dz. U. z 2006 r. nr 14, poz. 98). Zalecenia Konwencji zostały uwzględnione w art. 38 *Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz.U.2024.1130 t.j. z dnia 2024.07.29), która obliuguje samorządy województw do sporządzenia audytu krajobrazowego jako nowego narzędzia ochrony krajobrazu w regionach.

Audyt krajobrazowy województwa dolnośląskiego został przyjęty przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego po rozpatrzeniu uwag zgłoszonych podczas wyłożenia projektu audytu do publicznego wglądu (*Uchwała nr 3283/VII/25 z dnia 17 listopada 2025 r.*) oraz przekazany do Sejmiku Województwa Dolnośląskiego w celu uchwalenia (*Uchwała nr 3284/VII/25 z dnia 17 listopada 2025 r.*). Dokument ten identyfikuje krajobrazy występujące na terenie województwa oraz określa ich cechy charakterystyczne. Zgodnie z wynikami audytu krajobrazowego województwa dolnośląskiego, obszar Miasta nie znajduje się w

granicach krajobrazów priorytetowych, ani w granicach obszarów i obiektów, o których mowa w art. 38a ust. 3 pkt 2 *Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (oprócz fragmentu otuliny Parku Krajobrazowego “Chełmy”). W *Strategii* uwzględniono regulacje ochrony krajobrazu wynikające z audytu krajobrazowego.

10. System realizacji strategii

Zespół Strategii Rozwoju Miasta

Przyjmuje się realizację strategii w ramach zadań własnych samorządu Miasta, w oparciu o kadrę Urzędu Miejskiego. W celu usprawnienia:

- 1) koordynacji,
- 2) priorytetyzacji,
- 3) monitoringu, ewaluacji i oceny

procesu realizacji *Strategii* powołuje się **Zespół Strategii Rozwoju Miasta** w składzie:

- Burmistrz,
- Zastępca Burmistrza,
- Skarbnik Miasta,
- Sekretarz Miasta,
- naczelnicy lub delegowani przedstawiciele każdego wydziału,
- osoby piastujące samodzielne stanowiska w Urzędzie Miejskim wskazane przez Przewodniczącego Zespołu.

Tak ukształtowany skład Zespołu gwarantuje spójność i integrację zarządzania strategicznego z zarządzaniem przestrzenią oraz wieloletnim planowaniem finansowym Miasta.

Podstawowym zadaniem Zespołu będzie kompleksowe opracowanie i efektywne wdrażanie programu operacyjnego rozumianego jako koncepcja systematycznego osiągnięcia określonych celów i realizacji zadań strategicznych. Do istotnych zadań Zespołu należeć będzie, w szczególności:

- 1) przygotowanie propozycji optymalnego sposobu wdrożenia oraz ich przedkładanie do zatwierdzenia przez Burmistrza Miasta Złotoryja,

- 2) określanie, analizowanie i ocena uwarunkowań realizacyjnych (w tym warunków zewnętrznych, identyfikacja podmiotów współdziałających, wielkość niezbędnych środków finansowych i technicznych, harmonogram),
- 3) aplikowanie określonych zadań strategicznych do krajowych i zagranicznych programów operacyjnych oraz regionalnych programów województwa dolnośląskiego na lata 2021-2027 oraz lata 2028-2034,
- 4) nawiązanie i utrzymywanie kontaktów z podmiotami współpracującymi (w tym uzgadnianie form i zakresu współpracy),
- 5) organizowanie i prowadzenie odpowiednich działań promocyjnych (w tym przygotowanie odpowiednich materiałów promujących Strategię),
- 6) monitoring procesu wdrażania ustaleń Strategii,
- 7) prowadzenie dokumentacji wdrażania Strategii,
- 8) informowanie Rady Miejskiej i Burmistrza Miasta Złotoryja (a za pośrednictwem tych organów także lokalnej społeczności) o stanie realizacji wdrażanych zadań, ewentualnych problemach realizacyjnych.

Zespół pracuje w sposób ciągły, na bieżąco monitorując postępy w realizacji *Strategii* i podejmując niezbędne decyzje wykonawcze. Co najmniej raz w roku (np. po opracowaniu raportu o stanie Miasta) Zespół zbiera się na posiedzeniu celem analizy sprawozdania z realizacji *Strategii*, oceny skuteczności i ekonomicznej efektywności dotychczasowych działań i na tej podstawie optymalizacja sposobu realizacji Strategii, dostosowania podejmowanych działań do dynamicznie zmieniających się uwarunkowań. W posiedzeniach i pracach Zespołu mogą brać udział zaproszeni - odpowiednio do zakresu tematycznego zadań strategicznych - specjaliści / eksperci. O potrzebie korzystania z pomocy eksperckiej decyduje Przewodniczący Zespołu.

Dla skutecznego i efektywnego wdrażania *Strategii*, Zespół prowadzić będzie **partnerską współpracę z wieloma podmiotami**. Z jednej bowiem strony konieczne jest efektywne współdziałanie z miejskimi jednostkami organizacyjnymi, z odpowiednimi wydziałami Urzędu Miejskiego, Starostwem Powiatowym w Złotoryi oraz powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami, z Zarządem Województwa Dolnośląskiego oraz z odpowiednimi departamentami i wydziałami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, a z drugiej – z wieloma podmiotami poza samorządowymi (instytucjami społecznymi,

jednostkami sektora obywatelskiego, podmiotami gospodarczymi, mieszkańcami) funkcjonującymi na terenie Miasta. Szczególnie istotna będzie również współpraca Zespołu z odpowiednimi merytorycznie komisjami Rady Miejskiej. Zakres podmiotów współdziałających w celu kompleksowego wdrażania strategicznych ustaleń wynikać będzie bezpośrednio z zawartości merytorycznej poszczególnych celów i zadań strategicznych.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia stanowi dokument nadrzędny w procesie zarządzania rozwojem Miasta. Ustalenia **planu ogólnego Miasta i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego** (a wobec wejścia w życie 14 maja 2026 r. planu ogólnego i pokrycia obszaru Miasta w 99,9% planami miejscowymi - ich ewentualne aktualizacje po uchwaleniu niniejszej *Strategii*) powinny uwzględniać politykę przestrzenną Miasta określoną w rozdziałach *Strategii* “Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta” i “Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście”. W szczególności, zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, jako główny wskaźnik planu ogólnego, w oparciu o który jest obliczana powierzchnia obszarów uzupełnienia zabudowy, należy przyjąć zgodnie z treścią punktu “Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej” niniejszej *Strategii*, co umożliwia §3 ust. 10 *Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów*. Pozostałe wytyczne do aktualizacji planu ogólnego i planów miejscowych są zawarte w rozdziałach “Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta” (także na mapie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej), “Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście”, “Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań”.

Cele i kierunki działań określone w *Strategii* będą konkretyzowane, uszczegóławiane także w zapisach **dokumentów sektorowych**, opracowywanych przez poszczególne wydziały i komórki merytoryczne Urzędu Miejskiego. Wskazuje się przy tym na potrzebę:

- 1) opracowania *Programu opieki nad zabytkami*,
- 2) aktualizacji *Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Złotoryja* z 2004 roku,

- 3) opracowania analizy zagospodarowania wód deszczowych dla poszczególnych obszarów Miasta i na tej podstawie opracowanie *Planu rozbudowy sieci kanalizacji deszczowej*,
- 4) opracowanie *Strategii rozwoju turystyki*,
- 5) zlecenia opracowania nt. *Ludność faktycznie zamieszkała w mieście Złotoryja* (z uwzględnieniem osób zamieszkałych w Mieście, ale zameldowanych gdzie indziej),
- 6) opracowanie analizy strategicznej dostępności transportowej (m.in. analiza izochron, *catchment area* turystycznego i inwestycyjnego, czasu dojazdu z Wrocławia, Jeleniej Góry, Legnicy i Czech),
- 7) opracowanie *Planu adaptacji Miasta do zmian klimatu* (m.in. analiza ryzyk, jak powódzie Kaczawy, susze, upały; wdrożenie retencji wód opadowych, system ostrzeżeń klimatycznych dla mieszkańców),
- 8) zlecenia opracowania *Mapy potencjału radonowego na obszarze Miasta*, z uwzględnieniem obiektów podziemnych, jak sztolnie, w szczególności Kopalni Złota “Aurelia”,
- 9) identyfikacji istniejących i potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych na obszarze GZWP,
- 10) opracowanie *Strategii rozwoju zasobów obiektów zbiorowej ochrony na obszarze Miasta*.

Strategia rozwoju zasobów obiektów zbiorowej ochrony na obszarze Miasta powinna obejmować kompleksową analizę zagrożeń, zasobów infrastrukturalnych oraz potencjału przestrzennego Miasta w kontekście ochrony ludności, a także określenie kierunków rozwoju infrastruktury ochronnej; powinno mieć charakter strategiczno-planistyczny i stanowić podstawę do podejmowania decyzji inwestycyjnych oraz planistycznych w zakresie budowy i wyposażenia:

- schronów,
- ukryć,
- miejsc doraźnego schronienia (MDS).

Głównym celem opracowania powinno być stworzenie spójnej strategii rozwoju infrastruktury ochrony ludności na terenie Miasta. Cele szczegółowe powinny obejmować:

- 1) określenie aktualnego stanu infrastruktury ochronnej na terenie Miasta,
- 2) identyfikację zagrożeń mogących oddziaływać na obszar Miasta,

- 3) określenie zapotrzebowania na miejsca ochronne dla ludności,
- 4) wskazanie kierunków rozwoju infrastruktury ochronnej,
- 5) identyfikację lokalizacji nowych obiektów zbiorowej ochrony,
- 6) wskazanie obiektów możliwych do adaptacji na potrzeby ochrony ludności,
- 7) przygotowanie podstaw do planowania inwestycji w zakresie budowli ochronnych.

Strategia powinna obejmować kompleksową analizę uwarunkowań oraz propozycję rozwiązań systemowych dla Miasta, w tym:

- 1) analizę uwarunkowań przestrzennych i funkcjonalnych obejmującą:
 - a) uwarunkowania przestrzenne Miasta,
 - b) strukturę funkcjonalno-przestrzenną,
 - c) rozmieszczenie zabudowy mieszkaniowej,
 - d) rozmieszczenie obiektów użyteczności publicznej,
 - e) dostępność infrastruktury technicznej.

Analiza powinna uwzględniać dokumenty strategiczne i planistyczne Miasta, w szczególności Strategię rozwoju Miasta, plan ogólny Miasta, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

- 2) analizę demograficzną obejmującą:
 - a) liczbę mieszkańców Miasta - z uwzględnieniem osób zameldowanych gdzie indziej,
 - b) prognozę demograficzną - zgodnie z założeniami *Prognozy liczby ludności Miasta na lata 2044-2060 z uwzględnieniem mieszkańców zamieszkałych na terenie Miasta a zameldowanych gdzie indziej* zawartej w punkcie “Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej”,
 - c) aktualną i prognozowaną strukturę demograficzną,
 - d) istniejące i planowane rozmieszczenie ludności,
 - e) miejsca koncentracji ludności.

Analiza powinna wskazywać obszary o największym zapotrzebowaniu na infrastrukturę ochronną.

- 3) kompleksową analizę zagrożeń dla obszaru Miasta, obejmującą zagrożenia konwencjonalne, jak również zagrożenia niekonwencjonalne. Analiza powinna obejmować zagrożenia typu CBRN, w szczególności: chemiczne, biologiczne,

radiacyjne i nuklearne. Analiza powinna uwzględniać potencjalne źródła zagrożeń znajdujące się w regionie.

- 4) analizę istniejących i planowanych zasobów infrastruktury, w tym inwentaryzację:
 - a) istniejących w Mieście obiektów podziemnych, w tym pozostałych po działalności górniczej; badania georadarem,
 - b) istniejącej i planowanej infrastruktury krytycznej w Mieście i w sąsiedztwie,
 - c) istniejących i planowanych obiektów użyteczności publicznej mogących pełnić funkcję ochronną.

Dla każdego obiektu należy określić: lokalizację, stan techniczny, potencjalną pojemność, możliwość adaptacji na potrzeby ochrony ludności i obrony cywilnej,

- 5) koncepcję rozwoju systemu ochrony ludności obejmującą:
 - a) określenie zapotrzebowania na miejsca ochronne,
 - b) analizę umożliwiającą realizację wskaźników dostępności miejsc ochronnych określonych w art. 90 ust. 2 *Ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej*,
 - c) określenie lokalizacji planowanych obiektów, ze wskazaniem dla każdego obiektu: typu, kategorii ochronnej, pojemności, podstawowych parametrów technicznych,
 - d) wskazanie:
 - i) obszarów priorytetowych budowy obiektów zbiorowej ochrony,
 - ii) potencjalnych obiektów do adaptacji.

Wskazania powinny być przedstawione w formie opisowej oraz graficznej na mapach.

Poszczególne wydziały merytoryczne Urzędu Miejskiego, opracowując programy sektorowe, powinny zapewnić spójność tych dokumentów z treścią *Strategii Miasta*, co warunkuje zachowanie logiki i prawidłowości prowadzonego procesu zarządzania strategicznego w Mieście.

11. Ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania

Ramy finansowe realizacji *Strategii* wyznaczają budżety Miasta na poszczególne lata i Wieloletnia Prognoza Finansowa. W prognozie do 2035 r. założono nadwyżkę budżetową w poszczególnych latach.⁹

Przewiduje się możliwość finansowania realizacji zapisów *Strategii* z następujących źródeł:

- 1) środki własne budżetu Miasta, w tym budżetu obywatelskiego,
- 2) środki pochodzące z budżetu państwa (pozostające w dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy), w tym programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na muzea, rekonstrukcje historyczne, cyfryzację zbiorów,
- 3) środki funduszy celowych, w tym z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Funduszu Pracy, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu,
- 4) środki europejskie (obecne i przyszłe programy operacyjne na poziomie krajowym i regionalnym), tj.:
 - a) Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) - wspierające inwestycje w bezpieczeństwo energetyczne, rozwój odnawialnych źródeł energii, ochronę środowiska, bezpieczny i ekologiczny transport, a także rozwój ochrony zdrowia, rozwój kultury i ochronę dziedzictwa kulturowego,
 - b) Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki - wspierające inwestycje w projekty badawczo-rozwojowe, innowacyjne i zwiększające konkurencyjność gospodarki; przeznaczone głównie dla przedsiębiorców oraz sektora nauki,
 - c) Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) - wspierające sytuację osób na zmieniającym się rynku pracy, rozwój edukacji i usług zdrowotnych, rodziców w opiece nad dziećmi i osoby ze szczególnymi potrzebami,

⁹ *Objaśnienia do Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2025-2035, załącznik nr 3 do Uchwały nr 0007.74.2025 Rady Miejskiej Złotoryi z dnia 30 stycznia 2025 r.*

- d) Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC) - wspierający dostęp do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego, rozwój e-usług, cyberbezpieczeństwo oraz kompetencje cyfrowe społeczeństwa,
 - e) Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021–2027 (FEDS), tj. program regionalny finansujący inwestycje na terenie województwa dolnośląskiego, wspierający m.in. przedsiębiorczość, dostęp do edukacji, ochrony zdrowia, kultury, infrastrukturę społeczną i środowisko, technologie cyfrowe, energetykę oraz transport,
 - f) Programy Interreg (Europejskiej Współpracy Terytorialnej) - wspierające wymianę kulturową, współpracę naukową, biznesową i samorządową ponad granicami państwowymi:
 - Program Interreg Czechy-Polska 2021-2027 - program współpracy transgranicznej; obszar wsparcia po stronie polskiej obejmuje m.in. powiat złotoryjski,
 - Program Interreg Polska-Saksonia 2021-2027 - jak wyżej,
 - Program Interreg Europa Środkowa (*Central Europe*),
 - Interreg Europa (*Interreg Europe*),
 - Interreg Baltic Sea Region - obejmuje kraje regionu Morza Bałtyckiego,
 - g) Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast,
 - h) Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) - wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej państw członkowskich. W ramach KPO zgodnie z celami UE znaczna część budżetu zostanie przeznaczona na cele klimatyczne (46,60%) oraz na transformację cyfrową (21,36%).
- 5) środki sektora prywatnego, w tym formuła partnerstwa publiczno-prywatnego oraz fundusze sektora pozarządowego, w tym Fundacji Polska Miedź / KGHM,
- 6) kredyty bankowe, pożyczki, obligacje, w tym preferencyjne kredyty na budownictwo mieszkaniowe, TBS, infrastrukturę BGK (Bank Gospodarstwa Krajowego),
- 7) dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tzw. „tarczy antykryzysowych”,
- 8) środki budżetu województwa dolnośląskiego, budżetu powiatu złotoryjskiego (dotacje na realizację poszczególnych zadań).

W nowej perspektywie finansowej na lata 2028–2034 państwa członkowskie będą programowały środki w ramach Planów Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR). Plany te obejmą wszystkie obszary finansowania, łącząc politykę spójności, rolnictwo, bezpieczeństwo i inne instrumenty w jeden spójny mechanizm. PPKR będzie łączył rozdziały sektorowe, krajowe i regionalne (w tym rozdział dolnośląski) z elementami terytorialnymi. Konieczne będzie także łączenie działań, np. inwestycji infrastrukturalnych z rozwojem kompetencji. Środki będą wypłacane nie za poniesione wydatki, lecz za osiągnięcie konkretnych rezultatów (np. realizowanych inwestycji) i wdrożenie reform. Celami szczegółowymi Funduszu PPKR są:

- ❖ wspieranie trwałego dobrobytu UE we wszystkich regionach;
- ❖ wspieranie zdolności obronnych i bezpieczeństwa UE we wszystkich regionach;
- ❖ wzmocnienie spójności społecznej przez wspieranie ludzi i wzmacnianie społeczeństw UE i unijnego modelu społecznego;
- ❖ utrzymanie jakości życia w UE;
- ❖ ochrona i wzmacnianie praw podstawowych, demokracji, równości i praworządności oraz przestrzeganie wartości UE.

Bardzo istotnym priorytetem PPKR dla Polski będzie transformacja energetyczna, ochrona środowiska, odporność i bezpieczeństwo. Poziom wsparcia dla regionów przejściowych (w tym województwa dolnośląskiego) wyniesie do 60%. Przyjęcie polskiego PPKR na lata 2028-2034 przez Radę Ministrów przewidywane jest na wrzesień 2027 roku, a następnie jego zakres będzie negocjowany z Komisją Europejską. Stąd finalny kształt PPKR dostępny będzie na przełomie lat 2027/2028.

W ramach realizacji przyjętych w *Strategii* zadań i projektów rozwojowych zakłada się możliwość ubiegania się o ich wsparcie w ramach planowanych działań w Jeleniogórskim Obszarze Funkcjonalnym.

Zakłada się zainicjowanie mnożnika inwestycyjnego (inaczej “efektu domina”) - kiedy wydatki ze środków Miasta na realizację celów strategicznych uruchamiają kolejne wydatki innych podmiotów.

12. Monitoring i ewaluacja wdrażania strategii

Kompleksowe, a przy tym efektywne kontrolowanie procesu wdrażania strategii rozwoju miasta Złotoryja wymaga odpowiedniego przygotowania organizacyjnego i metodycznego. W tym względzie niezbędny jest systematyczny monitoring jako metoda ciągłej obserwacji, identyfikacji i pomiaru (ilościowego i jakościowego) zmian społecznej i gospodarczej scenerii miasta w wyniku realizacji poszczególnych celów i zadań strategicznych. Monitoring tworzyć powinien informacyjne podstawy ewaluacji efektów wdrażania Strategii rozwoju miasta Złotoryja do roku 2035. Ewaluacja jest bowiem systematycznym badaniem, prowadzonym przy zastosowaniu różnorodnych metod, a polegającym na zbieraniu odpowiednich danych, ich analizowaniu, dokonywaniu wartościujących ocen, a także na informowaniu wszystkich zainteresowanych (zwłaszcza lokalnej społeczności) o wynikach (problemach, zaawansowaniu prac, sukcesach itd.). Podstawowym celem ewaluacji jest zatem ocena jakości i efektów procesu wdrażania wieloletniej strategii rozwoju miasta.

W praktyce ewaluacja o zróżnicowanym charakterze i zakresie winna być prowadzona w formule on-going oraz w formule ex-post. Ewaluacja on-going ma ciągły i bieżący charakter, wymagający regularnego (przykładowo co najmniej raz w roku) raportowania o jej wynikach. W jej ramach zalecana jest ewaluacja śródkresowa (mid-term) dokonywana w połowie okresu wdrażania strategii rozwoju miasta (tj. według stanu w końcu 2030 roku). W wyniku raportów ewaluacyjnych przygotowanych na podstawie badań ewaluacyjnych w formule on-going możliwe będzie ewentualne skorygowanie przebiegu procesu wdrażania strategii rozwoju miasta oraz poprawa jakości podejmowanych działań. Ewaluacja ex post natomiast powinna być wykonana po zakończeniu procesu wdrażania strategii, czyli po roku 2035.

Przydatne przy monitorowaniu i ewaluacji efektów wdrażania Strategii Miasta będą wskazane w punkcie 4.3. oczekiwane rezultaty planowanych działań (celów strategicznych i operacyjnych oraz zadań strategicznych) i wskaźniki ich osiągnięcia w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Poziom tychże wskaźników i korzystne tendencje zmian w poszczególnych sferach funkcjonowania Miasta uznawane będą za bezpośrednie czy też pośrednie skutki realizacji Strategii. Należy przy tym zwrócić jednak uwagę, że efekty realizacji poszczególnych celów i zadań strategicznych nie zawsze mogą się w pełni ujawnić w krótkim okresie.

Monitoring i ewaluacja on-going prowadzone będą przez organ wykonawczy (Burmistrza Miasta Złotoryja), głównie w oparciu o informacje przygotowywane i przedkładane przez Zespół Strategii Rozwoju Miasta Złotoryja. Niezmiernie ważnym źródłem informacji w tym względzie mogą być wyniki prowadzonych cyklicznie badań lokalnej opinii publicznej (longitudalnych badań ankietowych przygotowanych i przeprowadzonych zgodnie z zasadami zapewnienia wiarygodnych i reprezentatywnych wyników). Badania te mogą dotyczyć całej lokalnej społeczności bądź wyodrębnionych grup (np. młodzieży, seniorów, przedsiębiorców). Burmistrz Miasta, dla uzyskania obiektywnego obrazu zakresu wdrażania zadań strategicznych i ich rezultatów, powinien uwzględniać także opinie przedstawiane przez poszczególne wydziały Urzędu Miejskiego oraz miejskie jednostki organizacyjne.

Monitoringowe i ewaluacyjne funkcje realizowane będą także przez Radę Miejską. Rada oceniać będzie bowiem okresowo (co najmniej raz w roku) bieżący stan i efekty realizacji Strategii, a ponadto skuteczność poczynań wdrożeniowych organu wykonawczego (Burmistrza Miasta). Na bieżąco prowadzona będzie zatem weryfikacja ustaleń Strategii, a w razie potrzeby także ich aktualizacja. W związku z tym Rada Miejska otrzymywać będzie okresowo odpowiednio przygotowane przez Burmistrza Miasta raporty – np. w ramach corocznego raportu o stanie gminy.

Szczególnie istotne będzie szerokie informowanie lokalnej społeczności o przebiegu, problemach i rezultatach realizacji Strategii. W tymże celu winny być wykorzystane wszelkie dostępne środki komunikacji społecznej (w tym spotkania z mieszkańcami oraz publikacje w lokalnej prasie).

Wykaz ważniejszych źródeł

- 1) *Aktualizacja delimitacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy)*, IGiPZ PAN, Warszawa 2019.
- 2) *Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)*, Ministerstwo Klimatu i Środowiska Warszawa, grudzień 2021 r.
- 3) *Aktualizacja Wieloletniego Planu Strategicznego dotyczącego Dolnośląskiego Partnerstwa ds. Wody (DPW) na terenie powiatu złotoryjskiego*, grudzień 2025 r.
- 4) *Audyt krajobrazowy województwa dolnośląskiego*, wersja przyjęta przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr 3284/VII/25 z 17.11.2025 r. i przekazana do uchwalenia przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego,
- 5) *Diagnoza problemów i potencjałów Złotoryi*, Urząd Miejski w Złotoryi, 2024 r.
- 6) *Gminna Ewidencja Zabytków Miasta Złotoryja*, Zarządzenie nr 0050.237.2012 Burmistrza Miasta Złotoryja z 19.12.2012 r.
- 7) *Gospodarka odpadami w Złotoryi. Diagnoza i wsparcie*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2023,
https://www.isp.org.pl/uploads/download/gospodarka-odpadami-w-zlotoryi-diagnoza-i-wsparcie_pl_1776712378.pdf
- 8) *Koncepcja sieci głównych tras rowerowych w województwie dolnośląskim*, Uchwała nr 4422/VI/21 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 października 2021 r.
- 9) *Koncepcja transportu zeroemisyjnego w województwie dolnośląskim. Mobilność rowerowa w codziennych dojazdach Dolnoślązaków*, przyjęta Uchwałą nr 5437/VI/22 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z 1.06.2022 r.
- 10) *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony*, przyjęta przez Radę Ministrów, Warszawa, wrzesień 2019 r.,
<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/krajowa-strategia-rozwoju-regionalnego>
- 11) *Lokalna Strategia Rozwoju dla Partnerstwa Kaczawskiego na lata 2023-2027*, Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”, Mściwojów, czerwiec 2023 r.
- 12) *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Złotoryja na lata 2007–2013*, ARLEG S.A., Złotoryja listopad 2007 – maj 2009.
- 13) Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w mieście Złotoryja,

- 14) *Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2023-2028 z perspektywą do 2032 r.*, przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Dolnośląskiego nr XVII/415/25 z 12 czerwca 2025 r.
- 15) *Plan ogólny gminy miejskiej Złotoryja* przyjęty Uchwałą nr 0007.XXIII.169.2026 Rady Miejskiej Złotoryi z dnia 23 kwietnia 2026 r., Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 29.04.2026 r., poz. 2123
- 16) *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, przyjęty Uchwałą nr XIX/482/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 czerwca 2020 r.
- 17) *Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Dolnośląskiego*, przyjęty Uchwałą nr LV/2107/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 30.10.2014 r.
- 18) *PN-ISO 37120:2015-03 Zrównoważony rozwój społeczny - Wskaźniki usług miejskich i jakości życia*, Polski Komitet Normalizacyjny, luty 2017 r.
- 19) *Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych*, przyjęty Uchwała nr XXI/505/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 lipca 2020 r., zaktualizowany Uchwałą nr LVII/1201/23 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 lipca 2023 r., Uchwałą nr LXVI/1411/24 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 lutego 2024 r.
- 20) *Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego*, przyjęty Uchwałą nr IV/42/24 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z 27.06.2024 r.
- 21) *Program rozwoju turystyki dla województwa dolnośląskiego na lata 2023–2030*, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wydział Turystyki, Wrocław 2022 r.
- 22) *Raport o stanie Miasta Złotoryja za 2025 rok*, Urząd Miejski w Złotoryi,
- 23) *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, przyjęta przez Radę Ministrów 14.02.2017 r.,
<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>
- 24) *Strategia rozwoju gminy. Poradnik praktyczny*, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa 2021 r.,
<https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/strategia-rozwoju-gminy>
- 25) *Strategia rozwoju Miasta Złotoryja na lata 2021-2030*, przyjęta uchwałą nr 0007.XXXIV.297.2021 Rady Miejskiej Złotoryi z 30.09.2021 r.

- 26) *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020–2030, obejmująca swoim zasięgiem subregiony wałbrzyski i jeleniogórski (NUTS 3) – Strategia Rozwoju Sudety 2030*, Centrum Badawczo-Rozwojowe Samorządu Terytorialnego Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, wrzesień 2018 r.
- 27) *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050)*, załącznik nr 1 do Uchwały nr 8426/VI/24 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030+ (z perspektywą 2050) w celu przeprowadzenia konsultacji społecznych, projekt z 10.07.2025 r.,
<https://umwd.dolnyslask.pl/rozwoj/proces-aktualizacji-strategii-rozwoju-wojewodztwa-dolnolaskiego-2030/aktualna-wersja-projektu-srwd-2030/>
- 28) *Strategia ZIT Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2021-2029*, Urząd Miasta Jelenia Góra, październik 2023 r.
- 29) *System Informacji Przestrzennej Miasta Złotoryja*,
<https://sip.gison.pl/zlotoryjagmina?lat=51.1901613551192&lng=15.955945816735&zoom=16>
- 30) *Wojewódzki Program Ochrony Środowiska Województwa Dolnośląskiego na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029*, Wrocław 2022,
<https://bip.dolnyslask.pl/api/files/210371>

**Lista uczestników
warsztatów strategicznych 20-21.04.2026 r.**

- 1) Paweł Kulig – Burmistrz Miasta Złotoryja,
- 2) Paweł Rudkowski – zastępca Burmistrza Miasta Złotoryja,
- 3) Agnieszka Zawislak – radna Rady Miejskiej w Złotoryi, Przewodnicząca Komisji Gospodarczej,
- 4) Mariusz Stalski – radny Rady Miejskiej w Złotoryi,
- 5) Artur Baranowski – radny Rady Miejskiej w Złotoryi,
- 6) Stanisław Dechnik – radny Rady Miejskiej w Złotoryi,
- 7) Lech Olszanicki – wiceprzewodniczący Rady Powiatu Złotoryjskiego,
- 8) Marcin Zawislak – radny Rady Powiatu Złotoryjskiego,
- 9) Agnieszka Pogońska – Skarbnik Miasta Złotoryja,
- 10) Jacek Janiak – Urząd Miejski Złotoryja, Zastępca Naczelnika Wydziału Infrastruktury i Urbanistyki,
- 11) Magdalena Grała – Urząd Miejski Złotoryja, Naczelnik Wydziału Inwestycji i Rozwoju,
- 12) Anna Ardelli – Urząd Miejski Złotoryja, Naczelnik Wydziału Innowacji Społecznych i Współpracy z Otoczeniem,
- 13) Marta Kusiak – Urząd Miejski Złotoryja, Naczelnik Wydziału Ekologii i Gospodarki Odpadami,
- 14) Bożena Szczepaniak – kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Złotoryi,
- 15) Joanna Janiuk-Łysiak – Urząd Miejski Złotoryja, Wydział Infrastruktury i Urbanistyki,
- 16) Ewelina Gałązka – Urząd Miejski Złotoryja,
- 17) Robert Pawłowski – przedsiębiorca,
- 18) Elżbieta Blachura – przedstawiciel Powiatowego Urzędu Pracy,
- 19) Ewa Kacielska – przedstawiciel Powiatowego Urzędu Pracy,
- 20) Natalia Szczudlik – przedstawiciel Rejonowego Przedsiębiorstwa Komunalnego,
- 21) Wojciech Korczyński – Przychodnia Rejonowa w Złotoryi,
- 22) Wioleta Michalczuk – Prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Złotoryjskiej,

- 23) Aneta Wasilewska – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- 24) Beata Piersiak – przedstawiciel Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- 25) Iwona Pawlus – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 26) Marta Piędel – Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 27) Elżbieta Sajewicz – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Klubu Senior+,
- 28) Dorota Maciejka – przedstawiciel Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 29) Zbigniew Gruszczyński – Dyrektor Złotoryjskiego Ośrodka Kultury,
- 30) Zdzisław Pokrywka – przewodniczący Złotoryjskiej Rady Seniorów,
- 31) Tadeusz Plebańczyk – Klub Senior+ w Złotoryi,
- 32) Aniela Klinger – Klub Senior+ w Złotoryi,
- 33) Zofia Korkosz – Klub Senior+ w Złotoryi,
- 34) Stanisław Plebańczyk – Klub Senior+ w Złotoryi,
- 35) Irena Chabior – przedstawiciel Koła Diabetyków w Złotoryi,
- 36) Waldemar Chabior – przedstawiciel Koła Diabetyków w Złotoryi,
- 37) Izabela Stemplowska – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 1 w Złotoryi,
- 38) Danuta Boroch – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 3 w Złotoryi,
- 39) Jacek Zośko – przedstawiciel Szkoły Podstawowej nr 3 w Złotoryi,
- 40) Karol Forgiel – Sportowa Akademia Taekwon-do,
- 41) Paweł Macuga – mieszkaniec Złotoryi,
- 42) Krzysztof Utratny – mieszkaniec Złotoryi,
- 43) Damian Błaszczuk – mieszkaniec Złotoryi,
- 44) Władysław Grodzki – mieszkaniec Złotoryi,
- 45) Przedstawiciel „Gazety Złotoryjskiej”,
- 46) Marek Obrębalski – ekspert-moderator,
- 47) Jerzy Ładysz – ekspert-moderator.